

ROK (4289) *sb m*

o jasne.

sg *N* rok (301). ◇ *G* roku (2096), roka (44) [w tym: puł (poł) roka (38), w rymie (6); ~ puł (poł) roka Mymer¹, ComCrac, LibMal, UstPraw, RejZwierz, BielKron (4), KochSat, Mącz (2), OrzQuin, GórnDworz (2), HistRzym, GrabPospR (6); puł (poł) roku RejWiz, ZapKościar, ActReg; -a : -u SkarŻyw (3:1), SarnStat (13:3)]; -a RejRozm, KochSat, RejZwiercPodw; -u : -a Mymer¹ (1:1), ComCrac (2:1), LibMal (17:1), BielKom (1:1), RejWiz (11:1), UstPraw (15:1), RejFig (3:1), RejZwierz (2:2), BielKron (374:4), Mącz (37:2), OrzQuin (6:1), GórnDworz (3:2), HistRzym (2:1), SkarŻyw (123:3), SarnStat (281:13), GrabPospR (3:6). ◇ *D* rokowi (6) RejZwierc (2), SarnStat (4), roku (3) LibLeg, Leop, Calep. ◇ *A* rok (934). ◇ *I* rokiem (52) [w tym zapis: -ę (1)]; -em (16), -(e)m (36). ◇ *L* roku (309), roce (1); -u : -e ComCrac (5:1). ◇ *pl N* roki (192). ◇ *G* roków (105); -ów (80), -ow (2), -(o)w (23); -ów : -ow SarnStat (78:2). ◇ *D* rokóm (5); -óm (2), -(o)m (3). ◇ *A* roki (112). ◇ *I* roki (7), rokami (1); -i : -ami SarnStat (6:1). ◇ *N a. I* roki (1). ◇ *L* rocéch (86), rokach (34); -éch ZapWar (2), ComCrac (7), ZapMaz, CiekPotr; -ach Mącz, GórnRozm (4), ActReg (2), KlonWor; -éch : -ach UstPraw (6:1), GórnDworz (1:1), SarnStat (68:24); ~ -éch (55), -ech (13) SarnStat (55:13), -(e)ch (18); ~ -ach (29), -äch (2) UstPraw, GórnDworz, -(a)ch (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (sześć z niżej notowanych przykładów) – XIX w.

1. Jednostka czasu równa okresowi, w którym Ziemia przebywa drogę dookoła Słońca (ok. 365 dni); *annus* Murm, Mymer¹, BartBydż, Miech, Vulg, HistAl, PolAnt, Mącz, Modrz, Calag, Calep, JanStat, JanPrzyw, Cn [w tym *pl*: roki (12)] (3258) : [Ezop rzekł:] Boć tę gadkę dzieci gadaią/ W Babilonie gdy igraią. Kościół ięft niebiełki obłok/ Słup w pośrzodku tenći ięft rok BierEz G3; Murm 7; Mymer¹ 2v; BielŻyw 17; Ten [Tales] Grekow nauczył napirwey wiedzyeć bieg słoneczny y miełięczny/ y zámienie ich/ y rok rozmierzył ná 360 dni/ áczkolwiek iuż mieli dwánałcie miełięcy w obyczáiu záchowáwác/ á on fie fám tego w Egipcie nauczył. BielKron 121v, 131, 151; Mącz 10c; w ktorey [nauce gwiazdarskiej] Iulius Cefarz ták dálece przodek miał/ że ráchunek roku [...] do biegu słonecznego przyłtofował ModrzBaz [16]v; Roku/ iáko zdawná liczą/ ięft dni trzy ftá fześcdźiesięt y pięć/ godzin pięć/ minut pięcdźiesięt y pięć/ fecund dwánałcie/ wedle Ptolemeuła. Oczko 29v, 29v; Calag 293b; Annus, Tempus est 365: dierum, et horarum circiter sex, quo Sol cursum suum conficit – Rok. Calep 72b, 72b; [Anni. Roki. Dict 1566 B3v].

A. Jako pojęcie chronologiczne (2537) : BierEz Q3; MiechGlab [89]; ComCrac 15; Czáfem drudzy krawcá proflá Vczyń mi iáko dziś nołłá A czemu nie iáko w czorá Zaż to iny rok zwieczorá RejRozpr Iv; Leop Ps 64/12; Ut idem in singulos annos orbis volveretur, Aby temi tropy álbo łpofoby rok przichodził y odchodził. Mącz [267]c; Annus insequens, Náftáyáci [!] rok. Mącz 385c, 10c, 306d, 341c, 397c; LeovPrzep C3; RejAp 59 [2 r.]; RejPos 315v; ALe iż rozne fą czáfy w roku/ też fą y rozne przypadki y w gołpódárłtwie/ y w kázdey łpráwie człowieká poćciwego/ gdyż rok ięft ná czworo rozdzielon. RejZwierc 107, Bv, 107, 235v; BudBib Ex 12/2, Is 29/1 [2 r.]; Strum N2; Wiele ich [kmienci] ięft co im chlebá ledwie do pułrocza dołtawa: á ofátetek roku w wielkiey nędzy wykonywáią. ModrzBaz 124; GostGosp 50, 64, 68, 112; GrabowSet H4v; LatHar ++7 [2 r.]; SarnStat 191, 359; SapEpit B3; KlonWor 80 [2 r.]; [Inni poczynáli rok od miełięcá Márcá/ iáko ftára Synágogá. inni od

Septembrá. Chrześcíanie od dnia ómega ábo oktawy národzenia Pána Bogá náznego Iezulá Chrystulá rok fwoy poczynamy. *SkarKaz* 507 (*Linde*)].

W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym (3): Semestris. Halb iar. Pułroka [fłeć miefięcy *Mymer*²]. *Mymer*¹ 5; *Medius annus*, Puł roká. *Mącz* 213a, 216d.

W połączeniu szeregowym (1): I rzekł zaś Bog: Niechay fie stáną świátlá ná vtwierdzeniu Niebá/ á niechaj czinią rozność między dniem y nocą/ á że też będą ná znáki/ ná czály/ ná dni/ y ná roki: áby świeciły ná vtwierdzeniu niebá/ á oświecały ziemię. *Leop Gen* 1/14.

W przeciwstawieniu: »rok ... dzień« (1): Więć też y miáftá wżytki/ niechayby ten fkarb pewnym á znośnym czopowym co rok pośiláli. bo też nie co rok/ ále co dzień wárzą *VotSzl* D4.

W porównaniach (8): A by nie był ten spółek [tj. *małżeństwo*] wżytekby świát zginął/ A iáko páięczyná w fuchy rok przeminał. *RejWiz* 38. Cf »rok biejący«.

Przysłowie: (nagł) Ná młodosc. (-) IAkoby téż rok bez wiołny mieć chćieli/ Którzy chcą żeby młodzi nie száleli. *KochFr* 34 [*idem*] *KochFrag* 38.

Frazy: »rok minął« (1): Widziż/ wierny Chrześcíaninie/ iż iuz tęten rok minął/ á drugi idzie: čás bieży á iáko wodá w byftrey rzece vćieka *SkarŻyw* 4.

»rok się (s)kończy; dokończenie roku« = *egreditur annus PolAnt* (2;1); *BibRadz Ex* 23/16; *Anno vertente*, Gdy fie rok obroći/ to yeft/ skończy. *Mącz* 486a; á liczbá dołkonála [zboża i każdej żywey rzeczy] ma byđ przed lámymi żniwy: bo fie rok kończy. *GostGosp* 158.

Wyrażenia: »rok biejący« (7): (nagł) Wiek człowieczy ieft iáko rok biejący. (-) [...] Widziż też iż čás twoy podobien ieft ku rokowi wedle przyrodzenia biejącemu. *RejZwierc* 136, B2, 136 *marg*, 172 *marg*, Aaa3v, Bbb3.

»cały, okoliczny [= cały], wszytek rok« = *annus vertens Mącz* (2:1:1); *LudWieś* B; *Mącz* 486c; A wiołny co napilniey bądź pileń/ boć tho głowá wżytkiemu rokowi. *RejZwierc* 108v; Kazania Ná Niedziele y Świętá/ cáłego Roku. X. PIOTRA SKARGI *SkarKaz kt*.

»co ([który]) rok« = *quotannis Modrz, Calep, Cn; per singulos annos PolAnt, Vulg; ab anno in annum PolAnt; omni anno Modrz; annuatim, singulis annis Calep; in annos singulos, in singulis annis, quotquot annis Cn* (65); awssakos panu Iakubovy brathu maią czo rok placicz kasdj snych po sessczy złotych monethy na kasde sviąto swiatey Katarzyny *ZapWar* 1548 nr 2668; *BibRadz Zach* 14/16; To tilko znam/ że na was pilne oko maią [*Niemcy*]/ I co rok to się pod was bliżey podfadzaią. *KochSat* A4; *BielSat* Dv, G2v; Ale czemuż ná oney stárfzey Confelsiey nieprzełtaiećie/ ále co rok to nową kuiećie? *WujJud* 14, 134v; *BudNT Hebr* 9/23[25]; *CzechRozm* 159v; Confulámi zwáno w Rzymie zwierzchne Pány/ ktorich co rok inżych po dwu ná to obierano. *ModrzBaz* 28v *marg*; Co rok [*Semper*] się prze to ná feymy z ieżdżaią/ z wielkimi ie z iázdámi wżytkich stanow fprawuią/ kofzty wielkie ná nich wiodą: [...] á ná ołtátek ná kmiećie y ná miełczány podatek vftáwiáią. *ModrzBaz* 121, 93v, 95v *marg*, 97, 119v, 120, 121, 121v; Heretyckie Synágoty fą wedle proroká iáko kuczka przy ogrodzie/ y chłodniczek przy winnicy: ktory co rok buduią/ á co rok go wiátr rozniešie. *SkarJedn* 23, 348; V nas w Stárołtwie Bełskim/ ieżioro niemále/ które pewnych czáfów/ co wtóry álbo trzeci rok/ wielkim fzumem/ y wielkimi wodámi wzléwa/ y téż zaś wyśiáka/ á práwie wyfycha *Oczko* 9v; *KochPs* 3; *SkarŻyw* 29, 160; *CzechEp* 50, 81; *NiemObr* 166; Też letni wąż co rok z siebie młodego wczyni/ Z

ożimiey fię fkory lini. *KlonŻal* C2v; *BielSen* 15; *KochSob* 57; Nie mogę fie przypátrzyć dzišieyżemu świátu/ Co rok to przychodzimy ku gorżemu látu. *BielRozm* 5, 24; *GórnRozm* C4, Dv, G2; Annuatim – Co rok, nakazdi rock. *Calep* 72b, 918b; *GostGosp* 6, 84, 96, 132; Pięcioro przykazánie Kościelne [...]. (*marg*) III. (–) Grzechow twoich/ włáfnemu Kápłanowi co rok fię ípowiáday. *LatHar* 119, [+12]v, 478, 502; *KořakCath* C2v; ták haeretykowie [...] nigdy w iednym ítanie prawdy nie trwáią; ále dziś ták á iutro inák vczą/ y confellíye wiáry íwey co rok odmieniáią. *WujNT* 836, 89, *Hebr* 9/25; á Wiécá téż co rok máią byđz odpráwowáné y íadzoné. *SarnStat* 1171, 330, 1264; *SkarKaz* 418b; *VotSzl* Cv, D2v [2 r.], D3, D3v, D4 [2 r.]; *SkarKazSej* 660a; (*marg*) Terrae alumni. (–) Tu wízytko z źiemie máią íák od mátki/ Tu im przynoší ták hoyne doftátki/ Íż im ná łáđzie koło gniázdá obrok Rodźi fię co rok. *KlonFlis* C; *KlonWor* 52, 76.

»część, czwierzć, czas roku« = *pora roku; anni tempus Murm, BartBydg, Mącz; pars anni Mącz, Cn; hora anni Mącz (7:6:3)*: Ymyona rozlicnich czałow roku. *Mymer*¹ nlb 1; *KłosAlg* A2v; Temperatissimum anni tempus, Napogodnieyży czas roku. *Mącz* 443a, 158a; NA íkończeniu tych Kłyąg oftátnich/ krotko położę/ Íáko íye w kthorą Czwierzć Roku ma człowiek rzáđzić. *SienLek* 41, 41; *SkarŻyw* 321; bo ma ná to baczyć [gospodarz]/ íż Iešień czwarta część roku *GostGosp* 64; *LatHar* ++7; Stáđci kościoł Boży wziął y vltáwił káđdey ćwierći roku pofty poópolite/ ktore fuchedni zowiemy/ kiedy kápłany świecá *WujNT* 452. Cf »cztery części roku«.

»czter(z)y części, czwieri, rozdziały roku« = *cztery pory roku; quatuor anni tempora Murm, BartBydg; quatuor partes anni Cn [szyk 6:1] (4:2:1)*: *Murm* 8; *BartBydg* 10b; *FalZioł* [*8]v; Pretho natura íprawiła cztyrzy rozdziały roku/ cztyrzy też íą częćci nieba od ktorich ty tho czały roku biorą początek *KłosAlg* A2v; *LudWieś* B; Ver, Wiołná. AEstas, Láto. Autumnus, Yefień. Hyems, Zima/ Cztery częćci roku. *Mącz* 38b; *GórnRozm* Nv.

[»rok kościelny«: gdy píłmo święté liczy mieśiące/ ma fie rozumieć o tym roku kościelnym/ który fie poczynął od Márcá. *WujBib* 75a.

»rok miesięczny [= księżycowy]«: Y ták rok był miesięczny równy łonecznému. A záczywał fie ten rok od mieśiącá który był blizży *Aequinoctio vernali*, który poópolicie záymował część Márcá y Kwietniá náłzého. *WujBib* 75a.]

»nowy rok« (4): *StrykKron* 350; (*nagł*) Nowy Rok. (–) TOż bęđzie w tym idącym/ co z zchodzącym było: Bo baczę/ że ná niebie nic íye nie zmienilo. *PudłFr* 7; *Calep* 82a; *WitosłLut* A6v; [nie źle my Chrzefcijanie/ w ten czas poópolicie nowy Rok poczynamy: áczkolwiek Kościoł/ w ípráwách íwych Kościelnych/ od Adwentu [...] Rok íwoy ma. *HerbNauka* N5; Czynili też to Pogańscy Rzymiánie/ winłziąc łobie ná nowy Rok włżego dobrá *HerbNauka* N5 (*Linde*)].

»początek roku; rok poczęty« (2;1): *LubPs* P3; *BielKron* 30; synowie Cyiońscy [...] wefelćie fię w Iehowie Bogu wáłzem/ bo [...] ípuści też wam dełzcz/ dełzcz pozny y ránný ná początku roku [*in mense primo*]. *BudBib* *Ioel* 2/23.

»przyszły rok« (1): *Annus veniens, Przifzły rok. Mącz* 481a.

»rok od roku; od roku do roku« = *każdego roku, co rok; quotannis Mącz, PolAnt; ab anno ad annum, quolibet anno JanStat; de anno in annum Cn (5;2)*: *Quotannis*, Ná kóždy rok/ od roku do roku. *Mącz* 344c; Y chodził [*Samuel*] rok od roku [*BibRadz*: ná káždy rok]/ á obchodził Beth-el/ y

Gilgal/ y Micpę/ á ładził Izraelá ná wżech tych mieyfcách. *BudBib* 1.Reg 7/16; *CzechRozm* 6v [2 r.]; *ZapKościę* 1585/57v [2 r.]; A ták rok od roku/ iáko látá po łobie idą/ áż do [...] przerzeczonych dóbr wykupienia: áby dżierzał C.V. przerzeczóné dobrá ze wżytkim práwem *SarnStat* 1253, 103 [2 r.], 1256 [2 r.].

»rok podle roku« = *rok w rok* (2): á ták zázwdy rok podle roku zobopolnie [*sic semper vicibus alternatis JanStat* 851] tákowégo wybiéráczá [*pieniędzy*] ná koždy rok niech poštánawiaią: który [...] *SarnStat* 1075, 103 [2 r.].

[»rok słoneczny«: przednieyfe narody [...] o to fie z wielką pilnością ftáráli/ áby bieg łłoneczny/ przez one dwánaście známion/ ktore *Zodiacum* zową/ prawdźiwie poráchowawfzy/ Rok łłoneczny [...] poštánowali *GrodzPopr* 3; *WujBib* 75a.]

»stary rok« (1): gdyż iuż Nowe láto Stáry rok kończy: Nowy poczyna/ mam zá to Iuż ná infzy rok idźie *KlonWor* 80.

»zły rok« (2): Ali wżyftko niefporo/ niemálf gotowizny/ Będźie mowil częłtokroć/ zły to rok nie żyzny. *BielSat* D4 [*idem*] *BielRozm* 31.

»żyzny rok; rok żyzności« (5;1): wżakoz gdy y młodzi [*barany*] khu owczam fie maia/ á zwłáfczá cżału godnego Iełt znamię žiznego roku *FalZioł* IV 3a; *GlabGad* P8v; *Benedicens* coronę anni benignitatis tuę [...]. Ty miły panie dałz bogołlawieńftwo roku żyzności y płodności twoiey *WróbŻołt* 64/12; *Teffaloni* w Grecyey chwalili Bociáná [!] iż im dawał znác żyzny rok álbo głodny *BielKron* 24; *RejPosWstaw* [41³]v; *BielSenJoach* 3.

Szeregi: »dzień i rok« (1): ktemu co dźień, y co rok, to więtfzá á więtfzá expectátia o W. Wielm. ludzie póymia: w czym fie vpewniamy, że W.M: nietylko zrównálf z przodki swoimi, ále y wiele ich zámierzylz. *SarnStat* 330.

»rok i lata« (1): [*ten, kto władnie czasem*] Niech tym ták zacnym ofobom ten rok y látá Długie da potym w łfczēściu mieć v świaćá. *WitołLut* A6.

Przen (2) : Rok wżytkorodny wieniec znákomity Niešie ná głowie twoia łáfká wity *KochPs* 93.

Wyrażenie: »zimny [= zimowy] rok« = *starość* (1): ále człowiekowi/ Kiedy fie raz ná twarzy žimá poštánowi/ A włos śniegiem przypádnie/ gełta Wiofná minie/ Niżli z głowy przeżięblęý ten žimny rok zginie. *KochFrag* 21.

α. *W funkcji przysłówka* (533) :

»([którego, jakiego]) roku (roka)« = *w którym (jakim) roku; anno Miech, Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, Calep, JanStat; in anno Miech, Vulg, PolAnt* (181): *OrzRozm* V3; *Mącz* 158b; y nie miewáli iuż na potym łynowie Izraelowi mánný/ lecz iedli vrodzáie ziemie Kánáánłkiey roku onego. *BudBib* Ios 5/12; *CzechRozm* 140; *ModrzBaz* 139; *SkarŻyw* 253, 582; *Calep* 488b; A iefliby Séým któręgo roku nie dołzedł: tedy powinni bęđźie my čás y mieyfce zložyc przez lifty náłzé/ á tám wżytkie kauzy [...] odpráwić. *SarnStat* 742, 395, 721, 1075, 1202.

~ [którego] roku czego [= od czego] (1): [*Gerwazjusz i Protazjusz*] dom y oyczyznę swoię y imienie przedawfzy/ [...] wżytko vbogim rozdáli/ [...] y przes dzieśięć lat/ łłuzác modlitwie/ pořtom/ y czyćániu: iedenáftęgo roku náwrocenia łwego tym łpołobem do korony męćżeńłkiey przyřzli *SkarŻyw* 566.

W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym (1): Służnie ma być chwalon on obyczaj/ [...] iż (gdy ktorey ćwierci roku żyto/ ábo y inŕze zboże natáńŕze bywa) Vrząd ŕkupuie go bárzo wiele/ y do mieyŕkich ŕpichlerzow dawa chowác *ModrzBaz* 33v.

W połączeniu z liczebnikiem porządkowym [liczebnik + rok (66), rok + liczebnik (7); w tym: od którego licząc (1)] (73): *LibLeg* 11/12v; *KrowObr* 226; A Gdy iuŕz minęły trzy láthá w ktore niebyło woyny miedzy Syryą y Iŕráelem: Trzeciego roku przyiáchał Krol Iofáffát Iudŕki do Krolá Iŕráelŕkiego. *Leop* 3.Reg 22/2, *Lev* 19/24, 25, 25/20, 21, 22, 3.Reg 18/1; Miał Noe ŕynow więcey po potopie/ [...] miedzy ktoremi był Ionichus/ ktory ŕie vrodził trzeciego roku gdy wyŕzedł Noe z okrętu *BielKron* 6, 89v [3 r.], 129v, 385; *Mącz* 88b; *Prot* Bv; DZiewiętnaŕtego roku od láthoŕiego licząc/ będzie wielkie Złáčenje zwierŕchnich Plánetow/ w wtorey części Ryby známieniá niebieŕkiego/ Mieŕiáćá Máiiá *LeovPrzep* E3, Ev; A ielli rzeczećie/ co będziem ieŕć fiodmego roku/ gdyŕz nie będziem ŕiáć/ áni zbierác pożytkow náŕzych? Tedy (ia) roŕkażę błogoláwieńŕtu moiemu (przyŕć) ná was roku ŕzoŕtego/ y vczyjni pożytek ná trzy láta. *BudBib Lev* 25/20-21, *Lev* 25/22, 3.Reg 18/1, 2.*Mach* 4/23; *Strum* L, Lv; *CzechRozm* 86; *ModrzBaz* 122v; *SkarJedn* 327; [ŕw. *Abramiusz*] przez dzieŕŕć lat modlitwie/ poŕtom/ y myŕlom niebieŕkim ŕłużył. Dzieŕŕtego roku rodzicy iego vmárli: y ŕpádło nań niemále dziedzictwo *SkarŻyw* 235, 251; *StryjKron* 477; yŕz przet prawyem náŕzym czy dway braczya daly 30 m. Lyczbi prufzki: na dom Gruntem Lęŕzáci podŕe láŕza: vcziwemu Grzegorzewy Kufmyerczikowy [...]: do pyáczy lath a yesli pyátego Roku nyę wykupi: tedi traczi ten dom *ZapKóŕcier* 1585/61v, 1584/48v; Iozeph z dziećiećiem y z mátką iego vćieka do Egiptu; y dzieŕŕtego roku wraca ŕię do Názárethu. *WujNT przedm* 33; *SarnStat* 867; *VotSzl* Cv, Dv. *Cf roku czego, »drugiego roku«.*

W połączeniu z bliŕszym okreŕleniem datowania (6): Potym wtorego mieŕiáćá/ to ielt Máiiá/ dnia dwudzyeŕtego/ wtorego roku/ odŕzedł ielt obłok od domu Boŕzego vmowy. *BielKron* 39v [*przekład tego samego tekstu BudBib*]; *LeovPrzep* Bv; *BudBib Lev* 10/11; Wiécá we wŕzyŕtkim Woiewództwie Beŕŕkim ná mieyŕcu zwyczáynym káŕdęgo roku w Poniedziátek po ŕwiętyem Fráńciŕzku tákŕe bliŕko przyŕzły. *SarnStat* 732; CZás obiéránia Deputátów pomienionych Prufŕkich/ náznáczamy *feriam fecundam poŕt Natiuitatis Beatae Mariae Virginis* káŕdęgo roku *SarnStat* 866, 1093.

Wyrażenia: »drugiego, wtorego roku« = *w następnym roku; in anno sequenti Miech, PolAnt; sequenti anno Miech; in sequentem annum, subsequenti anno Mącz; in anno secundo PolAnt; anno consequenti Modrz; alio anno JanStat* [szyk 32:2] (27:7): *HistJóz* E3; *BielŻyw* 2; Ta to Podolŕka miedzi inŕzymi ziemiami ielt bárzo płodna, [...] gdi iedno caŕu ŕniwa dopuŕzcaią nieco ziarnia ŕie wytrzáńáć/ tedy ono drugie⁸⁰ roku okrom wŕzego orania tákŕe wznidzie. *MiechGlab* 77, 2, 4; Tedy rzekł [goŕć do *Abrahama*]/ Wrocę ŕię pewno do ćiebie roku przyŕzłego/ á Sará ŕoná twoiá będzie mieć ŕyná. (*marg*) Drudzy to wykłádáią ták/ Tegoŕz czáŕu/ drugiego roku/ á wy ielczce żywi będziećie [...] (–) *BibRadz Gen* 18/10, 1.*Mach* 4/28; *OrzRozm* V3; [król *Władziŕlaw*] poŕyczył przerzeczoney ŕumy Zygmuntowi krolowi Węgiérŕkiemu/ pod zakłádem ryczártu tákiego/ ielli ich pierwŕzego roku nie wrocí/ tylká ŕumę przepádnie: wtorego roku takie dwie: trzeciego tákie trzy *BielKron* 385, 39v, 89v, 111; *Mącz* 353d, 386b; *LeovPrzep* E3v; *BudBib Num* 10/11; *Strum* Lv; Dobrzeby teŕz/ áby zkáŕdęgo Powiátu ná vkráinę ludźie ŕlácheckiego ŕtanu iedźdźili: nie wŕzytcy záráz/ ále iednego roku iedni/ drugiego

drudzy: áby ták ná przemiány żołnierfką służąc/ [...] w rzeczách rycerskich się ćwiczyli. *ModrzBaz* 111v; Roku zásię drugiego Iánufz twarz obrócił/ A Mars wżysłtkie furie ná Moskwę wywrócił *KochJez* B; *GostGosp* 120, 158; iż ten [*wybiracz pieniędzy*]/ który przez nas y potomki náłzé ná to będzie poftánowion/ niech się zieżdzi z Komendorem Toruńfkim iednego roku w Toruniu/ á drugiego roku w Niefzowéy *SarnStat* 1075, 1076, 1077 [9 r.], 1202; *VotSzl* Cv.

»jednego roku« = *w ciągu jednego roku; w tym samym roku; uno anno JanStat* (11): Mikołay piąty Genuenfis [...] był wybran iednego roku ná Bifkupi/ potym ná Kárdynalfki/ potym ná Papiefski stolec *BielKron* 189; Látá 1544. Było czworo zácmmienie iednego roku/ Słóncá dwoie/ Miefiácá thákież *BielKron* 424v, 288, 288v, 322, Mmmmv; Bifera arbor Drzewo które yednego roku dwa kroć rodzi. *Mqcz* 24d; *CzechRozm* 140, 235; *SkarŻyw* 595; Ieden tylko álbo dwa kmieciá iednego roku odéydz mogą *SarnStat* 658.

»roku jednego« = *któregoś roku, kiedyś [szyk 3:1]* (4): Roku iednego wftąpiwfyz wpoft/ wnocy síoftrá iedná ípiąc/ głos wfyfzy: wftán prętko/ idz do ftárfzey/ áby wftálá á síoftry ná łfufzbę Bożą pobudziłá. *SkarŻyw* 193, 497; Isz Sliachetny Swiętek Wyczefzichowfski po Sliachetnym Pawlie Wyczefzichowskim Braćie swym Stryiecznym, miefzkaiącym w Borczu, roku iednego Siano zbierał *ZapKościel* 1581/22v; IEdnego Priroku zá ftárych przodkow náfzych námnożyło się beło wilkow bárzo wielká wielkość w ziemi iedney *CzahTr* D3.

»każdego, wszelkiego roku« = *singulis annis Miech, JanStat; quotannis JanStat [szyk 38:2]* (39:1): Człowiek ktori ma te niemocz [*tj. podagrę*]/ á chce iżby był wolen od tey niemoczy przez czáły rok/ thę naukę ma zachować wżelkiego roku. [...] *FalZioł* V 93v; *MiechGlab* 74; *LibLeg* 10/97; Papieza kázdego roku náwiedzác powinni Bifkupi. *KrowObr* 132 marg, 76, 78v [2 r.], 85v, 113, 127v (15); *RejWiz* 180v; Woiewodowie/ Stároftowie/ Kastellani máiá ftáwić y dogłédác kázdego roku/ iákoby w rzeczách przedawáiacych nikt nie był ofszukan w mierze *UstPraw* F3; *BielKron* 108v; Widziłz iáko czáfy idá kázdego roku/ Wiofná [...] Látó zá łobá przywodzi [...]. Zá Látém záfie błotna Iefień przychodzi/ á zá Iefieniá záfiebla á niewdzięczná zimá. *RejZwierc* 171v; *MycPrz* I C3v; *GostGosp* 150; A te obádwa dni kościoł S. kázdego roku nabożnie obchodzi/ ná pámiátkę zmartwychwftánia Páná náfzego y zesłánia Duchá Swiętego. *WujNT* 402; A iefliby téż roku którego ípełná troie Roki [...] nie dofzły/ tedy przedsię Wiécá záfzdy ná íwym mieyfcu íwego czáfu/ roku kázdego dochodzić máiá. *SarnStat* 721, 273 [2 r.], 285, 659, 717, 721 (15).

»niżadnego roka« = *nigdy* (1): Iuż nas záfzdy ítrzedz będą [*anioły*]/ iáko w głowie oká/ Nie poznamy przygody/ ni żadnego roká. *RejWiz* 157.

»ostatniego roku« (1): Po wielu dni náwiedzón będziélfz/ á offtátniego roku [*in novissimo annorum*] przydziélfz do ziemie ípuftofzonej mieczem *BibRadz* Ez 38/8.

»przeszłego roku« = *antecedenti a. superiori anno Mqcz [szyk 3:1]* (4): *Mqcz* 44c, 435a; (*marg*) Modlitwy Zmodzi Prufkiey. (–) [...] A iefli przefzłego roku był zły vrodzay zboża/ tedy [...] prófzú Aufchlawifá Bogá chorych y niemocznych/ áby się przyczyniál do inízych Bogow/ [...] áby im ná przyfzły rok łáfkáwfyzmi być raczyli. *StryjKron* 161, 160.

»roku przyszłego« = *in anno altero PolAnt [szyk 5:3]* (8): Ale przymierze íwe poftánowię z Izáákiem/ ktorego tobie porodzi Sárá roku przyfzle⁸⁰ práwie o tym czáfie. *BibRadz* Gen 17/21, *Gen*

18/10, 14; *Mącz* 353d; Wiem co łąsiedzi moi tego roku wierzą/ ále niewiem co przyślzłego wierzyć będą (ponieważ co rok wiary odmieniáią). *WujJud* 134v; *BudBib* I 9a marg; *SkarŻyw* 305; *WujNT* 625; [*SchneebAnt* C4v].

»roku tego, [potocznego]« = *bieżącego roku* [szyk zmienny] (1): (*nagł*) Tegoż dnia o fortunne záczenie Nowego látá Modlitwy. *Pierwofza*. (-) RAcz proftowác/ poświęcąc/ íprawowác y rządzić tego roku/ ktory w to wielebne święto Obrzezánia/ y miánovánia twego záczynamy *LatHar* 344; [gdy częłto á zwłázczá Iešieni [znaki] ná powietrzu widáne bywáią/ pospolicie roku potocznego/ á niekiedy theż przyślzłego/ morowe Powietrze obiecuią. *SchneebAnt* C4v].

»tego [= o którym mowa] roku« (23): gdi młodzi barani tak póspolicie buyni łą/ tedy rad bywa mor na owcze tego roku *FalZioł* IV 3a; Ktho vj⁸⁰. dnia [*października*] łobie krew pułci, ten tego roku vmiera. Iełtli grzmi/ wiatry, wielkie/ zboże y owocze drogie tego roku znamionuie. *FalZioł* V 48v, V 7, 45v [2 r.], 46 [2 r.], 46v, 47 [2 r.] (17); Siał thedy Izáák w oney żyemi/ y wziął tegoż roku/ fto kroć ták wiele iáko wysiał *Leop Gen* 26/12; *BibRadz Dan* 14/5; *BielKron* 49v; Hoc anno magnam accepimus plagam, Wielkąmy łzkodę podyęli tego roku. *Mącz* 302c, [269]a, 381a.

Szeregi: »dnia i roku« (2): Ná dzień przezacny dwu wielkich Apoštołow/ Piotrá y Páwłá/ dnia iednegołz y roku vmęczonych/ wychwalenie y fłowá S. Ianá Chryzostomá Pátryárchy Cárogrockiego. (*marg*) Dwudziełty dziewiáty dzień Czerwcá. (-) *SkarŻyw* 595; *WujNT* 514.

»roku i godziny« (3): Miłóściwe látó Kryftułowe każdego roku ftoi y każdej godziny. *KrowObr* 78v marg [*idem*] Ss3. Cf »roku, dnia i godziny«.

»roku, dnia i godziny« (1): boć Kryftułowe Miłóściwe lato/ nietylko każdego roku iełt y ftoi/ ále tefz każdego dnia y każdej godziny *KrowObr* 78v. ~

»[którego] roku« [*zawsze z liczebnikiem porządkowym: liczebnik + rok (4), rok + liczebnik (1)*] = *co ile lat* (5): Biskup Zydzowski profił go [*Aleksandra*] mowiac/ profzę niech nam będzie wolno náłzyh oycow vřthaw vżywác/ á fiodemgo roku [*anno septimo*] bez dani y czyníłzu być. *HistAl* C3; *KrowObr* 78v; Iupiter miał kościół w Olimpiyey [...]/ do ktorego ze wřzytkiey Grecyiey lud fie łchodził/ piąthego roku/ á od tego poczęto zwác Olimpiás/ to iełt čás álbo mieyfce piáci lat/ co v Rzymian Lułtrum zwano. *BielKron* 273; [*WujBib* 75a].

~ *którego a którego roku* [= *co ile lat*] (1): Intercalaris mensis, Miefiąc w którym yeden dzień przifadzáyá ku łpełnieniu czálemu biegu rocznemu/ yákołzto bywa káždego roku przełtępnego/ To yełt czwartego á czwartego roku miłiácá [!] Lutego. *Mącz* 31c.

W połączeniu z bliższym określeniem datowania (1): *Mącz* 31c cf *którego a którego roku*.

Wyrażenie: »káždego roku [którego]« (1): Wiele tám [*w Kalekucie*] iełth Kołciołow Kryełcijánłkich [!] y dzwonow/ iedno iż káplánow Krzełciiánłkich nie máią/ thylko w kołcielech łą iákieś fáfy z wodą pełne z Báłfámem/ w ktorey fie krzczá káždego Roku trzećiego *BielKron* 453. ~

»([który, jaki]) rok« (A) = *w którymś (jakimś) roku* (34): *RejRozpr* D4; Sítał fie potym wielki głód w zyemi Egipłkiey/ gdy iuz nie mieli zacł kupowác/ żywił ie Iozeph on rok dawáiąc zboże zá dobytek. *BielKron* 18.

~ [*który*] *rok od czego* (1): Láthá 1089. Przeniesienie s. Sthániłławá z Skálki kołciołá S. Michála ná zamek Krákołłki do kołciołá S. Wacławá/ [...] dziefiáty rok od zábiciá *BielKron* 349v.

rok przed czym [= *w roku poprzedzającym coś*] (8): A Michal przidawayacz rzekl. Ba yefzczecz dzywnyeyfcha powyem yfch rok przed fadnym dnyem fyn odstapi od boga oycza *LibMal* 1554/188v, 1554/189v; Láthá 1522. Lodwig Krol Czeski y Węgierski przyiechał do Prági [...] / á przed thym rok małżonkę mu przyniefiono do Budzyniá Máryą *BielKron* 328; *GórnDworz* L6v; *Strum* P4v; [św. Małgorzata] Rok przed tym o fwey śmierci prorokowála. *SkarŻyw* 161; [św. Antoni] rok przed śmiercią świętego Fráncifzka / [...] wziął moc y wolność chodzenia z kazánim po świecie / gdzieby mu fię kolwiek podobáło. *SkarŻyw* 544, 35.

W połączeniu z liczebnikiem porządkowym [zawsze: *liczebnik + rok*] (3): *BielKron* 85v; tedy tak mieszkanie nasze postanawiamy. ze zawdy dwie Lecie w Polsce atrzeci rok wLitwie mięszkac iezdesmy gotowi *ActReg* 45. *Cf rok od czego*.

Wyrażenia: »jeden rok po drugim, za drugim« = *rok po roku* (1:1): Dum Claudio principe duos insuper ordinarios consulatus gessit, Ieden rok po drugim. *Mącz* 433d, 493b.

»każdy rok« = *każdego roku, co rok; annuatim, quotannis Calag* (19): *ComCrac* 11v [2 r.]; ktorego [Absalona] wlofy kofztowály káždy rok dwie fcie fyklow / bo náymowano niewiáfty ofobne ktemu / co mu ie przypráwiály *BielKron* 71v; Tegoż roku [1520] w Rzymie (iáko ieft obyczay ták działác káždy rok) Papięz w wielki czwartek zlorzeczył wżytkim / łotrom Złodzyeiom / rozboicom Morfkim *BielKron* 196v; [Mezopotamia] Ieft ziemiá wielkiego vrodzáiú zwłafzczá od rzeki Eufrátes / kthora role káždy rok fwoim rozlewánim płodne czyni. *BielKron* 264v; [w Afryce] Máią też fwego Pátryarchę iáko y Grekowie / y krzczá fie káždy rok ná dzień trzech Krolow *BielKron* 462, 62v, 63v, 77, 108v, 131v, 153, 270; który Iurgelt / Syn iego [Jana Tarnowskiego] / á dobrodziéy móy miłofciwy / [...] iścić mnie raczy koždy nowy rok przez Stároftę fwoiego Iárofláwfskiego *OrzQuin* G4v; *WierKróc* B3; *Calag* 293b; Czemu wąż fortunnieyfzy / który z przyrodzenia / Káždy rok wiotché látá ná młodą płęc mienia? *KochFrag* 21; *SarnStat* 392; *KlonFlis* C4. ~

Wyrażenia przyimkowe: »do roku [którego]« [dla oznaczenia daty] = *ad annum Vulg, PolAnt* (3):

~ *W połączeniu z liczebnikiem porządkowym* (2): *Leop Lev* 25/22; Y będziecie fiac ósmego roku / á iefzcze ieść będziecie ftáre zboże áfz do roku dziewiątego *BudBib Lev* 25/22.

Szereg: »do roku abo do dnia« (1): A což owfzem rozumieć mamy o tym nędznym żywocie náfzym / ktory nie tylko do roku ábo do dnia iednego / ále ledwe do iedney godziny nie ma zámierzonego czáfu fwoiego *RejPos* 315v. ~

»do roku« = *w ciágu roku; każdorocznie; in anno PolAnt, Calep, JanStat; quotannis Calep* (70): A iaką yny fmiálość wżęli ku zabyciu ftego ftatutu [cf aby wolno człowiekowy człowieka zabyć y zapłacić go *SeklKat* I3v] / á fnac niemaz liczby tich ludzi ktore doroku pobyą *SeklKat* I4; *ZapKościer* 1582/35v.

~ *W konstrukcjach typu*: [ile] *czego do roku* (15): Iafkołki dwoie do roku iaycza miewaią *FalZioł* IV 24c; SZołtys álbo Woyt / też trzy Sády do roku miewa *GroicPorz* k2; Nuż też iáko owieczká drugiego bogáci / Bo tá killká do roku zawnždy czynfzow płáci. *RejWiz* 56; [w mieście Nalej] nie wolno Ruśi / ábo ludziom profytym pić miodu álbo trunkow mocnych / okrom kilku dni do roku *BielKron* 430, 272v, 287v, 385; *RejPos* 276v; *SkarŻyw* 472; Ano pod Gdańkiem ziemiánin / niechowałby krowy / gdyby mu złotych trzýdzieści do roku nie vczyniła *GórnRozm* M; *LatHar* 252; *SarnStat* 492; *GrabPospR* Mv, M2v; *SkarKaz* 704b.

Wyrażenia: »do całego roku« (1): Wnet wyźrzę/ áno łtoi znak dnia szczęśliwego/ Któregós łye rodziłá/ [...] Snieg łye niechay záttrzyma w łwym źimnym obłoku/ Ieden tylko táki dzień do całego roku. *PudłFr* 66.

»[ile]kroć, raz (a. [ile] razy) do roku« = [quot] *vicibus in anno PolAnt, JanStat; [quotiens] in anno JanStat* [szyk 49:3] (37:15): [grzywacze] dwa kroć telko do roku po parze dzieci miewaią *FalZioł* IV 21b, IV 1c, 9c; *GroicPorz* iv, bbv; Poroczki máią być ładzone cztery rázy do Roku *UstPraw* B4v, B4v; *BibRadz Ex* 23/14, 17; *OrzRozm* T3v; táł [do Frankfurtu] z Niemiec/ z Włoch/ z Fránciey/ z Polłki/ z Angliey kupcy dwa kroć do roku kupie rozmáite wożá/ ná puł poštu/ á miełiacá Páździerniká *BielKron* 289v, 24v, 38v, 39 [2 r.], 82v, 364; *KuczbKat* 185; Bo Sędzya muśi kilko kroć roki łędzić do roku *RejZwierc* 94v; *PapřPan* B, B3; *SkarŻyw* 52, 471; *StryjKron* 161; W tym do roku dzień dwákroć z nocą łye miárkuie/ Raz náWiołnę/ raz/ kiedy Láto vłtępuie. *KochPhaen* 19; Triferus, Ter fructus in anno ferens – Trzi razi do roku rodząci. *Calep* [1086]a, 130b; *LatHar* 126 [2 r.]; poštánawiamy: áby włzyłcy Woiewodowie Woiewóđztwá łwego/ vłtáwy y ceny rzeczám czynili/ przynamniéy dwa kroć do roku *SarnStat* 269; Poštánawiamy Roki źiemłkié w źiemni Nurzkiéy/ áby po trzy kroć do roku były ładzone *SarnStat* 741, 486, 717 [3 r.], 722, 723, 729 [3 r.] (19); *SkarKaz* 39a, b, 41a; Acź ielt dwopożytny Pęłt [tj. *miasto Paestum*]/ kędy iáko żywo Hoyna źiemniá do roku dwa kroć dáie źniwo. *KlonWor* 76. ~

»do roku« = *doroczny, coroczny* (1):

~ *Wyrażenie:* »święta do roku« (1): [Żydzi] Máią łwe czáły zowá Świętá do roku *BielKron* 464v. ~

»do roku« = *corocznie* (1): ZOná chopłka [!] do domu inego wpuściłá/ A gdy przyłzedł mąż s polá/ k niemu wyłkoczyłá. Przebog łkriy łie/ bo cie tu ceklarze łzukáli [...]. A łzedłzy w dom węc z onym/ wnet łwar vczyniłá/ Rzkomo iáko ceklarzá z domu go pędziłá. Mąż [...] nie łmiał łie ni rułzyć/ Y obiecał do roku ten dzień záwždy łułzyć. *RejFig* Aa5.

»na [który, jaki] rok« [dla wyrażenia daty lub umiejscowienia w czasie] = w którymś (jakimś) roku; *anno Miech, HistAl, Vulg, PolAnt, Mącz, Modřz, Calep, JanStat; per annum Vulg, PolAnt; in anno Mącz, PolAnt* (115); *MetrKor* 34/134; a ielzyby ná ktory rok iemv niebeło wydano 25 grziwienek, thedy [...] *ZapKościer* 1587/71.

~ W połączeniu z liczebnikiem porządkowym [zawsze: liczebnik + rok] (10): *BibRadz Gen* 14/4; á ielłi ielzce rzeczełz ktemu/ żywćie/ y wierćie do czterech lat iáko chcećie/ łiadłeś Kśięże miły ná piąty rok wierz temu nic po tobie niebeđdzie. *OrzRozm* I4; Ale pod Zamkiem Bolesławcem [...] łiedń lat Polacy leźeli/ áź łię ná ółmy rok obłeźeńcy podáli. (*marg*) Polacy 7. lat Bolesławcá dobywáli. (–) *StryjKron* 502. Cf »na drugi rok«.

W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym (3): Ták wielka ielt łwawola v nas włzácówaniu pieneđzy poltronnych/ ták złotych iáko y łrebrnych/ że nigđdzie indźie wietłza nieiełt. Ná káżdą ćwierć roku [Singulis quadrantibus anni] ceny ich przybywa/ gdyź wagi ich nic nieprzybywa. *ModřzBaz* 35; *SarnStat* 363; *GrabPospR* Mv.

Wyrażenia: »na cały, wszytek rok« = w ciągu całego roku (1:1): Thu [wiosną] iuź co włádzilz/ czo włzczepilz/ czo włieielz/ to iuź ná włzytek rok rość beđdzie *RejZwierc* 108v; Morderłtwá ná cały rok [omni anno] gełto łię broiá w tey Rzeczypołpolitey. *ModřzBaz* 140v.

»na drugi rok« [w tym: w połączeniu z bliższym określeniem datowania (1)] = w następnym roku (7):
A nayeden rok szeym ma bywacz naszyemy a na łronyie szyem nałchych podolńkych a Rułkych Ana drugi rok naszyemy na Brzegv y nałronyie pana Woyewody Moldawskyego *MetrKor* 34/134; Na drugi rok gdy ielźcże więłzy głod był/ kupił Iozeph włzytkę zyemię Egipłką zá żywność *BielKron* 18; Bacząc Wołofki łzkody łwoie/ ná drugi rok miełiącá Lutego/ gotował łie s łwymi ludźmi ná Podole *BielKron* 424, 85v, 102; áno łerce rołcie/ áno łie nádzieią ciełzy iż s tego dali Pan Bog doczekać ná drugi rok pożytek vrołcie. *RejZwierc* 109v; *GostGosp* 96.

»na każdy rok« [w tym: w połączeniu z bliższym określeniem datowania (10)] = *quotannis Murm, BartBydg, Mącz, Modrz, Calep, JanStat; singulis annis Miech, HistAl, Modrz, Calep, JanStat; annuatim PolAnt, Calep, JanStat; omnibus annis (omni anno) Vulg, Mącz, Modrz; per annos singulos Vulg, PolAnt; in singulis annis Mącz, PolAnt; per omnes annos, revertente semper anno Vulg (91)*: napyerwey ma bywacz Na kałdzy rok szeym na szwyatho swyathey a nyerołdzyelney troycze *MetrKor* 34/134; *OpecŻyw* 58; *PatKaz I* 2v; *Murm* 7; *BartBydg* 128b; *MiechGlab* 27; *ZapWar* 1545 nr 2646; *HistAl* M2; *GliczKsiąż* N7, N8; *GroicPorz* b4v, e3, k4; Połtánowił tedy Symon áby ná kałdzy rok obchodzono te dni z wefelem. *Leop* 1.*Mach* 13/52, 3.*Reg* 9/25, *Esth* 9/21; Woiewodowie w łwych woiewodztwách w kałdym miełcie ná kołdzy rok máią dogładać/ iżby miáry y wagi włzelákie niebyły fáłłzywe. *UstPraw* Av; *LeszczRzecz* A3, A3v; *RejZwierc* 20; *BibRadz Hebr* 9/7; *OrzRozm* V3; *BielKron* 194v, 266; Nakałdzy rok pływaiąc do Gdańka z traftami/ Widzicie gęłte miałta/ y zamki budowne *KochSat* A3; Etesiae, [...] Roczne wiátry około łwiętey Margorzęty ná kołdzy rok przez czterdziełcy dni wieyące. *Mącz* 108d, 263c, 344c, 353d [5 r.], 395a; *HistRzym* 114; *KuczbKat* 185; *RejZwierc* 95, 250v [2 r.]; *BudBib* 1.*Reg* 2/19, *Esth* 9/21, 27; Z ktorego błędu wkorzenił łie to łrodze w Papielstwo/ náđ ich połpolite o IEzufie wyznánie/ że ták ná kałdzy rok ná gody w kołciolách łwych łpiewaią [...] *CzechRozm* 157v; DŁa dwu przyczyn zwłáłzczá łeymy v nas ná kałdzy rok bywaią [*conventus anniversarii*]. *ModrzBaz* 137v; Od nieprzyaiaciela też połtronnego máłło nie ná kałdzy rok/ źiemie Sármáłłkie bywaią trapione. *ModrzBaz* 137v, 97, 111v, 119v, 122v, 123v; Ná kałdzy rok nam każá ráđzić o obronie: Bá radzmy też o wojnie/ nie włzytko łię brońmy *KochOdpr* D3; *SkarŻyw* 99; *MWilkhist* A3v; *CzechEp* 147; Smierci łię winna máćicá áni chmiel nie boi/ [...] Bo łię łam z łámego łiebie ná kałdzy rok łieie/ Włkoro łię wiołná rołmieie. *KlonŻal* C2v; *ReszHoz* 128, 133, 134; *ReszList* 144; *Annuatim* – Co rok, nakazdi rock. *Calep* 72b, 73a, [891]b; Potrawy pozne lepiej wypálzáć niż łiec: włzákoż nie ná kałdym mieyłcu/ y nie ná kałdzy rok *GostGosp* 104; *ZapKościer* 1588/77, 79; *LatHar* 474; A rodźicy iego [*Jezusa*] chodźili ná kałdzy rok do Ierulálem/ ná łwięto Pálchy. *WujNT* *Luc* 2/41, *przedm* 32, *Hebr* 10/1, 3; Tęz włtáwiamy włzyłtkim przerzeczoným Vrzędnikóm ná kołdzy rok dwoiákié łzáty/ to ielł Letnie y ná Zimę *SarnStat* 377; tedy Więcá máią byđź łádzoné názáiutrz po łwiętyým Ianie Krzcićielu ná kałdzy rok w Drohyczynie *SarnStat* 742, *7v, 148, 285, 296, 359 (18); *GrabPospR* K4, N3, N4.

»[ile]kroć, raz na rok« = [*quot*] *vicibus per annum Vulg; semel a. [quot] vicibus in anno PolAnt [szyk 5:2] (4:3)*: *ZapWar* 1545 nr 2646; *Leop* 3.*Reg* 9/25; *BibRadz Hebr* 9/7; włtáwił Kołciol áby ten/ ktoryby ná kałdzy rok raz przynamniey/ tho ielł w Wielkánoc/ Pánem Bogiem łpráwować łie

niechciał/ do Kościoła przypuszczon nie był. *KuczKat* 185; *BudBib Deut* 16/16; Oni [rodzice] Mże y pamiątki za iego [syna] duŕze [!] czynili/ zwałzcza trzy kroć ná rok. *SkarŻyw* 99; *GrabPospR* N4.

»na przyszły rok« (1): proŕzą Aufchlawifa Bogá chorych y niemocnych/ aby fie przyczyniał do inŕzych Bogow/ [...] aby im ná przyŕzły rok łáfkáwŕzymi być raczyli. *StryjKron* 161.

»na ten(że) rok« (4): *BielŻyw* 2; Wierę fnaď będzie kłopot ná ten rok o chlebie. *RejWiz* 12v; *RejZwierc* 97; *SarnStat* 867. ~

»na rok [który]« [w połączeniu z liczebnikiem porządkowym] = co ile lat (1):

~ *Wyrażenie*: »na każdy rok« (1): K temuć theŕ Żydowie naleŕeć powiadaia Bogá wŕzechmogącego przykazanie/ o ŕiodnym roku odpoczynienia/ o którym Pan Bog przez Moyŕeŕza roŕkazał/ aby Żydowie ná każdy rok ŕiodny ŕiemie nie rucháli/ y owocow ŕadnych ŕniey nie zbieráli *LeovPrzep* 12. ~

»na [który] rok« = na kiedyŕ (okres przewidywany) (1): Mikołay Papieŕ przed trzemi láty vpadek ich [greckich pańŕstw] opowiedział: [...] ona im ŕiekiera y wyćięćim drzewá niepoŕytecznego ná trzeći rok wedle Ewángeliey groŕził. *SkarKazSej* 706b.

»przez rok« = w ciagu roku, w (kaŕdym) roku; in anno *Modrz* (30): *SeklKat* V2v; Rozdział Siodmy. O porządnym ŕyćiu y chowaniu przez Rok: Wŕzelkiey Czwierći roku. *SienLek* 41, S[ss]; A zaŕ to źle/ ŕe ná pamiątkę przednieyŕzych ŕpraw Páńfkich ná tym ŕwiećie dla zbáwienia náŕzego/ dni pewne przez rok porządnie obchodŕimy? *WujJud* 43; *BudBib* 1.Par 27/1; *ModrzBaz* 91; Iézioro iedno czwór róŕny poŕytek przez rok dáie. *Oczko* [41]v; *ZapKoŕcier* 1582/40v; *ReszHoz* 121; *GostGosp* 158; *SarnStat* 188.

~ *Wyrażenia*: »przez cały, wszy(s)tek rok« = w ciagu całego roku (9:6): KOkofz albo Kwoczka ŕona Kogutowa: ktora mu Iaycza niefie przez wŕzytek rok: wyiáwŕzy dwa księŕyca kiedy ŕlończe ŕtawa. *FalZioł* IV 19a, IV 21a; [Ligurgus] młodzienczom tilko iedno odzienie mieć dopuŕcił przez czały rok, aby ieden nad drugiego pyŕzniey nie chodŕił *BielŻyw* 27; Ieŕli to tylko ŕwiećony pokarm/ ktory ná wielkęnoc tŕáruiećie/ tedy wielką krzywdę ludziom proŕtym tŕyniećie/ iŕ przes wŕyŕthek rok pokarm przekłety ieŕć im dopuŕtzaćie? *KrowObr* 99v, 161 [2 r.], 169, 171 [2 r.], Tt4; *RejPos* 267v; Zda ŕye tedy przez cały rok nalepŕzy czaŕ być do pićia tákich wód [cieplicznych]/ Máioŕy á Czerwcoŕy *Oczko* 22; Dziennik. To ieŕť Zywoťy ŕwiećy y obroki znich duchowne ná każdy dzień przez cały rok *SkarŻyw* 1; Roku Páńfkiego 1400. ktorego było láto ŕwieće ábo miłóŕciwe/ wiele pielgrzymow przez cały rok idać do Rzymu/ y wracaiać fie/ chorych zoŕtawáło *SkarŻyw* 460; *GostGosp* 116.

»przez ten rok« = w tym roku (1): iŕ iuŕ ten rok mináł/ á drugi idzie [...]. Oblicŕze fie/ bráćie moy miły/ coŕ przez ten rok ná twym duchownym kupiectwie zyŕkał/ á coŕ wtrácił. á cŕymeŕ fie ná przyŕzłe przygody opátrzył *SkarŻyw* 4.

»[ile]kroć, raz przez rok« = [quotiens] in anno *Modrz* (2:1): *KuczKat* 185 marg; ná Agátheńkim Conciliu^m [...] dekret vcŕzyniono/ aby trzy kroć przez rok ludzie przyŕtępowáli: á Mŕzey aby ná káŕdą Niedzieleŕ ŕlucháli. *WujJud* 225v; *ModrzBaz* 84. ~

»przez roki« = co drugi rok (2): Novalis, et Novale, Nowo dártá rola álbo odłóg/ To yeŕť rola która odłogiem leŕy. przes roky á przes roki bywa ŕiána. *Mqcz* 251d; [LustrPom 33, 35; Oŕiewnym polem álbo rola to zwáli/ gdzie rok po roku wŕtáwicznie oŕiewaiać [...] poŕytki bráli. Zásię odłogiem

to zwáli/ gdzie albo przez roki albo też we trzy/ albo przez czterzy lątá/ tylko orząc pożytki zbieráli *Cresc 1571 90*].

»w rok« = *co rok, każdego roku; w ciągu roku; in anno Mącz, PolAnt, Vulg, JanStat; per annum Vulg, Cn; anno Cn (55): ConPiotr 33; [Mahomet]* Návraćał tedy rozmaity lud wzywáwłszy s łtárego zakonu pięć kłiąg Moizéfzowych/ obrzezánie/ łobotę święćić/ świny nie iadác/ mieliąc cały w rok pościć *BielKron 165; Gemellae vites, Które dwoye wino dáya w rok Mącz 143a; SkarJedn 236; á iz o thym częsta wzmianká bywa/ który czas w rok tym rzeczam nalepłszy/ ná prędcie odpowiedź: [...] iz cieplice/ iáko wżysłtki wody promienióm á ciepłu Słonecznému/ łą podległy/ Wiołná iém nalepłsza *Oczko 29; SkarŻyw 1; Azaż to nie on łtáry błąd pogánłki Rzymłki kogo chćiec po śmierći w poczet Bogow/ á tu w poczet świętych połóżyć/ dzień ku święceniu w rok oddác: y onego choćiaz vmárłego y zgniłego wzywác? CzechEp 80; KochFrag 20.**

~ *W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym (3): [św. Antoni]* pułtki łtáre pełne wężow y zmijow náłáwłszy: w nich się zámknął: towarzyłzá łobie ziednáwłszy/ áby mu chlebá y wody raz w pułroká przynoził. *SkarŻyw 57, 57; ZapKościel 1580/16.*

Wyrażenia: »w każdy rok [ile czego]« (1): *[Turcy]* W káždy rok pięć niedziel poštu máią *BielKron 260.*

»w rok a w rok« = *każdego roku (3): Solennis, Roczny/ vroczyłti/ co zwłáwłzczá w rok á w rok bywa trzimano y obchodzono. Mącz 398d, 81c [2 r.], 493b [2 r.].*

»raz (a. [ile] razy), [ile]kroć, jednac [= jeden raz] w rok« [*w tym: w połączeniu z bliższym określeniem datowania (5) = semel (a. [quotiens]) in anno Mącz, PolAnt, Vulg, JanStat; semel per annum Vulg, Cn; semel anno Cn [szyk 36:3] (32:6:1):* Wiecze zawzdy mayá bycz łądzone raz wrok wziemi sędomirłkiei ato włefieni poczáwłłszy wponiedzialek po S. FRanciłcu *ComCrac 15, 15; RejRozpr B4v; LibMal 1554/190v; KrowObr 128v, 183; Y tegoć obyczaiu łtárego nieganym/ chodzić ras wrok wdom pałterzowy wólzelkiego parafiana łwego *SeklKat Z2; A będzie się modlił Aaron nád rogámi iego [ołtarza] iednac w rok Leop Ex 30/10; BielKron 51, 88v, 260, 297; Triferus, Trzikroć w rok owoc rodzący. Mącz 464d, 25b, 79a, 449c, 511a; BudBib Ex 30/10 [2 r.], Lev 16/34; CzechRozm 261v; SkarJedn 346; A kiedyłz profzęcię dołtoynie przymiełz [Najświętszy Sakrament]? Wrok ras/ powiádałz/ ná wielką noc. SkarŻyw 36, 36, 57 [2 r.], 252; Florze nierządney niewieście [...] [Rzymianie] Kofćioł zbudowáli/ y wczyniwłłszy z niey Boginią raz w rok święto iey Floralia názwáne Mieliącá Maiá obchodzili *StryjKron 145; CzechEp 44; PudłFr 55; ActReg 163; GostGosp 38, 165; LatHar 119, 197; WujNT 16, Hebr 9/7; SęDZIA, PODSęDEK, á Piáarz/ przez Komorników niech łobie łądzą czterzykroć w rok [quater in anno JanStat 453] SarnStat 557, 376. ~***

»w [jaki] rok« (14): w łtáteczny rok [*in novissimo annorum*] przyjdziełz do ziemię ktora się wroćiła od mieczá *Leop Ez 38/8; GórnDworz S5v; Kto chce pod Mołkwą Zamku dobywác/ żádną rzeczą rychley iedno ogniem gdy w łuchy Rok tráfi BielSpr 67; Strum D4, D4v; Bywáią téz y w gorący rok ná polách/ á zwłáwłzczá Podolłkich/ ługi/ y ták złe káłuże/ że bydło vmarzáią. Oczko 26; W żyzny rok ná łzpichlerze żywności nákupić/ Ták iákoby w głodny rok nie mogł nikt nas łupić. BielSjem 24; We zły rok ma włodarz doyżrzec/ áby wołow kmiecie nieprzedawáli. GostGosp 167, 8, 36, 38, 48, 82.*

~ W charakterystycznych połączeniach: w dobry rok (2), drogi, głodny, gorący, ostateczny, skąpy, suchy, zły (3), żyzny. ~

»w [którym] roku« = *in anno PolAnt* (12):

~ W połączeniu z liczebnikiem porządkowym (3): Potym przez czas niemający/ prawie w trzecim roku [trwania suszy]/ Rzekł Pan do Heliafz [...] *HistHel* B3. Cf »w roku drugim«.

Wyrażenia: »w roku drugim [= następnym]« [szyk 1:1] (2): *BielKron* 418; [Bóg mówił do Abrahama:] Lecż przymierze podniofę z Izáákiem ktore⁸⁰ vrodzi tobie Saráh o czáfie tym w roku drugim [in tempore hoc in anno altero]. *BudBib Gen* 17/22.

»w jednym [= tym samym] roku« = *in anno uno PolAnt* (4): [rzekł Bóg do Mojżesza:] Nie wypędzę ich przed tobą w iednym roku/ by fnadz ziemiá nie fpułthofzálá *BibRadz Ex* 23/29; Pierwżze wćiekánie Dawidowe wedle wżzech okolicznóści kfiąg Sámuelowych/ w iednym roku fie ftáło/ wktorym też rychło potym Sámuel vmárł. *CzechRozm* 138v; *SarnStat* 198; *PowodPr* 30.

»w każdym roku« [szyk 3:1] (4): tedy ták dekláruujemy: áby w każdym roku/ piérwżze Roki záczyináły fie w Háliczu/ w Poniedziátek piérwży *post feftum Purificationis Mariae*. Drugié [...] *SarnStat* 731, 394, 739, 1217.

»w tem roce« (1): niemogliśmy [...] dluzei obrony wkoronie Polskiej iedno roczną poftanowicz, tedysmy do rad pańftwa náflego wielkiego Xięftwa Litewfkiego to rozkazali, aby oni tez wtem rocze iednoftainą obronę z Koroną Polfką dzierzeli *ComCrac* 11. ~

»w roku« = *w ciagu roku* (8): Y czemuż ieden dzień ieft zacnieyfzy niż drugi/ gdyż wżyzytká fwiátłóść dniow wroku od fłoncá pochodzi? *BibRadz Eccli* 33/7; *RejPos* 349; *RejZwierc* 107; ktory [biskup rzymski Lew] tylko dwa czáfy/ dla chrztu/ w roku to ieft Wielkanoc/ y Swiátki náznáczył *NiemObr* 149; *SarnStat* 377.

~ Wyrażenie: »[ile]kroć w roku« (3): Téż Roki álbo Sądy Ziemfkie w tychże Księftwách zobopólnie dwákroć w roku máią bydż odpráwowáné *SarnStat* 1213, 1213, 1228. ~

a. Okres kalendarzowy stanowiący podstawę datowania, liczony od określonego wydarzenia historycznego (lub za takie przyjmowanego), przeważnie trwający od 1 I do 31 XII [w tym w połączeniu z liczebnikiem porządkowym (1144): rok + liczebnik (1009), liczebnik + rok (135)] (1628) : Drukowano w Krolewcu [...] / nakładem Iana Secluciana tudzielz przed poczecim [!] roku 1551. *MurzHist* V3v; *Goski kt*; A tu koniec tego roku [1510]/ w ktory fie nic tákiego nie toczyło coby ku pińaniu godnego. *BielKron* 408; *Astrologus*, *Práktikars*/ ktory Iudicie á *Práktiki* ná roki popifuye. *Mącz* [18]b; *LeovPrzep* D3; *RejAp* BB4; *StryjKron* 41 marg; *SarnStat* 518; *CzahTr kt*.

[który] rok jako [= od kiedy] (1): A tenći ieft przepis onego pińmá/ Ófmezonáftego dnia/ miefiácá Elul/ roku fto fiedmdziefiátého y wtorego (kthory ieft trzeci rok iáko Symon odzierzał nawyżfze kápláńftwo w Sárámel) *BibRadz 1.Mach* 14/27.

rok czego [= w którym coś się wydarzy(ło)] (4): *HistAl* A3; *LeovPrzep* [K]; *W oneż dni* [Luc 2/14]. Roku od początku swiátá/ 5199. według Graekow: ále według textu Zydowfkiego/ około roku cztery tyfiácznego [...]: Roku 42. pánowánia Cefárzá Auguftá. (marg) Rok národzenia Páńskiego. (-) *WujNT* 200, Xxxxx4v.

[*który*] *rok czego* [= *trwania czego*] (3): A ten był szófty rok pánowania Ezechiafzá/ á dziewiąty Ozeafzá Krolá Izraélfkiego/ gdy Sámaryą wzięto. *BibRadz* 4.*Reg* 18/10, 4.*Reg* 18/9, I 446a *margin*.

co roku [*którego*] [= *z którego roku*] (30): STátutá Seymu Wárfzewskiego: Roku Páńskiego: 1557. *UstPraw* Kv; Conftitutija takze macije/ Seimu Piotrkowskiego Roku 1565 folio 55. gdzie wżitkie Decreta [...] beli otrzymane *Paprup* Lv, L, Lv; Wedle Státutu Roku 1538. Referendarze náfzy záchowywác fie máią. *SarnStat* 325; Ten Státut wysłzy przeciwko mężobóycóm Roku 1523. do cztérzéch lat ielt odnowión. *SarnStat* 607; (*nagł*) Ciz Miefczánie Krákowfcy. (-) OKazáli Przywiléy Królá Kázimiérzá/ Roku 1473. w którym Król Kázimiérz rofkázuie/ áby [...] *SarnStat* 960, 60, 66, 354, 390, 493 (26).

rok pod kim [= *za czyich czasów*] (1): A kto kiedy pewnie fie wywiedział ktorego fie dnia zbáwičil [!] náfz národził? ledwie fie o roku pod Auguftem Cefarzem domyfláią Doktorowie/ y to nie iednáko *SkarJedn* 99.

[*który*] *rok czyj* [= *czyjego panowania*] (3): *Leop* 4.*Reg* 25/8; *BibRadz* 4.*Reg* 18/10; ktore látá ácz wčzeni ludzie [...] [*liczą*] od czáfú onego gdy o tymże prorokował Amos [...] to ielt wtorego roku po drżeniu źemie ktory był rok fiedmnafty Ieroboámá fyná Ioáfowego *CzechRozm* 141v.

W połączeniach szeregowych (2): Olimpia rzeklá mu [*Anektanabusowi*]/ Miłtrzu chcefz ábych ci wwierzyłá/ powiedz mi rok/ dzień/ y godzinę národzenia krolá mego. *HistAl* A3; *LeovPrzep* [K].

Frazy: »przybliža się rok [*który*« (1): Gdy čás zámierzony iuż przychodził ludu Izraélfkiemu powłaczánia ich ná pufzczý/ [...] rzekł Pan Bog do Moizefzá: Gdy fie będye przybližał rok cztérdzyefsty/ rzeczeł ludu/ iż [...] *BielKron* 41v.

»[*który*] rok przychodzi (*a. przyjdzie*)« [*w tym: czemu*] (1) (3): *RejJóz* L6; *BibRadz* *Ex* 23/11; nápifał był líft do wżytkich Grekow Papież: miedzy innymi flowy ták im prorokował: Czwarty rok iuż temu nie płodnemu drzewu Greckiemu przychodzi/ w którym wyćięte będzie *SkarJedn* 323.

Wyrażenia: »rok Pański, Boży [*który*« (7:3): *UstPraw* Kv; Ktora Intromiłsia ma fie ftać przes woźnego powiatu tamtego od poczátku Roku Bożego, gdy pisać będą 1581. *ZapKościér* 1580/13v; SZlubem żadny ízláchćic ośiádły wiązán nie ma bydź od nas [...]: iedno wedle opifánia Státutu/ Roku Páńfkiego/ 1540. *SarnStat* 650; Miefczánie Sędomiérfcy vkazáli przywiléy Książęćią Lefzká/ Roku Bożego 1236. ná íkład w Sędomiérzu. *SarnStat* 980, 146, 163 *margin*, 300, 328, 607, 851.

»po śmierci Mahometa [*ile*] i rok« (1): pyáthnałthego dnya Marcza A poźmyerczy Machometha dzyewyącz seth trzydzyefczy y rok *MetrKor* 38/321.

»rok terážniejszy« (1): Raczyłz tedy iuż W.M. moy Mćiwy Pan wiedzieć/ iż *Annus Iubilaeus*, ktory my rokiem świętym zowiemy/ ná ten rok terážnieyfy przypadł/ ná *Pontificatum Gregorij XIII*. *ReszList* 144.

Szeregi: »rok i dzień« (2): Wiele rzeczy w piśmie S. ktorych fie roku y dniá pewnego/ nie dopytałz: a ieden ták około czáfú mowi/ á drugi owák. *SkarJedn* 98; *ZapKościér* 1580/8. [*Ponadto w połączeniach szeregowych* 2 r.]

[»lata albo roki«: TAcy byli nikczemni y bez mozgu práwie Pifárze Látopifczow Rułkich y Litewfkich/ iż fwoie Hiftriyki ledá iáko [...] pifáli/ á lat álbo rokov/ ktorego fie czáfú co działo/ ná żadnym mieyfcu niekláda *StryjKron* 276 (*Linde*).]

α. W funkcji przysłówka (1445) :

»[którego, jakiego] roku« = w którymś (jakims) roku; *anno Miech, Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, JanStat, JanPrzyw, Cn; in anno Vulg, PolAnt, JanStat; de a. sub anno JanStat (1282): [List] Dan we Wroclawyu, Roku Thiśiączego pięczisetnego dwunałtego ListRzeż w. 52; BierEz kt; Roku czterdziełtego pierwżego po tyliączu y dwu łet, wtargnąwłzy Thatarzy w Rułką ziemię Kijow główne miałto Rułkie [...] zburzyli MiechGlab 5, 34; LibLeg 11/96v; LibMal 1544/86v; ZapWar 1545 nr 2646; GroicPorz ii4; Zálię w Angliey drudzy Mniłzy nowi náłtáli/ ktorzy łie Rycerzmi łwiętego Ierzego názwáli (marg) Roku. 1355. (-) KrowObr 136v; Ian Papieżowa ktorego roku byłá. łift. 234. KrowObr Ss, 117v marg [6 r.], 134 marg [5 r.], 134v [6 r.], 135 marg [7 r.], 135v marg [4 r.] (54); Setnego y łiedmdziełiąthnego roku/ zdięte łełt iárzmo Pogáńłkie z ludu Iłráelłkiego. Leop 1.Mach 13/41, 4.Reg 11/4, 25/27, Ier 28/1, 2.Mach 1/7, 10; ROku thego ktore^{go} vmárl Krol Ozyáłz/ widziałem pána łiedzącego ná łtolicy wyłokiey á podniełioneý *BibRadz Is 6/1*; krol Cyrus pierwżego roku gdy opánał krolełtwo Bábitońłkie [*In primo anno, regnante Cyro rege*]/ dáł łifty áby ten kołcioł był budowan. *BibRadz 3.Esdr 6/17, Gen 14/5, 4.Reg 25/27, I 446a marg [2 r.], 1.Mach 7/1, 10/1, Ioann 18/13*; Láta 1531/ było wielkie trzęłenie zyemie w Portugáliey [...]. Tegoż roku Soliman Turek ná wyłpie Morea pobrał miáłta Wenetom. Tegoż roku vmárlá Ludowiká máłka krolá Fráncułłkiego. Tegoż roku wyrzuconá byłá ná brzeg wielka rybá w Holándryey/ ktorá zowá Bálená [...]. Tegoż roku Kometá łtałá dłuęo/ á náłzy Wołochy poráłili *BielKron 190v*; Tegoż teę roku [1536] vmárl vczony Doktor w włzelkim píłmie Erázmus Roterodanus *BielKron 191*; Tegoż teę roku [1542] w kłiełtwie Witerberłkim vrodziły łie bliźnięta/ ktore łie do łiebie zrołły brzuchy/ nogi y głowy ołobno były. *BielKron 192*; Tegoż teę roku [1544] czworo zácmienie było troie [w] Miełiącu á łedno w Słóńcu. *BielKron 192v*; Táł przy thym miełłcie [*Ratyzbonie*] mołł kámienny przez Dunay zmurowano/ láta od Kryłtułá 1135. murowáć poczęto/ á dokonano roku 1146. *BielKron 288v*; Tego theę roku [1415] Kometá byłá/ y Hus Ian łpalon/ ná Seymie duchownym w Konłtáncyey. *BielKron 385v*; Thego roku [1439] w Polłtce byłá wielka źimá/ łkád był wielki nieurodzay/ y głod *BielKron 388, 60v, 138v, 140v, 178 [2 r.], 179v (205)*; *GrzegRóżn kt; Turcae, Lud in Sarmatia Afłatica/ Turci yułz to 263. łat pánuýą tego roku 1563. od pierwżego ych krolá Ottomana ráchuyá. Mącz 470a; Proteus. Abo odmieniec. Roku. M. D. LXiiii. Prot kt; Pirwżego tedy roku w onych łiedmi dniach/ Napirwey obiáwił łie Bog Adáłmowi pirwżemu człowiekowi *SarnUzn C5, D8*; Lato ółme ółmdziełięłte/ Bęđdzie káždemu bářzo dźiwne: Bo łełli ta^m tego roku łwiáł niezáginie: Tedy wıęć włzytko ná łwiełcie opak popłynie. *LeovPrzep Fv, a4, B3v, E2v, E4, H3v [2 r.]; GrzepGeom A; IVDICIVM Albo. Rozłádek niektorych Kátholıkw o Coⁿfełłiey Sędomierski[ey] Roku 1570 wydáneý. WujJud kt, a6, 175; WujJudConf 217; BudBib 3.Reg 6/1, Is 14/28, I 394a marg, 3.Esdr 6/17, 1.Mach 3/37, 15/10; HistHel kt; BiałKaz K, N; BudNT Ioann 11/49, 51; CzechRozm [A], 19; To dla tego Fricz píłze/ że łełtzcze z łiednoczenia Kłięłłtwá Litewłłkie^{go} z Koroná nie było: ktore áż roku 1569 dołżło. *ModrzBaz 125v marg, 115v; ModrzBazStryj ¶2v marg [3 r.]; Táłke j o trzech krolách/ kiedy y ktorego roku do Bethleem przyłzli/ pewnołci źadney nie máłz *SkarJedn 99, kt, 214 marg, 225 marg, 243 marg, 371 marg*; Roku 1575. był tu łeden Włoch w Wilnie/ ná imię Kłaudyus: ktory robić pomagał około Cyboryum ołtarzá wielkiego Wileńłłkiego v S. Ianá *SkarŻyw 368, 334, 543*; Gdze thego roku wylzi****

opifzanego, ten vczivy Maczi Gancz do placzel ty pol wloki Sumy 15 m. *ZapKoscier 1582/26*; Actio domino Ieorio Gogolinsky Cu^m d^{omi}no Andrea Mączka dię 10 Iuny Anno 1574 Tego Roku stal lzyę Kup myedzi themy wyfzy omyenonyęmy Páni *ZapKoscier 1584/49v, 1580/7v, 1584/47v, 1586/64v [2 r.]*; Tegoż też roku 1300. Bonifacius ofmy Papież według zwyczaiu y Ceremoniy Zydowfkich iubileus álbo miłościwe Látó naprzod vftáwił obchodzić. *StryjKron 375*; Ztąd też będziefz wiedział [...] Czytelniku miły/ iż Gedimin Wielki Xiądz Litewfki aż Roku 1316. po Witennie Oycu na Wielkie Xięftwo Litewfkie był wybrány/ á zábity pod Fridburgiem Roku 1328. nie roku 1307. iáko fie tu Drukarz w Kronice Miechowiuufowey omylił lat dwudzieftą y trzemá. *StryjKron 380*; Ktory [*Stefan Batory*] tego roku ktorego tę náfzę Kronikę kończymy 1579. z Krolową Anną [...] fzczeńliwie pánuie. *StryjKron 452*; lecz iż był Zamek dobrze obwárowány/ y położenim mieyfcá obronny (iákom íam widział Roku 1573. iádąc tam tędy Dżwiną do Rygi aż z Witebfcá) przeto [...] *StryjKron 767, A3v [2 r.]*, 11 [2 r.], 26 *marg*, 41, 46 *marg (160)*; *CzechEp 13, 42*; *NiemObr 172*; y íkárzy fie Fláccus ná íwego Preceptorá Melánchtoná/ iznápiáfawfzy [!] raz tę to Confeffyá/ potym iá záf popráwuiać zfalífzował/ [...] iż w niey málo co znáć oney pierwfzey ozdoby/ z którą byłá Cefárzowi Károlowi Roku trzydzieftego [= 1530] w Aufzpurku podána. *ReszPrz 71*; *KochPieś kt*; *PudłFr kt*; IEPHTHES TRAGOEDIA Ianá Záwickiego. W Krákwie/ W Drukárni Lázárczowéy/ Roku 1587. *ZawJeft kt*; Pifáć záfwdy kiedy ktory ítaw ípufzczá/ y ktorego roku. *GostGosp 74*; *LatHar 729*; Ten [*św. Jan*] czternaftego roku/ gdy Domicyan wtore po Neronie prześládowanie wzbudził/ do Pátmu wyfpy wygnány/ nápiáfá Obiáfwienie. *WujNT 299*; Y wiedli go [*Jezusa*] naprzod do Annáfzá: Bo był íwiekier Káipháfzow/ ktory był Arcykáplánem roku onego. *WujNT Ioann 18/13, przedm 17 [2 r.]*, s. 298, *Ioann 11/49, 51*, s. 474 (13); *JanNKarGórn H2*; A Conftituciá Królá Zygmuntá/ o cléch grobelnych/ y innych tákowych rzeczách: roku *Millefimo, quingentefimo, trigefimo octauo* vczynioná/ extenduiemy do wfzech którégokolwiek ítanu ludzi/ [...] którzyby cło od kogo co go nie winien bráli *SarnStat 401*; Ciz Miefczanie Krákwofcy. OKázáli líft Królá Kázimiérzá/ Roku 1451. píány/ á przez Królá Alexándrá 1504. potwiérdzony ná íkład Soli *SarnStat 960, *4v, *7, 8 marg, 34 marg, 57 (20)*; [*Leszko III*] Zábity od Kárlá fyná Kárlá wielkiego v Odry rzeki/ Roku 801. *KlonKr Bv*; [*Popiel I*] Náftąpił ná páńftwo po oycu/ Roku 813. Pánował lat 14. Vmárl roku 829. *KlonKr B2*; [*Bolesław Chrobry*] Wybrány y koronowany roku 1001. Vmárl wieku 58. w Poznánium pochowan 1025. *KlonKr Cv, kt, A, A4, A4v [2 r.]*, B (52); VOTVM Szláhcicá Polskiego/ Oyczyznę wiernie miłuiącego. [...] Nápiáfáne od Authorá/ Roku 1589. A teraz miedzy ludzie podáne. W Krákwie/ Roku Páńfkiego/ 1596. *VotSzl kt*; *CiekPotr kt*; Roku tyśiac pięcsetnego/ Dżiewięcdżięśiat y trzeciego. Ciefzac íwe mizerne trofki/ To píáfá Adam Czáhrowfki. *CzahTr [D2]v, kt*; *KlonWor 79*; *PudłDydo kt*; *RybWit kt*.

~ roku czego (1): Ale gdy iufz zá wfzyftkich Pánów rad zezwolenim/ pochwalono było Małżeńftwo y Bárbárá [*Radziwillówna*] Coronowaná/ zá práwam Krolowam Polfkam. Tegoż roku Coronáciey íwey vmárlá *BialKaz K*.

[*którego*] roku czego [= *trwania czego*] (79): kthori [*list*] yefth pyszan a dan wkrakowye [...] Lyatha od Narodzenya bozego Thyífzyącz pyącz ífzeth dzyewyathnáftwego A krolyowanya náfzego roku Trzynaftwego. *MetrKor 34/135v*; Wyrażono w Krakowie przez Ieronima Wijetora. Za panowaniá námiłófcíwífego Zygm^{nta} Krola Polfkiego/ Roku iego Krolowaniá 18. Lata bożego 1524. *ForCnR*

E3v; [M. T. Cicero] Dokonał żywota za czału Augušta czezarza pirwżego roku iego panowania. *BielŻyw* 120; *LibLeg* 8/26v; [ewangeliści: Mateusz, Marek i Łukasz] to tylko zebráli/ yáko fy e z pińmá ich okázuye/ [...] co Kryřtus trzećyego roku kazánya řwego řprawował *KromRozm II* d2; *KrowObr* 21; Siódmego roku krolowánia Iehu/ począł Krolowác Ioás: á Krolował czterdzieści lath w Ieruzálem. *Leop* 4.*Reg* 12/1, *Gen* 7/11, 8/13, 4.*Reg* 17/6, 1.*Esdr* 6 arg, 3.*Esdr* 2/31 (10); A piątego miefiącá dnia dziefiątego tegoż miefiącá/ roku który dziewiátynafty byl pánowánia Krolá Nábuchodonozorá krola Babyłońkiego/ Nabuzárdan Hetman [...] przyechał do Ieruzálem. *BibRadz Ier* 52/12, *Gen* 7/11, 8/13, 3.*Reg* 15/25, *Ier* 52/4; Było temu lat od wyřcia Zydow z Egiptu 480. roku czwartego pánowánia Sálomonowego/ miefiącá wtorego/ który v nas zowá May/ gdy Sálomon kořciół Boży począł budowác *BielKron* 77; [Pan Krystus] ráczył řie národzić roku pánowánia Rzymřkiego Cefárzá Oktáwianá XLII. w mieřcie Bethleem Iudá *BielKron* 138, 53, 77, 83v [3 r.], 84, 90v [2 r.] (21); *BudBib* 1.*Par* 26/31, 2.*Par* 16/1, 12, 13, *Ier* 51/59, 52/4, *Dan* 2/1; *CzechRozm* 136v, 141v; [řw. Piotr] męczeńřká Koronę weřpołek z Páwłem S. ořtátne⁸⁰ roku panowánia Neronowe⁸⁰ odniořł. *SkarJedn* 98; Datá w Floręncyey ná iáwnym zářiedzeniu wKořciele wielkim czynionem. Roku Páńřkiego 1439. 22 dnia Liřtopádá. Papięřtwá nářzego roku dziewiátého. *SkarJedn* 319, 97, 273; *SkarŻyw* 390; *StryjKron* 36; *ZapKořcier* 1582/33v; *CzechEp* 378; PO Ewángeliách S. [...] idá porzádnie te księgi o dzieiách ábo řprawách Apořtolřkich (nápiřáne w Rzymie od Lukázá S. czwartego roku pánowánia Neroná Cefárzá/ á roku Páńřkiego 60.) *WujNT* 391; iř nie tylko Zydzi/ ále y wřzyřcy Chřeřćijánie z Zydow náwroceni/ byli wygnáni z Rzymu. Roku Páńřkiego 51. pánowánia Klaudyřzowego roku 9. á Piotrowego Břkupřtwá w Rzymie roku 7. *WujNT* 474, 187, 200, 299; *SarnStat* 876, 1014, 1028, 1044, 1066 (11); *SkarKaz* 454a.

~~ roku czego lat [ile] (1): řtáło řie to krolowánia Amázyřzá roku pánowánia iego lat XIII. *BielKron* 87v. ~~

[którego] roku czego [= od czego] (11): Zářym roku trzydzieřtego řiódmege poińmániá Ioáchiná Krolá Iudřkiego [!] dwunařtego miefiącá dnia dwudzieřtego řiódmege Ewilmerodách Krol Bábilońřki [...] wyřwolił z więźienia Ioáchiná Krolá Iudřkiego. *BibRadz* 4.*Reg* 25/27; Piątego roku wyřcia s puřzczyeř/ ruřzył řie Iozue z namioty řwymi y ludu Izráelřkiego z Galgale do Sylo *BielKron* 48; Pothym trzećiego roku koronowánia vmářł [Gieza] *BielKron* 301, 39; *BudBib* *Num* 33/38, 3.*Reg* 6/1, 1.*Esdr* 3/8. Cf »roku Bożego narodzenia«.

roku [którego] od kogo, od czego (94): Y przyřzli [řydzi] zá wielká pracá do Kades puřzczyeř Syn/ řkad pirwey řłáli řzpiegierze/ roku czterdzieřtego od wyřcia z Egiptu miefiącá řiódmege. *BielKron* 41v; *StryjKron* 91. Cf »roku od narodzenia Pańřkiego«, »od Mahometa proroka roku«, »roku od porodzenia panny Maryjeř«, »roku od stworzenia řwiata«, »roku od zálożenia Rzymu«.

[którego] roku za kogo, za czego [= panowania czyjego] (26): A gdy bylo pirwřzego roku za Graciana Cefarza to ieřł lata Bożego pirwřzego po trzech řet y ořmdzieřiát. Panował v Wandalow [...] krol Modygřfit *MiechGlab* 47; DWudzieřřtego roku á řiódmege zá pánowánia Ieroboámá Krolá Izráelřkiego począł krolowác Azáryář řyn Amázyřzá Krolá Iudřkiego. *BibRadz* 4.*Reg* 15/1; Dniá dwudzieřřtego czwartego/ Miefiącá dziefiątego roku wtorego zá Dáryřřza/ řłowo Páńřkie ieřł podáne do Aggeuřzá Proroká tym řpořobem. [...] *BibRadz* *Agg* 2/11; ROku czwartego zá Krolá

Dáryuřa/ vczynił Pan rzecz do Zácháryařa dnia czwartego mieřiacá dziewiętego *BibRadz Zach* 7/1, 3.*Reg* 15/9, 28, 4.*Reg* 14/23, 18/1, 13 (18); *BudBib* 2.*Esdr* 13/6, 3.*Esdr* 6/23[24], *Iudith* 1/1; *StryjKron* 95, 275 *marg*, 416; *WujNT* 509.

roku [którego] po czym (26): *Leop* 4.*Reg* 25/27; Potym roku wtorego po ich przyřciú do Domu Bożego w Ieruzálem/ wtorego Mieřiacá/ záczeni thę řpráwę Zorobabel řyn Gáláthyelow/ y Iefua řyn Ioředekow *BibRadz* 1.*Esdr* 3/8; *BielKron* 72; *CzechRozm* 77, 138 [2 r.], 141v [2 r.]; Trzeciego roku po wtorym wroceniu řwym do Angliey/ [řw. *Anzelm*] bárzo chorzeć poczał *SkarŻyw* 336; [řw. *Jan*] řtárazwřzy řię/ řzeřcdzieřiątego y ořmego roku po vmęczeniu Páńřkim vmářł *WujNT* 299; zdáło mi řię zá potrzebna/ Summę řpraw obudwu [apostořów *Piotra i Pawła*]/ ná dwu tabliczkách ořobnych tu ná końcu przydáć/ náznáczywřzy ktorego roku po Národzeniu/ y po W niebo wřtápieniu Páńřkim/ y zá ktorego Ceřářzá pánowánia co řię działo *WujNT* 509, *przedm* 41, s. 102, 275, 279 *marg*; Iákóżeřmy temu obowięzkowi dořyc vczynili/ gdyřmy řiódmęgo roku po koronáciiey nářzey zwykłym obyczáiem w kořciele przyřięę vczynili. *SarnStat* 12. *Cf* »roku po narodzeniu Bożym«, »po řmierci Mahometowej roku«, »roku po potopie«, »roku po stworzeniu řwiata«.

[którego] roku pod kim (1): Y iáł lud řraelski zápiřowáć w kxięgách/ y w dzieiach pořpolitych/ pierwřzego roku pod Simonem káplánem nawiřřym wielkim wodzem/ y Kxiężęciem Zydowřkim. *Leop* 1.*Mach* 13/42.

[którego] roku jako [= od kiedy] (1): Działo řie to řiódmęgo roku/ iáko [*król Zygmunt*] był zořtał Królem Pořřkim *SarnStat* *4v.

[którego] roku czyjego [= panowania czyjego] [zawsze: G sb i pron] (25): Ale záię ná drugim mieřřcu [*Euzebiusz*] przećiwny ieft řam řobie gdzie piřze/ iż Piotr nieprzyřzedł do Rzymu/ áž ořtátetznego roku Klaudyuřa. *KrowObr* 20; Pothym pierwřřego roku Cyruřa Krolá Pořřkiego [...] w zbudził [!] Pan duchá Cyruřřowego Krolá Pořřkiego: Tedy [...] *Leop* 2.*Par* 36/22; OSme⁹⁰ mieřiacá/ roku wtore⁹⁰ Dáriuřa krolá/ řtáło řie řłowo Páńřkie do Zácháriařa *Leop Zach* 1/1, 4.*Reg* 17/1, 1.*Esdr* 5/13, 6/3, *Is* 36/1, *Zach* 1/7; *BibRadz* 4.*Reg* 18/9, *Dan* 7/1; A ták iedennařtego roku Ioákimá á Sedechiařřowego trzeciego wzyęto Ieruzálem/ y potłuczono mury iego *BielKron* 95v, 94v; Bo řie řiřtoria zgadza/ iż Ian s. piątegonářtego roku Tiberiuřa Ceřářzá zyáwił řie y krzćić poczał/ á Kriřtus ořmego nářtego roku tegoż to Ceřářzá vkrzyřřowan. *RejPos* 321; *BudBib* 4.*Reg* 1/17, 16/1, 2.*Esdr* 2/1, *Ier* 36/9, 45/1, 46/2, 52/12; *CzechRozm* 152; *CzechEp* 378; *WujNT* 125; Działo řie y dano w Toruniu/ [...] zá Biřkupřtwá Nářwięřřzęgo w Pánu Kryřtuřie Oycá y Pána nářzęgo Páwřa z Bořkiego przezyřřzenia Papięřá wtóřęgo/ Roku iego trzeciego. *SarnStat* 1106.

W pořáczeniu z bliřřzym okreřleniem datowania (miesięcem i/lub dniem bądź innym okreřleniem czasu) (293): *GlabGad* A4; Za tim zimie tegoż roku w ciágnęli w ziemię Sudalřká/ á zburzywřzy wřzytkę, kxiędza Irzego [...] pobili *MiechGlab* 4; y tegosz tez zářřie rok v mieřřřyacza Marcza pyetnařtego dnia przięřřřzi řivdzie wařchi na řibytwi [...] ym bárzo wielką řzkode poczynily *LibLeg* 11/63v, 10/124; Stanifřlaw Zgřlvchowa o kradzieczthwo pogymáni weczwarthek dzyen s. Luciey Roku 1543 thakowe zeznanye okrom mák yeřth przed vřřádem vdzyáłal *LibMal* 1543/74v, 1552/168; Roku řzeřřřetnego żywotá Noego/ kxięřycá wtorego/ řiedmnařtego dnia onego kxięřycá/ [...] řpuřth y niebieřkie otworzyły řie/ y řtał řie deřřcz ná ziemi czerdrieřci dni y czerdrieřci nocy.

Leop Gen 7/11, Gen 8/13, 4.Reg 25/27, 2.Esdr 1/1, Esth 2/16, Ier 28/1 (9); LeszczRzecz kt; Potym dnia piętnastego miesiąca Cháfleu/ roku łto czterdziestego y piątego postáwiono obrzydłość łpułtołzenia ná ołtarzu Páńłkim. *BibRadz 1.Mach 1/57, Gen 7/11, 8/13, 4.Reg 25/27, 2.Par 3/2, 1.Esdr 3/8 (16);* Tegoż roku ná wiosnę Cefarz włąpił w małżeński łtan/ z Izábellą czorką Emánuelá Krolá Lulitáńłkiego. *BielKron 204v;* Ellectia koronáciey thegołz Máximilianá Krolá Czeskiego/ ná Rzymskie krolełtwo: ktora łie łtáá w Fráńkfurtie v Menu/ tegołz roku przerzeczonego [1562] dnia 24. miesiąca Lıfthopáda. *BielKron 330;* Tegoż roku nocy Wielkonocney Rádomłkie miáłtecżko w Sierádzkiej źiemı pogorzáło *BielKron 417v;* Tegoż roku to łeft 1520. vrodził łie łyn Krolowi Zygmuntowi pierwłzego dnia miesiąca Sierpniá *BielKron 418v, 39, 41v, 77, 114v [2 r.], 116 (51); LeopPrzep D2v; GrzepGeom B3v;* Datá s Kofowá dzień łwiętego Ianá krzćicielá. Roku 1567. *RejZwierc A2v, 119v, 182v; BudBib Num 1/1, 33/38, 1.Esdr 3/8, 2.Esdr 2/1, Ier 36/9 (10); StryjWjaz Bv; ModrzBaz 144v;* Zá tym bądź zdrow á łáłkaw Czytelniku/ á pracámi łudźı vczonych [...] pomni łie gardźć. Pıłan w Łofku Mieřiacá Sierpniá 8 dnia. Roku Tyřiacá pięć łet łiedmdźięřá łiodmego. *ModrzBazBud ¶6v; SkarŻyw 458, 463;* A rintę pozofłalá ma łewnie dać Roku 1581 ná dzień S. Michala. *ZapKofcier 1581/12, 1580/4, 7v [2 r.], 1581/12, 1580/16v, 1581/23v (13);* O Bitwie pod Zawıchwofłtem z Xiáźęciem Romanem Wołodimirskim/ y Halickim/ y o Zábiciu łiego/ Roku 1205. Mieřiacá Czerwcá/ Dniá 13. *StryjKron 240;* Krol Alexander tegoż Roku 1505. przyełzał z Seymu Brzeřcia Litewłkiego ná Siem do Rádomiá/ ná dzień włzech łwiętych *StryjKron 692;* Tegoż roku [1549] w wielki post vmárł Kniáź Ianus Dubrowicki Woiewodá Trocki. Tego teź Roku IAN HLEbowic Woiewodá Wilenłki [...] doczełnemu łwiátu podziękwował rychłó po Wielkieynocy. *StryjKron 762, 308, 309 [2 r.], 315 [3 r.], 320, 350 (34);* Ktorego [Erazma] Lew 10. Papieź zwáł łynem łwym vmiłowanym y do łiego [...] iáko do łyná łıft pıłáł: Roku 1518. *die 10. Septembris Episcopatus fui anno. 6. CzechEp 76;* [Wasza Krółowska Mość] przyiáć to bęđźiełz raczył odemnie [...]. Z Krákwá 26. *Iulij.* Roku 1590. Wáłzýy Kró: M. Nanizły wierny poddány Ian Iánuřzowłki. *OrzJan 4; KofakCathOkuń A2v;* Tegoż roku Apořtołowie z miáłtá Ieruzálem rozefłzi łię po łwiećie/ piętnastego dnia Lipcá. *WujNT 511;* Dźiáło łie y dan [łist] w Wilnie w dźień łwiętýy Pryłzki páńny y Męczenniczki/ Roku 1401. *SarnStat [994];* Dźiáło łie to w Brzếćciu Włozcláwłkim/ w Wigiliá Nowégo Látá: Roku tegoż 1436. *SarnStat 1084, 15, 112, 126, 185, 211; PowodPr 3; VotSzl A3;* Data z Iozefowá w łwięty/ rádořtny/ y włzytkich poćiech pełny dźień z martwych włtáńia y tryumfu Páńłkiego/ roku 1598. *KlonFlis Bv. Cf* »roku łatosiego«, »roku Pańłkiego«, »po łmierci Mahometowej roku«, »przesłzego roku«.

Wyrażenia: »drugiego roku« = *w następny roku; in anno secundo PolAnt [szyk 6:1] (7);* LAtá od národzenia Páńłkiego XLV/ á po vmęczeniu Pána Kryřtułá XII/ rozefłzi łie Apořtołowie á zwolennicy po włzytkich kráınach łwiátá [...]. Drugiego roku páńná Márya mátká Pána Iezulá s ciálem áłbo s łwiátem ráczyłá łie rozłáćzyć *BielKron 141v, 179, 388, 394; BudBib Num 1/1; SkarJedn 267; Anno 1590.* odfýłano do Trybunału łpráwy łkárbowé: á drugiego Roku dla łewnieyřzýy Exekuciiéy w rzeczách łkárbowych Trybunał było ordinowano łkárbowi ná zamku Lubelłkim. *SarnStat 419.*

»káždego roku« (1): [Zbawiciel nasz] dowodzil rozných czáłow/ y káždego roku kazáńia łwoiego/ że on był Chriřtuřem onym zdawná obiecányym ktorego czekáli *WujNT 299.*

»roku ([*którego*]) latosiego, terażniejszego, niniejszego, dzisiejszego« [w tym: w połączeniu z bliższym określeniem datowania (6)] [szyk 7:3] (4:3:2:1): *ZapWar 1532 nr 2414; LibMal 1544/91, 1546/121, 1551/163*; Aczkolwiekci ono wielkie złączenie Plánetow zwierśchnich poczęło sie Roku od Náródnia Pánłkiego 1563. [...]: á wżakoż dołkonálſzy skutek ſwoy okázowác pocznie Roku ninieyſzego/ tho ieſt 1564. *LeovPrzep B3v*; A ieſli Komety widzieć niebédzie/ tedy okázowác ſye będą ſtráfzliwe á dźiwne widzenia ná powietrzu/ iákiefmy też iuż mieli roku látoſiego poſcie. *LeovPrzep C3v, a4v, B3v, [K2]*; A exekucia téy Conſtituciiéy ma ſie począć od S. Michála roku terażnieyſzého. *SarnStat 289*.

»[*którego*] roku Pańskiego, Bożego; od narodzenia Pańskiego (a. (Syna) Bożego, a. Kryst(us)a (Pana), a. (Pana) Krystusowego), od wcielenia Syna Bożego (a. Pana Krystusowego), od przyſcia Syna Bożego na ſwiat; od Krystusa (Pana); Bożego (a. Pańskiego) narodzenia, wcielenia Pańskiego; po narodzeniu Bożym (a. Pańskim)« [w tym: w połączeniu z bliższym określeniem datowania (109); jako rok wydania w adresach typograficznych (71)] = *anno Domini Miech, JanStat, JanPrzyw; anno Christi Miech; de a. in a. sub anno Domini JanStat; anno post Christum natum a. post Deum hominem factum a. Christi nati Cn* [szyk 302:4] (212:22;37:4:1;23;3:1;3): *PatKaz I 13*; Pralłowano w Krakowie przez Floriana vnglera. Roku od narodzenia Bożego. 1535. *GlabGad P8v*; ROku od narodzenia Bożego, Iedennaſtego po tyfiaczu y po dwu ſet, w Maiu księżiczu: naſtała wielka Kometa oſmnaſcie dni thrwaiąca *MiechGlab 2, *3, 4, 31, 32, 67, 68, 74; LibLeg 8/26v*; Ieſt pisan ten to Teſtament wdomu pana Wolfa Mieſczanina crakowskiego Roku bozego M^{go} D^{go}XXXIX weczwartek po przewodney nyedzieli syodmegonaſtego dnja xyazicza kwiethnya. *MetrKor 59/77v*; [*list zalecający*] Dan w Krakowie z Collegium Mniefzszego 12. dnia Cźyrwca. Od bożego narodzenia roku 1539. *WróbŻółtGlab A5v; HistAl N6*; Działo ssye w Rusczy w ponyedzialek blysky przeth ſwiąthki Roku paniskiego 1550. *ZapWar 1550 nr 2666, 1550 nr 2655, 1558 nr 2686*; Sejm walny koronny do Warszawy złożon jeſt przez Krola Jego Miłość na niedzielę pirwszą adwentową, ktora przypadała na dzień 29 listopada roku bożego narodzenia 1556. *Diar 19; BielKom G7*; Kfyłzki o wychowányu dzyeci [...]. Teraz nowo vczynione/ y s pilnoſcią wyrobione. W Krákwie/ drukowano przez Mattheuſzá Syebeneicherá. Roku Pánłkiego. M.D.L VIII. *GliczKſiąż kt*; Drukowano w Krákwie [...]: Roku od wcyelenya Syná Bożego: 1558. *GliczKſiąż Q4; LubPs kt, A2v*; To Práwo Máydeburkie [...] Otto wielki/ Cefarz Rzimłki/ záložywſzy y zbudowawſzy Miáſto Máydeburg w Sáłkiewi ziemi/ Roku od národnia Syná Bożego/ 947. Mieſzczánom dał *GroicPorz a3v, B2, a3v, mm4v; KrowObr 235, Vu4*; W Krákwie Drukowano v Mátyfá Wirzbyęty. Roku od przyſcia Syná Bożego ná ſwiat. 1560. *RejWiz Dd5v, A8v; BibRadz *3*; iz to miáſto [*tj. Augusta*] ták wielkie ieſt á ludne/ iz roku od Kryfthufá 1549. tyfiac ſiedm ſet y pięc nowo národnionych dziatek okrczono iednego roku. *BielKron 288, 241, 259, 282v, 285v, 338, Mmmm3v; KwiatKſiąż kt; OrzQuin kt, A3v; SarnUzn A3v*; Dan z Krákwá/ dnia 28 Páździerniká. Roku od Náródnia Kryftá Páná/ 1563. Marcin Siennik/ wżem powolny. *SienLek a4v; SienLekAndr a3v*; A te wżytkie przerzeczone rzeczy/ poczęły ſye dźiac od począthku Wioſny/ Láta od Náródnia Pánłkiego 1564. áż do początku Ieſieni Roku od Náródnia Pánłkiego 1566. *LeovPrzep B3, B3v, C4, D2v, [K2]; RejAp kt; GórnDworz A3, Mm8; HistRzym [136]; RejPos Ooo5; KwiatOpis kt, A3; HistLan kt, F6*; Zwyceriádło álbo kftałt [...]. Zá ſzczęſnego pánowania

flawnego krolá Zygmutá Auguŧtá krolá Polŧkiego/ Roku po národzeniu Pánŧkim 1567. *RejZwierc A*, 268v, 274; *BielSpr kt*; *WujJud Nn8*; *BudBib c3v*; *BudBibKaw A4*; *BudNT przedm a6v*; *StryjWjaz kt*; *CzechRozm A8v*; *KarnNap G3v*; *ModrzBaz kt*; Dat. w Florencyey ná záŧiedzeniu iáwnym Synodu ktore w Wielkim koŧciele byŧo. Roku wŧcielenia Pánŧkiego 1439. ŧzoŧtego dnia Czerwcá Biŧkupŧwá náŧzego Roku IX. *SkarJedn 273*, 171, 211 *marg*, 259 *marg*, 262 *marg*, 267 (10); Dat. w Czárnoŧefie dwudzieŧtego wtorego dnia Grudniá. Roku Bożego/ M.D.LXXVij. *KochOdpr A2v, kt*; *Oczko kt*, B; *KochPs kt*; Czytay otjm kŧiáŧzki piŧane o iednoŧci koŧcielney do Grekow y Ruŧi wydáne w Wilnie Roku P. 1577. *SkarŻyw 319 marg*; [ŧw. Anzelm] w Bogu záŧnáŧ w wielkú ŧrzode [!] Roku Pánŧkiego 1109. *SkarŻyw 336*; y ták zárázem Duchá wypuŧciŧ/ wielki y flawny Chryŧtuŧow męczyennik [ŧw. Piotr z Werony]/ roku P. tyŧiácnego/ dwuŧetnego/ pięddzieŧtego wtorego/ w ŧobotę przewodná. *SkarŻyw 373, kt*, 161, 168, 293, 312 (19); *KochTr kt*; *ZapKoŧcier 1580/4v*, 12v, 1581/23; Roku od národzenia Chriŧtuŧa Páná 1570. názáiutrz po wŧzech ŧwiętych w nocy/ przyŧŧlá ták cięŧzka á nieŧlychána powodź Morŧka/ ktora nagle przypadŧy záŧalá Ziemie Pomorŧkie w dolney Niemieckey Ziemi *StryjKron 26*; A teŧ ŧię to dziaŧo roku 140. od Chriŧtuŧá zá Antoniná 13. Ceŧlárzá Piuŧlá rzeczonego/ y zá Papieŧá Piuŧlá 10. *StryjKron 275 marg*, 36 [2 r.], 71 [2 r.], 76, 95 [2 r.], 100 [2 r.] (36); *CzechEp *4v*, 378 [2 r.]; *CzechEpPOrz *v*; *KochJez kt*; *NiemObr kt*; *KochEpit kt*; *KochFr kt*; *Klonŧal kt*; ROTVLY MIKOLAIA KOCHANOWSKIEGO do ŧynow ŧwych. Które Małzonká ięgo [...] po ŧmierci ięgo wydála, Roku Panŧkiego. 1584. *KochMRot kt, kt*; *ReszPrz 29*, 113; *ReszList 192*; *WerGoŧc kt*, 205, 228; *WerKaz kt*, 277; *WisznTr kt*, 6; *BielSen 19*; *BielSjem 41*; *KochPieŧ [89]*; TESTAMENT KVMELSKIEGO. Vczyniony w Rzymie dnia ŧto y oko, roku Pánŧkie⁸⁰ 1576. *PudŧFr 77*, [80]; *ArtKanc kt*; *BielRozm 34*; *KmitaPsal kt*; *GostGospGroch kt*; *GrochKal 1*; *Phil S6*; *Górntroas kt*; *GrabowSet kt*, M; *KochFrag kt*, 55; *KochFragJan 4*; *OrzJan kt*; *OstrEpit kt*; *WyprPl kt*; *LatHar [+11]*, 172, 193 [2 r.], 194, 195 [2 r.] (11); *KolakCath kt*; *KolakSzczęŧl kt*; *RybGęŧli kt*; baczyli to dobrze/ iŧ ŧię ich ták wiele námnożyŧo/ ŧe káŧda ŧektá ma ŧwoy wŧaŧny przekŧad Nowego teŧtámentu. Lutrowie Seklucyanow/ w Krolewcu/ Roku Pánŧkie⁸⁰ 1555. drukowány/ [...] Kálwiniftowie Brzeŧki [...] *WujNT przedm 2*; W Krákwie v ŧ. Bárbáry/ 20. dnia Kwietniá. Roku od Národzenia Páná y Bogá náŧzego. MDXCIII. *WujNT przedm 28*; Ieŧus we dwunaŧcie lećiech/ náŧezion w koŧciele miedzy Doktorámi. (*marg*) Roku Pánŧkiego/ 12. (-) *WujNT przedm 33, przedm 17*, 26, 33 *marg* [2 r.], 34 *marg*, 35 *marg* (16); *JanNKar A*; Dziaŧo ŧie to ná Séymie Piotrkowŧkim/ w Piátek po Oktawie ŧwiáteczný/ Roku pánŧkiego Tyŧiácnęgo/ czteręchŧetnégo/ pięddzieŧiátnęgo piérwŧzego. *SarnStat 384*; Dan w Wárlzáwie ná Séymie Wálnym Koronnym trzynáŧtego dnia Márcá: Roku Bożego/ Tyŧiácnęgo/ Piędŧetnégo/ ŧzeŧdzieŧiátego Czwartęgo: á Pánowánia Náŧzego/ Trzydzieŧtego piátego. *SarnStat 1014*; Dan ná Zamku náŧzym Márienburgu w Niedzielę ŧrzodopoŧtnú: Roku Národzenia Pánŧkiego 1436. *SarnStat 1085*; Dan ná Séymie Piotrkowŧkim Wálnym we Czwartek piętnáŧtego dnia Lipcá/ *alias* w dzieŧ Rozeŧlánców/ Roku Pánŧkiego/ 1479. *SarnStat 1128, kt*, 11 [2 r.], 19, 37, 129 (69); Dan Roku od národzenia Páná Zbáwićielá náŧzego. 1594. *SiebRozmyŧl [A3], kt*; *WitoŧLut kt*; *GrabPospR kt*; *KlonKr C*; *KmitaSpit kt*; *PowodPr kt*; *SkarKaz kt*; *VotSzl kt*; *CiekPotr kt*; *GosŧCast kt*; *PaxLiz kt*; *SkarKazSej 700b*, 701a; *SkorWinsz kt*; *SapEpit kt*; *KlonWor kt*; *SzarzRyt kt*, C, Cv.

»roku od porodzenia panny Maryjej [tj. urodzenia Chrystusa] [którego]« (1): Dan w Krakowie w dzień czwartkowy piątego dnia księżca Lipcza. Roku od porodzenia panny Mariey we trzydzieści pięć po tifiączu y piąciset. *GlabGad* A4.

»roku [którego] po potopie« [szyk 1:1] (2): á tak co Iornandes/ który [...] piął Kronikę swoię/ fwiadczy być ięzyk Sławáński ftárodawny/ w tym fie nie myli/ bo iest zaráz po potopie Roku 131. według Berofuła. *StryjKron* 95, 91.

»przeszłego, łońskiego, minętego roku« [w tym: teraz przeszłego (1); w połączeniu z bliższym określeniem datowania (9)] = *anno superiore JanStat* [szyk 19:13] (21:10:1): *BielŻyw* 2; Y yefzcze ktemv drugi ras przifzly livdzie wałchi tegoz mynelego rok v miełfiacza Ianuaria. *LibLeg* 11/63v, 11/63, 106v, 139, 158v; wGnyeznye na Swyathi woycziech lonkiego Roku kaptur czarni vkradl *LibMal* 1544/78; Iłch Napyerwłcha kradzieł poczal v damyana zlothnyka myłtrza łwego roku theráfz przefzlego przed godi *LibMal* 1550/153, 1544/87v, 1546/109v, 1547/132, 1548/140, 1549/149; *SeklWyzn* 4; *RejKup* f4; Po śmierci Edwárduła łzołtego krolá Angielskiego (ktory vmárł łońskiego roku młodzieniec w łzełcinałcie lełciech) było w Anglię zámiełzanie rzeczy połpolitey o wybieranie krolá *BielKron* 238; Látá 1518. Máxymilian Cefarz Krzełcijáński/ iáko fie był okazał Zygmuntowi Krolowi ná z iezdzye v Wiedniá wielkim przyácielem/ tákze y do końcá był: przefzłego roku połłá połly do niego/ námawiáiąc go áby w łtan małżeńłki włtąpił *BielKron* 417, 204v, 205v, 417, 421v; á iefłizebym wydáiąc Dyálógi té/ odłtąpił od onéy Rozmowy/ którąłcie mieli ze mną w Zurowicách/ ná dzień S. Marćiná/ Roku przefzłego: [...] [proszę] ábyłcie mię łami tu ołądziłi *OrzQuin* E3, H2v, B3, R2; *MycPrz* II C2v; *StryjKron* 697; *WerGołc* 229; Dekret roku łońskiego w Piotrkowie o męzobóycách [...] vczyniony/ káżimy/ y ón ábroguiemy *SarnStat* 608; [sejm walny] dwudziełtego trzełiego dnia Miełiáćá Grudniá przefzłego roku/ to iefł/ po Národzeniu Bożym 1568. tu w Lublinie złożyłifmy *SarnStat* 1057 [idem] 1186; *SkarKazSej* 685b.

»[którego] roku od stworzenia (a. początku) łwiata, po stworzeniu łwiata« [szyk 19:2] (20:1): Roku od łtworzenia łwiátá 3994. IEphthe ófmy Sędzya zydownłki/ rołkázował zydom łzeł łak [!] *BielKron* 51; Roku od początku łwiátá 4017. [...] były wielkie walki Troiánow z Greki/ o ktorých wiele Poetow y Hiłtorykow roznie piáło *BielKron* 53, 10, 50v, 62, 122, 428; *LeovPrzep* I3v [3 r.], I4; Żywot Abráhámá Pátryárchy y Oycá włzytkich wierných z piłmá S. wyięty. żył po łtworzeniu łwiátá roku 2049. *SkarŻyw* [282]; O wtorey wypráwie Witołdowey przeciw Tátárom niefortunnyy/ Roku Páńłkiego 1399. á od łtworzenia Swiátá 6906. y o Cárzu Támerlanie *StryjKron* 507, 122, 124, 130, 210, 416 [3 r.]; *WujNT* 200.

»po śmierci Mah(o)metowej, od Mah(o)meta proroka roku [którego]« [w tym: w połączeniu z bliższym określeniem datowania (5)] [szyk 5:1] (4:2): [list] pián myełziacza Rebiolevel tho yełth Nowembra. Rok v po łmyerczy mahometovey D.CCCC.XXX VIII° *MetrKor* 46/118, 46/47v, 175v; *LibLeg* 10/98v, 113v; Działo fię to od Chriłtuła roku 859. [...] / á od Machometá Proroka Saraceńłkiego roku 43. według rachunku Carionowego. *StryjKron* 100.

»tego [= bieżącego] roku« = *hoc anno Vulg, Modrz; horno Cn* [szyk 20:3] (23): *LibLeg* 10/97, 124, 151v, 11/94; *RejRozpr* C4v; Poczyna fie Prandyka tego to pana Macieia z Byłiny podgornego Proroka/ Iako fie na Swiecie thego Roku wodzic będzie. *LudWieł* A4; Ozimina nie ranego fiania/

lepŝa tego roku będy niŝli rana. *LudWieŝ* A4v, A4v, B; Bys łobie wŝytko wŝpowionał [!]. Czo mam z zŝyku ŝyna mego Przypadło wŝdy roku tego. *RejKup* Ev; *Diar* 23; *Leop Ier* 28/16; *RejZwierz* 140; Thego Roku miecz będyzemy troie Zączmienie/ iedno Słonczá á dwoie Miellŝacza. *Goski* A16v, *ktv*; *OrzRozm* G2v; *ModrzBaz* 144; ktorzy [tj. *poganie*] mowŝ: Iutro ŝię nie puŝzczę w drogę/ iŝ nie dobry áŝpekt. Tego roku nie będy ŝzczepił winnice/ iŝ ieŝt przelŝępnny. *WujNT* 661; *SarnStat* *3, 234, 401; *SkarKaz* 419a; *SkarKazSej* 673a.

»[którego] roku od záłoŝenia Rzymu (a. miasta rzymskiego), przed záłoŝeniem Rzymu« [szyk 4:1] (4:1): Rubeakum miáŝto Alláciey/ zá pogánów Rzymiánów záłoŝone y zmurowáne/ roku wtorego Olimpiádís 235. á od záłoŝenia Rzymu 914. [...] / láthá od národzenia Kryŝtuŝá 164. *BielKron* 283v, 266; Anno urbis quingentesimo, Roku od záłoŝenia miáŝtá Rzymskiego pięćletnego. *Mącz* 342c; [Alaryk Rzym] wziął y opánował/ Roku 412. od Chriŝtuŝa/ á od záłoŝenia Rzymu przez Romuluŝá 1164. *StryjKron* 36, 36.

Szeregi: »dnia, (i) roku« [szyk 3:2] (5): I tázme koŝci onych ŝwiętych [...] kłádziećie/ y imioná ich piŝciećie/ y kthory Biŝkup álbo Suŝrágán ŝwięcił/ y ktorego roku y dniá/ y odpuŝthy rozdawaćie/ y w ołtarzach ony koŝci [...] zálepiáćie. *KrowObr* 219v; *WyprKr* 1; *ZapKoŝcier* 1584/48v. Cf »dnia, roku, godziny«.

»dnia, roku, godziny« (2): Poniewáŝ wŝzyŝtek ŝwiát woła/ iŝ Piotr S. w Rzymie vczŝył wiáry S. y krzyŝowá ŝmierćá vmarł: kiedy ktorego dniá/ roku/ godziny/ nie potrzebna to dwornoŝć. *SkarJedn* 99, 99. ~

»rok ([który])« (A) = w którymŝ roku (4):

~ *Wyraŝenia*: »ten rok« = bieżącego roku, w bieżącym roku (3): A ták ten rok y ná drugi to ieŝt 1563. Ceŝarz Turecki [...] vczynił łobie pokoy ze wŝzemi krolmi ná ŝwiećie *BielKron* 332; Rodzay Moŝkiewŝkich Kniáŝów/ áŝ do dŝilieyŝzego Iwáná/ ktory ten rok pánuie. 1563. *BielKron* 426, 332.

»ten rok« = w roku, o którym mowa (1): Byłá ten rok [tj. 301 od záłoŝenia Rzymu] ŝpráwá Rzeczypoŝpolitey dobra w Rzymie *BielKron* 119. ~

Wyraŝenia przyimkowe: »do [którego, jakiego] roku« = *anno, ad annum* *PolAnt* (32): Wŝdy niemogli być wykorzenieni [Saraceni] z Hiŝpániey/ y mieli Krzeŝćiani ŝnimi wielkie walki áŝ do roku 1100. *BielKron* 279, A6, 282, 282v; *RejAp* 165; *Skarŝyw* 29, 374; *ZapKoŝcier* 1580/9, 1586/64; Roku záŝ 1320. Wládiŝlaw Lokietek [...] ieŝt koronowány w Krákwie/ przeniozŝwŝy zá zezwoleniem wŝzech ŝtanów Polŝkich Koronę y Stolicę Krolewŝká do Krákwá z Gniezná/ gdzie przedtym poczáwŝy od Boleŝlawá Chabrego Roku 999. áŝ do Roku 1306. Krole Polŝkie koronowano *StryjKron* 390; *LatHar* ++8; THRENY Y Rzeczy rozmáite/ Adámá Czáhrowŝkiego [...] / vczynione w Táborzech y w ŝiemi Węgieŝkiey [...]. Poczáwŝy od Roku 1588. do Roku 1596. Wydáne ná ŝwiát Anno 1597. *CzahTr kt.*

~ do [którego] roku czego [= trwania czego] (1): Y bylo miáŝto [Jeruzalem] w oblęŝeniu áŝ do iedennaŝtego roku pánowánia Sedekiaŝzowego. *BibRadz Ier* 52/5.

do [którego] roku za czego [= trwania czego] (1): A nie byłá walká áŝ do trzydŝieŝtego y piáte⁸⁰ roku zá krolowánia Afy. *BudBib* 2.Par 15/19.

do [którego, jakiego] roku czyjego [= panowania czyjego] [zawsze G sb] (6): *BielKron* 288v; Y bylo miáŝto w oblęŝeniu/ áŝ do iedennaŝtego roku krolá Cydkijahá. *BudBib Ier* 52/5, 4.Reg 12/6, *Dan*

1/21; Piotr S. [...] Źedł do Rzymu/ y tám dwádzieściá lat y pięć łtolicę Kápłáńfką trzymał/ aż do óftátneho roku Neroná to ieft czternałtego *SkarJedn* 91, 97.

Wyrażenia: »do roku ([*którego*]) dzisiejszego, niniejszego, terażniego« [*szyk* 2:2] (2:1:1): GDyż iuż do dziliefyżego roku. 1516. iuż ieft około trzech łet y łzełci lat. Iako Tatarzi poľiedli Sarmatią, Azijfką albo Scitią. *MiechGlab* 35; Tablicá s ktorey káždy łacwie wyrozumieć może/ iáko wiele lat od łtworzenia łwiata wyłzłó/ aż do roku ninieyżego/ y potym do tyłsiácá łzołtego *LeovPrzep* [K2]; *StryjKron kt*; *KlonWor* 79.

»do roku Pańskiego [*którego*], od Krystusowego narodzenia« (2:1): A tho przelládowanie [*chrześcijan*] trwáło aż do roku od Kryłtułowego národzenia 306. kiedy Rzymłkie páńłtwá łprawowáli Dioklecian á Maximian Cefárzowie *BielKron* 288v; Aż do roku p: 1273 Młza v Grekow po Rzymłku bywáłá. *SkarJedn* 265 *marg*, 214.

»([*od kogo, od czego*]) (až) do tego [= *bieżącego*] roku ([*którego*])« (4): Kroniká. tho iełth/ Hiłtorya łwiátá ná łześć wiekow/ á cztery Monárchie/ rozdzielona [...]: Od początku łwiátá/ aż do tego roku/ ktory łie piłze 1564. *BielKron kt*, A6 [2 r.], 362v.

Szeregi: »do tego czasu, to jest do roku [*którego*])« (1): łczego baczyć możež czytelniku/ iáko do tego czáfu to ieft až do roku páńłkiego 858 Pátryárchá żaden Cárogrocki krom Papielkiego poćwierdzenia/ być nie mógł *SkarJedn* 214.

»do dnia tego, to jest do [*którego*] roku« (1): Od trzynáłtego roku Iofzyiahá łyna Amonowego krolá Iehudłkie^{go}/ aż do dnia tego/ to (ieft) do dwudzieltego trzećiego roku [*usque ad diem hanc, iam tertio et vigesimo anno*]/ bywáło łłowo Iehowy ku mnie *BudBib Ier* 25/3. ~

»od roku [*którego, jakiego*])« = *ab anno Vulg, PolAnt* (15): a na Kólđi Rok ma dawacz po 10m. ot Roku 1586 na Kólđy: S. marczyn ałz do wyplaczenya *ZapKóścier* 1585/57v, 1580/12; Od ktorego czáłfu/ to ieft roku 1225. Węgiełfcy krolowie z Rułi gruntownie wypáđli *StryjKron* 330; *SarnStat* 1167.

~ *od* [*którego*] roku *czego* [= *trwania czego*] (1): Gdyż od pierwłzego roku Mánáłefowego krolowania/ [...] byłó łepiey łtá łat/ ták że żaden z onych ktoryy o tym Proroká [*Ezajasza*] mowiącego łłucháli/ czáfu onego nie doczekáli *CzechRozm* 132.

od [*którego*] roku *czyjego* [= *panowania czyjego*] (2): A IA od pierwłłego roku Dáriułá Medłkiego łtáłem o to áby był polilony y zmcniony. *Leop Dan* 11/1; *BudBib Ier* 25/3.

Wyrażenia: »od roku łatosiego« [*szyk* 2:1] (3): Przepowiedzenie przygod z Biegow Niebiełkich od Roku łátosiego/ kthorego piłżá od Národzenia Páńłkiego 1564. aż do dwudzieltu łat *LeovPrzep kt*, E2v, H2v.

»od roku [*którego*] Bożego, Pańskiego, narodzenia Krystusa, od narodzenia Pańskiego« (1:1:1:1): *MiechGlab* 75; Ma to miáłto [*Argentina w Alzacji*] wieżę táką kthorey áni Fráncia/ áni Niemielcka žiemia nie ma. Thá od roku národzenia Kryłtułá záłozona 1277. vłtáwicźnie robiąc przez dwádzieściá y ółm łat łedwie dokonána *BielKron* 284; *LeovPrzep kt*; *StryjKron* 245.

»od roku przelżłego« = *ab anno praeterito a. priore Vulg* (2): BO o połłudze ktora łię dzieie łwiętyłm zda mi łię zá niepotrzebná piłác do was. Znam bowiem ochotne łerce wáłze: [...] Iż y Acháia gotowa ieft od roku przelżłego/ á vprzeymość wáłzá wiele ich pobudziłá. *WujNT* 2.*Cor* 9/2, 2.*Cor* 8/10. ~

»około roku [którego, jakiego]« (120): Bo to wśzytkim wiadomo/ że przedtem duku nie było/ ktory aż około Roku 1443. náłtał. *BudNT przedm* b4; Ireneus ktory żył około roku 181 wyznawa iż kościoł Rzymfki od Piotra y Páwłá S. fundowány iest *SkarJedn* 89; Obácź/ Czytelniku/ [...] wiákicy czći y powadze byłá łtolicá Rzymfká v łtárych Grekow/ áłz do onego czáłu około roku 870. *SkarJedn* 222, [A*2]v, 89, 91 *marg*, 124, 130 *marg* (17); Zywoť S. Paule zacney wdowy Rzymiánki/ [...] zyła około Roku. 380. *SkarŻyw* 139; *WujNT* 200; [Wanda] Wybrána zá Xiężnę około roku/ 730. *KlonKr* A3v, A2v, B2v, B3, D3.

~ około [którego] roku po czym (2): [św. Marek] nápiśał krotká Ewángeliá około dzieśiątego ábo dwunástego roku po w niebo wftápieniu Páńfkim. *WujNT* 125. Cf »po stworzeniu świata około roku«.

Wyrażenia: »około roku [którego] Pańského, Krystusa narodzonego, od Krystusa« (91:1:1): Potym około roku Krytuśá národzonego 720. Muká Sáráceńki Krol morzem przyiechał z Afryki z wielkim ludem *BielKron* 279; Wrocław głowá Śląska/ miáłtho wielkie y ochędoźne nád rzeká odrá ofádzone/ niegdy od kfiáżęćíá Wrátyłwáwá zmurowáne/ á potym od Mieśzká krolá Polfkiego/ około roku od Krytuśá 970. *BielKron* 292; Po łzołtym Zborze/ około roku páńfkiego 713 zá Grzegorzá wtorego Papieźá/ y zá Cefarzá Philippusá Bárdyánjm názwánego/ nowe fię niepokoie z kościołá Cárogrockiego y odrywánia od iedności kościelney záczyły *SkarJedn* 194; To fię działo około roku páńfkiego 794 gdy iuz páństwo Rzymfkie świeckie rozdwoione było *SkarJedn* 211, [A*2]v [4 r.], 123, 128, 194, 200 (17); Zywoť Iágniefzki Świętey [...]. Zyła około roku Páńfkiego. 298. *SkarŻyw* 67; Męczeństwo S. Wálentego Káplaná/ [...] ćierpiáł około roku Páńfkiego 234. *SkarŻyw* 147; O náleżeniu drzewá Krzyźá S./ ná ktorym wiśiáło odkupienie náłze [...]. działo fię to około roku Páńfkiego 320. *SkarŻyw* 396, 12, 20, 28, 34, 40 (71); *CzechEp* 370, 378; *LarHar* 193.

»po stworzeniu świata około roku [którego]« (1): Zywoť Moyźeśzá Zakonodawce/ z piśmá świętego/ to iest/ z ksiąg iego wybrány [...]. Zył po łtworzeniu światá około roku 1800. *SkarŻyw* 477. ~

»na ([który, jaki]) rok« = w (którym, jakim) roku; *anno Vulg* (64): Poczyna fię Kroniká wśzythkiego światá [...] z rozmaitych Kronik thákiefz Hiftorykow wybrána/ ták Greckich/ iáko Láćińfkich/ ná rok ktory fię piśze/ 1564. w Polskie słowa przełożoná. *BielKron* A6.

~ na [który] rok od czego (2): Ná drugi rok od wyścia z Egiptu pirwśzego mieśiáćá y dniá iego/ wypełniwłzy Moizefz ty wśzytki rzeczy ktore mu Pan Bog był rofkazał z rzemieśniki iego Befelehem y Ooliábem/ wniełli Arkę do domu Boźego *BielKron* 35v. Cf »na rok od narodzenia Pańského«.

na [który] rok po czym (1): Ná czwarty rok po śmierći Neronowey pośłano po Wefpezyaná/ áby przyiechał ná Cefárłtwo. *BielKron* 146v.

W połączeniu z bliźszym określeniem datowania (5): Kto chce łnámí thę náukę trzymáć łpołu przyieđz do Norymbergu nádruży rok ná łzołty dzień Stycźnia *BielKron* 207, 35v; Ná drugi Rok 1448. ná łchodzie Mieśiáćá Máíá/ á Miechouius piśze fol. 311. iż po Bozym ciele zložyl Siem Krol Kázimirz w Lublinie Polakom/ y Litwie *StryjKron* 611, 345; *ZapKościer* 1595/88v.

Wyrażenia: »na drugi rok« = w następnym roku (42): Ná drugi rok 1543. gdy Cefarz z Krolem Fráncufkim walki wiodł/ wźięli Thurcy Walp/ Ołtrom/ Biełahrad/ Wyśzegrad/ y drugich zamkow wiele *BielKron* 259v; Ná drugi rok ktory piśano od Boźego národzenia 1309. przyiechał Legat

z Rzymá/ który zákláł ty ktorzy nie byli poślúzni krolá Karlá *BielKron* 303; Látá 1211. Była wielka Kometá/ [...] tá známionowála napierwíze przyście Tátárow do nas/ ktorzy przed tym v nas nieślýcháni byli. A ták ná drugi rok Tátárowie wielką mocą weszli w kráiny gdzie Połowcy byli *BielKron* 359v; Látá 1426. Vrodził lye Iágielłowi pirwízy lyn z Zofiey/ [...] dano mu imię oycowkie Władziław. Ná drugi rok drugiego lyna vrodziła/ dano mu imię Kázimierz *BielKron* 386, 35v, 87v, 184, 191, 207 (35); *StryjKron* 175, 335, 345, 405, 406, 611, 737.

»na rok od narodzenia Pańskiego [który]« (1): Zwierziniec W ktorym rozmáitich ítanow ludzi/ żwirzát/ y ptakow/ kftáty/ przypadki/ y obyczáye/ fá włánie wypifáne. [...] Ná rok od národzenia Páńkyego 1562. *RejZwierz kt.*

»na rok niniejszy« (2): A Czopowé od wízelákiego pícia ná rok ninieyízy Contribuciiéy tu vchwalonéy/ miáłtu temu dawamy ná porátowánié poípolitych potrzeb/ y ku obronie miáłtá tego. *SarnStat* 965, 964.

»na nowy rok ([który]« (3): RVRÁLE IVDICIVM Tho íest/ Ludycie wieíne Na ten nowy Rok. 1544. Przez chwalebneho pana Macieia Zaiczowicza [...] flożone. *LudWieś kt*, A2, B3v.

»na przyszły rok« (1): ziednáły íię ze od tych pieniędzy chcą y máią Ręty dawacz na káždy rok po dzieífęczy grzywien, począc na przysly rok na S: Marczyn kiedy będą pífacz: Anno 1596 *ZapKóscier* 1595/88v.

»na ten [= bieżący] rok ([który]« = *hoc anno Vulg* (16): obiecwyemy radám náífem y poílom ziemkie^m Korony Polskiej, ze na ten Rok przywiescz chcemy Poddane náífé Xięítwa Wielkiego Litewkiego aby iednoítayną obronę zkoroná Polką przeciwko ípolnemv nieprziacielowi na graniczach dzierzeli. *ComCrac* 11; *ConPiotr* 35; Y kur będzie málo/ bo w wigiliá Bożego narodzenia w noci málo było gwiazd/ tedy y Iaiecz vkázuie íię być na ten rok niewiele. *LudWieś B, kt*, A2, A4v [2 r.], B3v; Pobor ten i czopowe na ten tylko rok 1557 ma być a nie dalej. *Diar* 80, 81; *UstPraw* K3 [2 r.]; *BielKron* 221; *WujNT Luc* 13/8; IZ téż gwałtownému nieprzyiacielowi podatková obroná/ którámly ná ten Rok vchwalili/ odpór dáć íię niemoże. *SarnStat* 117, 107. ~

»na [który] rok« = *na kiedyś (okres przewidywany)* (4):

~ *W połączeniu z bliższym określeniem datowania* (1): [papież] rozeíłá też lífty przypowiadáiąc Konciliu^m w Trydenćie/ ktore dla walek do tego czáfu być niemoğło/ á ták ná przyszły rok mieíiącá Márcá zložono íeíth *BielKron* 223.

Wyrażenia: »na drugi rok« (1): [papież] lud gotowál táíemnie ná Luteryany [...]/ á gdy mu to rozwodzono/ yż potym íeífcze nic/ poki íię Koncilium niedokończy/ tedy lud ná ten czás kazał roípuść/ á Rotmiítrzom przypowiedziál íłużbę ná drugi rok *BielKron* 223v.

»na rok Pański [który]« (1): Dzienne íprawy wedlie Niebieífkich Biegow ná rok Paníki 1563 Przeísz Caíprá Gofkiego wliekarítwiech Doctora pilnie opífáne. *Goski kt.*

»na przyszły rok« (2): *BielKron* 223; Ominamur tibi omnes in proximum annum consulatum, Ziczimyc íprzyjamić wíziícy Burmiítrzoítwá ná przifzły rok. *Mącz* 263b. ~

»przez rok« = *w ciągu roku* (1):

~ Wyrażenie: »przez ten rok [*ile kogo*]« (1): Mogłoc sie ielzcze tu co więcey przydac napifac tych rzeczy/ ktore sie toczą ninieyze⁸⁰ czału v nas w łafiectwie w Wáláfkiey ziemi/ w ktorey przez ten rok pięc przełożonych było ná Woiewoctwo ich *BielKron* Mmmm2. ~

»w [który] rok« (1): Tego roku [1525] [...] ognie y mory bárzo panowały/ pogorzały w ten rok miáltá/ Lowicz/ Sędomierz/ Wárhá/ Sądecz *BielKron* 419v.

»pod [którym] rokiem« [*w połączeniu z bliższym określeniem datowania*] = *sub anno JanStat* (2): Anno Domini Millefimo Quingentefimo Octuagesimo Primo Die vero 4. Marty. Przed wrzędem náłzim Miałta Kofcierziny Stanáwłzy oblicznie Sliachetny Grzegorz Smagorzińki polożel iest rinthę pierwei napifaną ktorą miał polożyc na dzień S. Michala. pod timze rokiem *ZapKościel* 1581/19.

~ Wyrażenie: »pod rokiem wcielenia Pańskiego [którym]« (1): To niechay będzie wiadomo: iż pod Rokiem Wcielenia Pánfkiego/ Tyśiącny Trzechłetny fześcdzieśiąty y ólmym [*sub anno Incarnationis Domini, 1368. JanStat* 34]/ ten ninieyzy Reyełtr iest napifan w Piątek po Przewodnéy Niedzieli ná Zamku Krákwłkim *SarnStat* 370. ~

»przed ([którym]) rokiem« (3): Tedy oni bracia odłaczyli sie od głowney hordy Zawólkiey y poczęli miełzkać przy zamku Saray około fiedmi dziełat lat przed tim rokiem ktory iest od roku Bożego [*ante hunc annum Christi*]. 1517. *MiechGlab* 75.

~ przed rokiem czego (1): Przed rokiem śmierci krolá Ioáfá vmárł Ioáchás krol Izraélfki *BielKron* 87.

Wyrażenie: »przed tym [= o którym mowa] rokiem« (1): Iwan Mołkiewfki kniáz wielki [...] przed tym [*tj. 1506*] rokiem vmárł. *BielKron* 404. ~

»na [którym] roku« (*w tekście*) = *przy opisywaniu wydarzeń któregoś roku* (1):

~ Wyrażenie: »niżej na drugim roku« (1): [*w 1511 r.*] przyecháli do Krolá Zygmuntá w dzzewońłębłtwie od krolá Węgierfkiego [...] od Edwigi wdowy Stefaná Siedmigrockiego Woiewody/ [...] áby Bárbáre corę przerwczoney Edwigi wzył zá małżonkę/ o czym iuż przed tym była vmowá miedzy imi/ przeto tę rzecz zá pewne mieli poštánowic ná końcu miefiącá Liłthopádá/ o czym będziey niżej ná drugim roku. *BielKron* 408. ~

»po [którym] roku« = *post annum JanStat* (2): A Iż woienney fluzby nie málo Woyłkimi ginie: wzyłtki té/ ktoré łá po roku 1538. vczynioné/ pluiemy: á ftáremi wedle Státutu tegóz fzáfowác będziemy. *SarnStat* 234.

~ po [którym] roku czego [= trwania czego] (1): Po XXII. roku iego [*tj. Otomana*] pánowania zá żywothá lyná fwego Amurátá ná ftolec páńftwá fwego podniołł *BielKron* 239v. ~

»w [którym, jakim] roku« = *anno Vulg; in anno Cn* (38): *BielKron* 412v [2 r.]; Iáko o tym y Marćin Bielłki [...] wlpomina/ gdy píze temi flowy: Tráfiło fię w Sierádu w Roku 1553. ná com/ práwi/ y łam pátrzył/ iż [...] *WerGośc* 232, 225; *WerKaz* 276; Vpominek albo Przełtroga/ Zacnemu Narodowi Polłkiemu y wżitkiem Stanom wielkiego Xiełtwa Litewłkiego/ [...] Napifani y widani w roku 1587. *PaprUp kt*; pomni kazdi rade onego meza świetego ktori tak mowi: [...] plus diligere patriam quam femetipsum ma znas kazdi. Iáko to tziniwali [...] cij flawni połlowie na Seimie Warłzewłkiem ielłi go tak zwac mami w roku 85 [= 1585]. *PaprUp* K3, E3v, F4v, H2; Czego ielłiby sie dóyždż nie mogłó/ w tym żalu poddánych náłzych: będziemy winni vchylic im tego/ co Conłtitucia Królá Zygmuntá w Roku *Millefimo, quingentefimo, trigefimo secundo*, vczyniona/ w łobie obmawia *SarnStat*

304; Potwierdzenie Przywileiów y inych praw [...]: które przez Władysława Łagellę Króla obywatelóm Królestwa Polkiego, ná polu blińko Czerwińska łá dáné, w Roku 1422. *SarnStat* 885, 105, 415, 864 [2 r.], 1219; Owa náyduią fię rozne pożytki [...]/ ktore [...] drugi raz fię w tymże roku ná wypráwę woieñną Rzeczyp. łzácowác mogá. *GrabPospR* L3v; PROPOSICIA Z wyrokow piłmá S. zebrána: Ná Seym Wálny Koronny Krákowski w Roku 1595. Przez X. HIERONYMA POWVODOVVSKEIEGO. *PowodPr kt*, 35.

~ w [którym] roku czego [= trwania czego] (1): W piątymnałtym roku pánowánia Tyberiułzá Celárzá/ gdy Pontfki Piłat łtárołtá był Iudfkim/ [...] sftáło fię łowo Pánfkie do Ianá Záchárialzowego łyná/ ná pułczy. *WujNT Luc* 3/1.

W połączeniu z bliższym określeniem datowania (9): W tym roku 18. dnia Stycznia Rzymfki kościoł od Piotrá książećciá Apoftolkiego ieft fundowány/ y łtolicą Bifkupiá ozdobyony. *WujNT* 511; *SarnStat* 345, 1166. Cf »w roku niniejszym«, »w roku Pańskim«.

Wyrażenia: »w roku niniejszym, terazniejszym« [w tym: w połączeniu z bliższym określeniem datowania (5)] [szyk 5:1] (4:2): kcżemu ná przyłzly Święthy Michal obiecuie y przyrzeka w roku niniełzym polozyć Sto złotych liczby y Monethy Polskiey *ZapKościér* 1580/13v; *ActReg* 133; NA kórkture práwá ziemfkiego koronného [...] deputuiemy ołoby niżej opifáné [...] którzy ná czás S. Marćiná w Roku niniełzym/ do Lubliná zióchác fię máią *SarnStat* 58; do obiéránia Sędziów/ Séymiki tym Woiewodztwóm łkłádamy [...] ná piérwłzy Poniedziátek po Národzeniu Pánny Máriiéy w Roku terázniełzym/ Tyśác/ pięćfet/ ósmdzieśiát dziełwym *SarnStat* 867, 852, 1011.

»w roku Pańskim [którym]« [w połączeniu z bliższym określeniem datowania] (1): przeto te^go wolniełzého czáfu ziechawłzy fię ná ten Séym łpólny do Lubliná ná dzień 23. Mieśiácá Grudniá/ w Ro^{kv} pánfkim 1568. [...] zložony/ [...] tákiefmy niżej opifáne Tráktaty y namowy między łobá vczynili [...] *SarnStat* 1019.

»w roku przeszłym« (2): Dla czego wedle Conłtuciy náłzych ten Séym Wálny łpólny w Roku przełzłym zložyliłmy/ y nie od czego iného záczynáli: iedno od téy łáméy potrzeby á łpráwy Vniiey. *SarnStat* 1026, 417.

»w tym [= bieżącym] roku« (5): Czého świeży przykłád mamy w piłaniu/ ktore w tym roku Xiądź Powodowfki Kánonik Poznánfki wydał przeciwko nam: w ktorým zápomniawłzy włzelákiey miłóści/ [...] ták ná łzácuié y winuie [...] *NiemObr* 4, 171; NA rozgrániczenie ziem/ Woiewódtw/ y Powiátów wysłzey opifáných/ náznáczyemy w tym roku przez listy Káncelláriiéy náłzey Komifsarze ołoby pewné *SarnStat* 1184, 1196; ziemiá nád zwyczaj vrody Pułzcza z siebie; á drzewá pożytkiem odżiane Dwoifłym łá w tym roku *SapEpit* A4. ~

b. Rok z jakichś względów wyróżniony, szczególny (62) : *Leop Lev* 25/5; A my o tym roku [tj. przestępnym] ták wiédzmy: Ze to łá ná niepotrzebné fántázye/ gdyż tego roku ná Niebie/ áni w Biegách niebiefkich niemáłz/ iedno to łobie ludzie vczynili *Oczko* 29v; á [ludzie uczeni] Káléndarzá nákie rowawłzy/ Embolifmy/ á té przybyłze wyrzucili: czého łnádnie dołzli/ dni trzynaście z łtych/ iáko teraz idá/ wyrzuciwłzy: od tąd ták rok niebędzie/ áż kiedy piłác będą/ Anno Domini 2000 *Oczko* 30.

rok czego (1): K temuć theż Zydowie należeć powiadaią Bogá wŕzechmogącego przykazanie/ o siódmym roku odpoczynienia *LeovPrzep Iv*.

W połączeniu z liczebnikiem porządkowym (3): *BibRadz 1.Mach 6/53; LeovPrzep Iv*; który [*Klemens VI*] przed dwiema łty lat/ miłościwe láto Papielkie/ od letnego/ ná pięćdziesiąty rok przemknął *NiemObr 153*.

W połączeniu szeregowym (1): A teraz poznawłzy Bogá [...]: iákoż fię zaś náwracaćie ku elementom mdłym y niedołattecznym/ którym záfię z nowu łłżyć chcećie? Pilnućie dni/ y miešięcy/ y czáfow/ y rokov. *WujNT Gal 4/10*.

Zestawienie: »rok przestępny, wstępny« = *rok liczący 366, a nie 365 dni; annus bisextilis Murm, BartBydg, Mącz, Cn; annus intercalaris Mącz, Cn [szyk 5:5] (9:1): Murm 7; BartBydg 19b; Ten [tj. Julius] napirwey rozdzielił rok ná miefiące/ y przestępny rok wymyślił/ áby ná łwym mieyfcu łwięta łtały BielKron 131; Annus intercalaris, Vulgo, Bisextilis, Przełtępny rok. Mącz 10c; [cieplice] żadný przymówki nie vżywią/ áby miály odmiáne á niedołattek iáki ćierpićć/ zá takim Przybyłzem/ álbo Rokiem Przełtępném *Oczko 30, 29v [2 r.], [43]; Bisextus – Włstepni rok. Calep 132a; Rok ma w łobie [...] Dni 365. y 6. godzin. Z ktorých ná káżde cztery láta/ iz ieden dzieñ przybywa/ łtąd Rok przestępny bywa. LatHar ++7.**

Przen (1) :

Wyrażenie: »przestępny rok« (1): (*did*) Kupiec narzeka iz nan nie iedna nedza. (-) A boć na mie przestępny rok Skąd czo poczne zewłąd kłopot. *RejKup I*.

αα. *W funkcji przysłówka (10)* :

»[jakiego] roku« (G) = *w jakimś roku (5)*: pilné baczenie ná to mieć kazáli [*piszący o cieplicach*]/ áby tego roku [*tj. przestępnego*] mniéy łye do Cieplic ludzi odłylało *Oczko 29v*.

~ *Wyrażenie*: »roku przestępnego« (4): *Intercalaris mensis, Miefiąc w ktorým yeden dzieñ przifadzáyą ku łpełnieniu czáfemu biegu rocznemu/ yákołzto bywa káżdego roku przestępnego Mącz 31c, 102b; Roku przestępne^{go}/ Luty ma dni 29. LatHar [++v], [++v]. ~*

»[który] rok« (A) = *w ktorým roku; anno Vulg (3): Leop Lev 25/4; Przykazał im tákiez był [Bóg Żydom] áby łześć lat zyemię oráli á fiali/ á siódmy rok [septimo anno Vulg Lev 25/4] áby odpoczynienie miála/ á then rok siódmy/ żadne práwo/ áni długi/ áni czynłze álbo podatki nie miály iść. BielKron 36.*

Wyrażenia przyimkowe: »pod [jakim] rokiem« = *w jakim roku (1)*: Ale tę subtylną obferwácyą puśćiem ná łtronę [...]/ że rok przestępny bywa ná łwiećie do włzyłtkich práwie rzeczy niezręcny: iz pod tym rokiem Białęłowy niepłodnieyłzćć/ ludzie mdléyłzy/ dzieći nietrwálłzćć/ choroby częłtłzćć y łzkodliwłzćć *Oczko 29v*.

»w [jakim] roku« (1):

~ *Wyrażenie*: »w przestępnym roku« (1): *Bisextus sive Bissextus, Czwartý á dwudziesty dzieñ xiężycá Lutego/ ktorý w przestępnym roku dwa kroc bywa liczon. Mącz 25c. ~*

α. *Jubileusz czyli Rok Święty; annus sanctus, iubilaeus Cn (33)* :

αα. *W zakonie Mojżeszowym (24)* : *Leop Lev 25/10; Y poświćićie on rok/ rok pięćdziefiáty/ y wywołacie łwobodę wziemi włzem obywałelom iey. BudBib Lev 25/10, I 69c marg [2 r.].*

rok czego (3): *BielKron* 36, 45v; Duch Pána Bogá moiego iest ná mnie/ á to dla tego iż [...] połał mię [Pan] [...] á iżbym wywołał rok vblágánie Páńfkiego [*Is* 61/2] *CzechRozm* 119.

Wyrażenia: »rok Pański przyjemny« = *annus Domini acceptus Vulg* (2): iáko sam [Jezus] z prorocwá Ezáiafzowe⁸⁰ o łobie świadczy (Luk. 4. v 18.) mówiąc: duch páńfki nádemná/ dla tego pomázał mię: ábych opowiedáł Ewánieliá vbogim/ połał mię: [...] żebych opowiedáł rok Páńfki przyjemny etc. *CzechEp* 217 [*przekład tego samego tekstu*] *WujNT Luc* 4/19.

»pięćdziesiąt(n)y rok« = *w prawie Mojżeszowym Rok Odpuszczenia obchodzony co 50 lat; annus quinquagesimus PolAnt* (4): Iowel będzie to v was/ on rok pięćdziesiątj *BudBib Lev* 25/11, *Lev* 25/10; A ten to Rok pięćdziesiątny zwano Iubileufzem/ który nic inżzego nie znaczył iedno wolność/ y odkupienie pokolenia ludzkiego *ReszList* 146, 146; [*HerbOdpow* Aaa8, Bbb2v].

»rok Propitiationis« (1): [*Bóg przykazał Żydom*] Tákież w pięćdziesiąt lat áby mieli rok Propitiationis/ to iest/ miłostíwe láto/ áby gi zwáli rok odpufzczenia *BielKron* 36.

[*Szereg*: »Jubileus albo pięćdziesiąty rok«: który [*Jubileusz*] oni [*Żydzi*] świętobliwie obchodzili/ káżdego Roku pięćdziesiątego. y przetoż też zowie go Moyżefz/ áłbo Iubileufem/ áłbo Pięćdziesiątym Rokiem. *HerbOdpow* Aaa8.]

ααα. *W funkcji przysłówka* (10) :

»([którego]) roku« = *w (którym) roku; in anno PolAnt; anno Vulg* (3): Tego roku [*tj. Jubileuszu*] káždy przywrocił sie ná swoię dzyerzáwę/ iefli kiedy przed tym przedáł był komu imienie *BielKron* 36.

~ *Wyrażenie*: »roku Iowela [= *Jubileuszu*], [*Jubileusza*]« = *in (anno) Iobel PolAnt* (2): Roku tego Iowelá/ wroci fię káždy do imienia fwego. *BudBib Lev* 25/13, *Lev* 25/28; [*Roku Iubileufzá* [*Anno iubilei*] wróca sie wżyfcy do máiętności fwych. *WujBib Lev* 25/13]. ~

»[którego] roku« = *co ile lat* (3):

~ *Wyrażenie*: »pięćdziesiątego (a. pięćdziesiątego) roku« = *annum quinquagesimum Vulg* (3): *Leop Lev* 25/10; między inżzymi obchodámi zwierzchnimi/ ktore Pan Bog żydom [...] chowác rofkazał/ była też tá/ iż káżdego pięćdziesiątego roku/ swoim sługom áłbo niewolnikom wolność dawáli *ReszList* 146; *LatHar* 509. ~

Wyrażenia przyimkowe: »do roku« (1):

~ *Wyrażenie*: »do roku Iowela« (1): A iefli nieznaýdzie ręká iego coby mu wrocił/ tedy przedanie iego będzie wręce onego kto kupił/ áż do roku Iowelá [*cf BibRadz*: iefli czem odkupić nie będzie miał/ tedy máiętność v tego co kupił będzie w dzierzeniu/ áż do roku wolności; *usque ad annum Iobel*] *BudBib Lev* 25/28. ~

»w rok [czego]« = *w roku* (2): Słudzy wáży ták zóná iáko męłczyzná/ áby byli z wáżzego kráiu blifko/ iefli cudzozyemiec będzie/ niechay iuz nie wychodzi nigdzyey od was/ áni y w rok odpufzczenia. *BielKron* 36v, 36.

»w [którym] roku« (1): Toć był prawdziwy Duchowny *Iubilaeus* przez on pięćdziesiątny rok znáczony/ który żydowie pilno obferwowáli/ iáko to y w fámeý liczbie Duch ś. znác dawa/ wítánowiwży tę obferwácyá/ nie w przednim áłbo nie w dálżym/ ále w pięćdziesiątnym roku/ ktora liczbá [...] była znákiem odpufzczenia grzechow *ReszList* 147.

ββ. *W Kościele katolickim* (9) :

Wyrażenia: »rok łaski« = *miłościwe lato, jubileusz (3): (nagł)* O roku łalki. (-) VStává tá ieft Kšiędzá Ianá Lutká/ Biskupá Krákovškiego [*Statutum Lutkonis Episc: Crac. ad tempora anni gratiae JanStat 205*]: iz [...] *SarnStat 191, 191, 191 žp.*

»rok świąty« (2): Raczyfz tedy iuż W.M. moy Mćiwy Pan wiedzieć/ iz *Annus Iubilaeus*, ktory my rokiem świątym zowiemy/ ná ten rok terážnieyfzy przypadł *ReszList 144; Non septem, ále bis y ter septem centena millia*, od początku roku tego świątego/ iuż fię tu [*tj. w Rzymie*] ludźi rozmaitych przeminęło *ReszList 189.*

ααα. *W funkcji przysłówka (4) :*

»[którego] roku« = *co ile lat (1): [Klemens VI]* to Miłościwe láto pięcdzieiątego roku poštánowił. *KrowObr 78v.*

Wyrażenia przyimkowe: »w ([jaki]) rok« (2):

~ *Wyrażenia:* »w rok świątego Jubileużá/ álbo miłościwego láta (ktory ślufznie świątym [...] názwáć możemy) gdy [...] *ReszHoz 125.*

»w świąty rok« (1): W ten świąty rok niewymowna wielkość poštronnych ludźi pielgrzymow/ poczęlá fię do tego łzpitalá Ńchodźić *ReszList 166. ~*

»w roku [którym]« (1):

~ *Wyrażenie:* »w roku Pańskim miłościwoletnim« (1): Dan w Lublinie w dzień vroczyŃty Świąteczny ktory przypadł ná 21. dzień Máíá: w roku Páńškim Miłościwoletnim 1600. *KlonWor ded **4. ~*

c. *Okres rozliczeniowy (137) :* Quincunces usurae, Lichfy trwáyące przez pięć mieŃicy gdy ná koždy mieŃiac od główney Ńummy łtá yeden czynfz bywa dawan/ Óftateczne Ńiedmi mieŃicy tego roku [...] fą wolne od czynfzowania *Mącz 342c, 502b; Ná káždy rok [kmiemie] dawáią y Pánom y Plebanom. IeŃli ktory rok od podatku ieft wolny/ [...] przedŃię pod zasłoną woienney wypráwy/ muŃzą Ńwoim Pánom częłto dáwáć *ModrzBaz 124, 122, 138v; SarnStat 416.**

W połączeniu z liczebnikiem porządkowym (2): A nie ma poczynáć bráć dáni ná drugi rok/ áż pierwŃzego **roku** dobierze *GostGosp 66; SarnStat 689.*

Wyrażenia: »przesły rok« (2): *ActReg 82; O ś. Marćinie czynfz ma bydź odbieran wŃzytek rázem: przefłzłego roku reŃtę/ Kápluny/ Iáycá/ GęŃi [...]: Pierze/ Puchy/ Wełny/ poważyć y odebráć. *GostGosp 70.**

»przyszły rok« (1): Aby mu Krol dał [...] ze Cła Gdanskie⁸⁰ przefłzłego roku resztę y przyszłego Roku intratę *ActReg 82.*

»wszytek [= cały] rok« (1): Kto chce dobrze żyć/ á nie vtrácáć/ w IeŃieni obráchuy wŃzytek rok/ ták Pánie/ iáko chudy. *GostGosp 70.*

α. *W funkcji przysłówka (125) :*

»roku« (G) = *anno JanStat, JanPrzyw (6):*

~ *Wyrażenie:* »káždego roku« [*w tym: w połączeniu z bliźszym okreŃleniem datowania (3)*] = *singulis annis JanStat, JanPrzyw (6): KrowObr 26, 236; Które dwánaŃcie grzywien pieniędzy przerzeczonny N. będźie powinien [...] káždego roku ná kážde świąto S.N. przerzeczonny vczćiwy MenŃionarzom ninieyfzym/ [...] przez włáŃnego poŃlá odeŃláć/ y od nich ná káždy rok po zápláceniu kwit*

wziąć. *SarnStat* 1251; iżby przerweczeni łudzy kościelni [...] mogli łpokoynie y cále káždého roku przerweczony czynłz dwánaście grzywien/ iáko rzeczono iest/ brác *SarnStat* 1252, 350, 892. ~

»rok« (A) = w roku (26):

~ Wyrażenie: »každy rok« (26): *ConPiotr* 31v; ábowiem to kroleństwo [tj. *neapolitańskie*] iest dáne z dobrodzyeyłtwá Papiełkiego/ łktorego [król] winien płáćić trybut Papieżom káždy rok 40. tyłiąć Koron. *BielKron* 194v; S tego włzytkiego iedno mieli dáwać Gdańłzczańie dwa tyłiąćá złotyeh káždy rok/ cżterzy dni chowác Krolá ze włzytkim dworem *BielKron* 391v, 91, 168v, 197v, 212 (20); *BielSat* L3; od ktory Stodolý a pliacu dani miałtu naliezy kozdy rok gr 2. *ZapKościel* 1579/2v; *BielSjem* 25; *ActReg* 22, 157. ~

Wyrażenia przyimkowe: »na rok« = w ciągu roku; rocznie; *anno Vulg, Modrz, JanStat, JanPrzyw; per annum PolAnt, Vulg; in annum Modrz; in anno JanStat* (82): Usura sextans, Dwá cżinłze [!] nárok od yedney główney łummy. *Mącz* 17c; *ModrzBaz* 120v.

~ W połączeniu szeregowym (1): Pan wielki/ mnieyłzy/ y máły/ y káždy gołpodarz ma wiedzić/ ná tydzień/ ná miełiąć/ ná rok/ rozchodu łwego ordynáryá *GostGosp* 2.

Wyrażenia: »na cały rok« (1): iż kmiećie z ról/ zagrodniczy z zagród/ [...] łudzy od Pánów vmyłłnie ná hultáyłtwo vćiekáią/ á rzádzić łie dorocznie niechcá/ tylko ná dzień łie ábo ná tydzień náymuiąc: cżym ludźie vbogię [...] do wielkiego niedołtátku przywodzą/ przez źniwá mytá nieznośné/ iáko ná cały rok/ wyrządźaiąc. *SarnStat* 522.

»na drugi rok« (1): A nie ma pocżynác brác dáni ná drugi rok/ áż pierwłżego roku dołberze *GostGosp* 66.

»na káždy rok« [w tym: w połączeniu z bliźszym okrełśleniem datowania (7)] = *singulis annis Vulg, JanStat, JanPrzyw; quotannis Modrz, JanStat; omnibus annis Vulg; per singulos annos PolAnt; omni anno, in annos singulos Modrz; annuatim JanStat* (77): *ZapWar* 1523 nr 2295; Tego cżáfu Darius krol Perłki do Alexandra po dań połłáł ktorą przedtim na káždy rok od Philipa krola brał *BielŻyw* 149; A na kazdy rock ex Regno Cipriae mayá dawaczy poldziewyentha thyssziącza slotnych *LibLeg* 9/52v, 9/50, 51; gdyby kto iákiemu Rzemiełnikowi dołbremu [...] rękę vćiął/ ktorą on łobie żywnoć zárabiał/ powinien iest ránnemu poki będzie żyw/ ná káždy rok tyle płáćić/ ile on robotá łwoią y dowćipem ná káždy rok mołł nábyć. *GroicPorz* k4, b4v, ddv; *KrowObr* 236; *Leop* 4.Reg 17/4, 1.*Mach* 8/4; *BibRadz* 2.Par 24/5, 3.*Esdr* 6/30; K tey dzyerźawie ielcżce Krol Polłki miał dáwać Prułkim zakonnikom ná káždy rok dwa tyłiąćá złotyeh cżyrwonyeh *BielKron* 415v, 18, 364v, 387v; *Mącz* 34d, 47c, 342c, 464d; *RejZwierc* 251; *BudBib* 3.*Esdr* 4/51, 52; Niech teź będą práwem zágráničzone powinności włzytkieh vrzędnikow [...]. Aby ná káždy rok iáwnie z vrzędu trzymánego licżbę cżynili *ModrzBaz* 76; ázaź niedołyc ná nie/ że vłtáwicźnie robiá [kmiećie]/ ná káždy rok y Pánom cżynłze y Plebanom dziełięćiny dawáią? *ModrzBaz* 124, 47v, 83, 119, 122v [2 r.], 123 (13); Młynarłz ma dawacz dany stego mlyna na kołzdi rok pánu swemu na wyelkę nocz po 72 grzywyen, y sarwarki dwa dny na kołdy rok *ZapKościel* 1588/77; a Maczk y smalsonką swojá mayá dawacz dany na kołzdy rok dwyę Grzywnyę *ZapKościel* 1588/79, 1582/35v, 1584/43v, 1585/57v, 1587/69v, 71, 1588/80v, 1595/88v; *StryjKron* 16 [2 r.], 457; *Paprup* F2v; *ActReg* 165; *GostGosp* 40; Official z Stárołtá źiemie áłbo Powiátu oného/ w którym tákowé dołbrá łą połožoné/ będą łie pytác pilnie/ iáko wiele z

tákových dóbr moze ná káždy rok pożytku przychodzić/ y oné pożytki/ któreby ná káždy rok z nich mogly bydź/ pilnie będą fzacować *SarnStat* 209; Wikárióm kościoła Kápituły Krakówfkiey bywáią dawáné ná koždy rok fześcdzieśiát y fześc miar foli miálkfkiey. *SarnStat* 378; kmiećie duchownych y swietckich ofób w przerzeczonyé ziemi będący/ z koždégo lanu osiádłégo ná dzień świętego Marciná ná koždy rok Podymnégo po dwa grofzá [...] będą dáwać y płáćić *SarnStat* 1055, 63, 187, 188, 209, 349 (20); Do tegoż fkárbu Rzeczypołp: niechayby Zydwowie po wftytkiey Koronie będący/ pewná fumnę [...] ná káždy rok y ná pewny czas oddawáli. *VotSzl* D2v, B4, D3v, Ev. ~

»na rok« = *każdego roku, corocznie* (6): Náfzy kmiećie dawáli nieznośne pobory [...]. Chęc my kmiotkom folgowác/ y swoiemu ftanu/ Po dwu grofzu matce fwey/ zlozym ná rok z lanu. *BielSat* L4 [*idem BielSjem*]; ktori tho omyenony Ivrk, y spotunkamy swemy, Powynyen bęndze Pánu swemu dan dawacz na rok po 7 grziwyen kyedy tefz ynny potdani skladacz bęndą *ZapKoscier* 1582/40v, 1580/16v; *StryjKron* 637; *BielSjem* 27; Mlefczanie Oświęćimfcy vkázowáli Przywiléy kśiáżećiá Mlefczka Opolkfkiego [...] ná Skład w mieście fwym Oświęćimfkim foli y ołowu [...]: á pożytek który Kśiáżeć miáło z ołowu/ ná pożytek mieyfki oddał/ y ktemu przydał *Marcam argenti vfulis* z przekupniow álbo z Práfołów folnych: którą z zwyczáiu płáćili ná rok. *SarnStat* 967.

»w rok« = *w ciągu roku; przez rok* (2): Unciaria lex, Była yedná vftáwá która zákázowála áby nie więcey yeno yeden plát álbo lichwá od głowney fumny [!] w rok był płácón *Mqcz* 502b, 502b.

»za [który] rok« = *w którymś roku* (3): DOchody/ pożytki/ prowentá wftytkié [...] wftyfcy Stároftowie/ Dzierżáwcy/ y Mytnicy/ fkárbowi náfzému należące [...] dáwać będą powinni: [...] pod vtráćeniém Stároftwá/ Dzierżáwy/ iefliby których Stároftá/ álbo Dzierżáwcá zá który rok prowentów do którégó fkárbu nie wydał. *SarnStat* 1202.

~ *Wyrażenie*: »za drugi rok« [*w tym: w połączeniu z bliższym określeniem czasu* (1)] = *w następnym roku* (2): a tak vczyw Marczyn Lęga dal pyerwfzych pyenyedzy 50 m. vczywemu Marczynowy Karwaykowy na dzyen S Marczyzna: a fza drugi Rok na S marczyn 35 m. ma polofzycz *ZapKoscier* 1582/8v, 1584/51. ~

B. *Jako określenie długości trwania lub upływu czasu; annale tempus, annum intervallum a. spatium* Cn (707) : Dziś ábo iutro poiedziemy do miáltá tego ábo owego/ y ftrawiemy tám rok *Leop Iac* 4/13; *BibRadz Ez* 4/6 [2 r.]; *BielKron* 96 [2 r.]; Perenno, id est, Annum perficio. Roku dokonawam/ álbo/ yeftem trwály. *Mqcz* 10d; *GórnDworz* Cc7v; A gdyfz Apollon z krolewną fwą blisko iuz roku byli będąc z sobą w wielkiey łáfce. Thedy [...] *HistRzym* 14v; *BudBib* I 82b marg [2 r.], *Num* 14/34, *Ez* 4/6 [2 r.]; W fpomina ie [*zabobony*] Senecá w liściech swoich ták piąc. Białym głowom poftánowili ftarfzy ku płáćzu zálobnému/ Rok/ nie iżby ták długo płákác miály/ ále żeby dluzey nieplákály. *BiałKaz* D3; Ieden tydzień w piśmie świętym znaczy fiedm lat/ dzień kładąc zá rok: ták iáko ono máfz z. Moy: 25. v 8. *CzechRozm* 169v, 140 [2 r.]; *SkarJedn* 327; [*Eufrazyja*] przybieżawfzy do ftarfzey mowíłá: [...] czemuś mi wczás niepowiedziáłá o śmierci moiey: żebych była mogła oplákác grzechy moie? profzę vproś mi rok iefzcze ná pokutę/ ná oplákánie złości moich. *SkarŻyw* 227; *GórnRozm* E4; Tantus Rex vmarł iuz to Rok Ciało iego insepultum aco gorzey zaden ysłowka otym nie wspomni. *ActReg* 23; *GostGosp* 84; *SarnStat* 700 [2 r.], 1158.

rok, [ile] *rokow od czego* (3): tá [prorokini Anna] iuż była przetrwála wyele czáfow/ á myełzkála z mężem fwym rokow liedm od pánieńthwá fwego/ á była wdowá áż do lat ołmđzyełiat y czterzech *RejPos* 28v; Zás mążł gdy przeda dom (ábo) miełzkánie/ w murze mieyłckim/ tedy okup iego będzie áłz do końcá roku [donec compleatur annus] (od) przedánia iego *BudBib Lev* 25/29. Cf »wyszcie roku«.

[który] *rok po czym* (5): Annus climactericus, [...] Astrologi liczą łiodmy á łiodmy rok po národzeniu áż do dziewiątego rázu *Mącz* 57b. Cf »nie doszedł rok«, »rok wynidzie«.

W połączeniu z liczebnikiem porządkowym (7): *BierEz* Q3; *Leop Zach* 1/12; *BibRadz Deut* 31/10; Alter et vicesimus annus. Wtóry y dwádziełti rok. *Mącz* 7b, 57b, 263a; gdy przez wítawicłzne trapienie/ síłá/ y zdrowie ginąc mułiáło/ ná kończu trzeciego roku/ zá mąż łzedłzy [tj. od wyjścia za mąż] vmárłá [dziewczyna wydana za mąż wbrew swej woli]. *GórnDworz* Aa5v.

W połączeniu z liczebnikiem głównym (7): Piotr święthy piłze/ iż v Páná tyłiac lath iáko rok ieden *RejAp* 5; *RejPos* 28v; [córka mówi do ojca:] Gdyż oto prze ty náłze domowe trudności/ Nie możelz miły oycze vżyć fwych wczelności. A to ktemu iż v mnie więcey niż dwa roki/ Závždy ná cię wychodzą niemáłe obroki. *HistLan* A3v; *StryjKron* 617; *WujNT Iac* 4/13; *SarnStat* 608; *CiekPotr* 49.

W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym (2): A gdy yuż doma [żona] nyebilá pul czwartha roku, schedł do nyebołczika kxyedza dąbrowłkyego radzacł łzyą czobi czynycz myall. *LibMal* 1554/190v; *GostGosp* 134.

W połączeniu szeregowym (1): Wyidzie dzień/ y drugi/ y trzeci/ wyidzie thydzień/ y drugi/ miełiacz/ kilká/ áż rok [...] *GórnDworz* R2.

Frazy: »(już) rok (będzie)« [w tym: z elipsą orzeczenia (2); ze zdaniem czasowym: jako (2)] = minie (a. mija) rok (4): *RejKup* r7v; Zeznal ze rok Bąndzie po Wyelkiew Noczi v Mathifka rzeznika na Wronyeczkwey vliczi trzy pyerłczyenye wzyal *LibMal* 1552/168v; *PowodPr* 37; Pożegnał nas, y wsiadłzy ná koń iechał w drogę. Tym czáfem (á iuż bliłko rok iáko odiechał) Przyłzłá nowiná, żeby [...] *CiekPotr* 12.

»nie doszło roku; dochodził rok; nie doszedł rok« [w tym: po czym (1)] = nie minął rok; mijał rok (2;1;1): *Leop 2.Par* 36/10; Niedofzedł rok po iego męczeńłtwie gdy od Papieżá [...] [św. Piotr z Werony] kánonizowány ielł *SkarŻyw* 374; nie dołzł roku łłudzy iego [tj. Joasa] włáłni zábili go/ młzcząc łie krwi niewinney Zácháryáłzowey *BielKron* 87, 415.

»temu rok jest, jako« (1): Est iam annus ut repulsam tulit, Iuż temu rok yełł yáko opadł od dołłóyności *Mącz* 429a.

»[który] rok się poczynáł« (1): Olympias, quinque annorum spacium, Czás piący lát/ áłbo gdy łie piąty rok poczynáł á cztery látá przełzły. *Mącz* 263a.

»rok mináł (a. (prze)minie), przejdzie precz« [w tym: czemu (3); niżli (1)] [szyk zmienny] (9:1): *ZapWar* 1518 nr 2206; powyada yłch pałz łrebrni zwawrzynczem Gaczkyem vkradli v kowalky włzyerakowye mynall rok przed myáłzopułłi *LibMal* 1547/131, 1543/67v; *GroicPorz* 14v; w Cerkwi [Żydzil] chowaią w Donicach gliniánych nowych iáblká [...] / á ktoremu rok minie/ wezmą łe precz z Cerkwie/ á nowe mułzą mieć. *BielKron* 465; Dum moliuntur, dum comuntur annus est, Niżli łe námyłłá/ niżli łe vbiorą rok przeydzie precz. *Mącz* 229c; *BudBib 2.Par* 36/10; *SkarŻyw* 270; *PudłFr* 8; *SarnStat* 942.

»spełni się [komu] rok« = *upłynie rok* (1): Zás mążz gdy przeda dom [...] / przes cały rok będzie (wolny) okup iego. A iefli nie okupi / y spełni fię mu rok cały [*impleto anno perfecto*] / tedy [...] *BudBib Lev* 25/30.

»rok wynidzie (a. wyjdzie, a. wyszedł); wyszcie roku« [*w tym: od czego* (1), *po czym* (3)] = *minie* (a. *minął*) rok; *annus transierit JanStat* [szyk zmienny] (24;10): *GroicPorz* o3; Gdy kmieć od Pána wćieczce / á pan wiedząc o niem nieczyni on aż rok wynidzye / tedy takowego kmiećią tráci *UstPraw Fv, F4, Hv* [2 r.], H4; PO śmierci tráfney Romuluśowej / Senat krolestwo Rzymńkie ípráwował [...]. A gdy rok wyłzedł / zdało fię wżytkim lepiej wybrać krolá / któryby miał zwirzchność nád wżytкими. *BielKron* 101, 119; *GórnDworz* R2; *BudBib 2.Esdr* 13/6; *ModrzBaz* 120; poştánawiamy / áby síóftrom / którymby oycowie [...] zá żywotá íwego połágu nie náznáczyli / brácia piérwéy niż rok po śmierci oycowńkiéy wynidzie / byli powinni [...] náznáczyć połági według zdánia / y íumniénia íwego. *SarnStat* 590; Státut o ofkárzeniu mężobóyc / znowu wziąć y odnowić vmyślilímy: y ten będziemy wypełniác do wylźcia iednégo roku [*ad decursum unius anni JanStat* 611] / z tym to przydatkiem: Iż [...] *SarnStat* 608; Aktor gdy pozwány vmrze / nim rok y íześć niedziel wynidzie [*intra annum et sex septimanas JanStat* 517], ma odnowić kauzę. *SarnStat* 628, 156, 190, 256, 326, 346 (22); A poki rok íześć niedziel z krefu nie wynidzie / Niechay czarna płotnicá z ciebie [*wdowico*] więc nie znidzie. *ZbylPrzyg* B3; [*SzczerbSpecSax* 249].

Zwroty: »nie być żyw roka« (1): [*Młodość mówi do Karności*:] Lepyey łoby napirwey wyymi birzmo z oká / A polepsz fię oto íam nie będyełz żyw roká *BielKom* E3v.

»nie być (żyw) roku« [*w odniesieniu do sprawowanej funkcji*] (4): Theodorá Cełárńtwo rządziłá dwie lecie áni źle áni dobrze / iáko białá głowá. Michał Sánior / ten nie był roku aż go wypędzono. *BielKron* 169v; Pius Papieź rodem s Seny / nie był żyw ípełná roku. *BielKron* 190, 169v, 326.

»rok przeżyć« (1): W takim poştępku rok przeżywłzy vmárł Antigonus / y zołtáwił młodá wdowę. *SkarŻyw* [223].

»wykonać rok i miesięcy [ile]« (1): [*cesarz Nerwa*] zá żywotá íwego náznáczył ná Cełárńtwo Tráíánułá [...]. Wykonawłzy rok y miełięcy dwá / vmárł / máíac lat LXXI. *BielKron* 148v.

Wyrażenia: »rok cały« (2): *BudBib Lev* 25/30; Ale gdy co komu miło / Trudno wytrwác y czas máły: Godzíná tám iák rok cały. *KochPieś* 25.

»dokończenie roku [którego]« (1): Przytym Moízełz rofkazał im w thy łłowá / Przy dokończeniu roku Siodmego [Po siedmi lat *WujBib*; *In fine septem annorum*] / czáfu obchodu Świętá odpufzczánia / [...] thedy czytác będzielz zakon ten przed włzemi Izráelczyki *BibRadz Deut* 31/10.

»połowica roku« (1): ktore [*dwórki*] teź łobie máią przáść połowicę roku / á połowicę Pánu *GostGosp* 76.

»rok od roku; od roku do roku« = *przez cały rok; stale, ciagle; bez przerwy* (10;5): *MiechGlab* 72 [2 r.]; Yáko człowyeł gośpodarny gdy fię ma wolá w dobro zápomoc / długo pilnuye / częłto nye dofypya / włtáwicznye rok od roku prácuje / á nigdy nye przeştawa *GliczKsiqż* M8v; Infze od Duchá nietzyłtego nápiśáne w tymże Wiátyku bluznierńtwá opułtzaam / w ktorých rok od roku ná káždy dzień / nietylko Pána Iezu Kryłtuśá Syná Bożego bluznićie / ále teź y s pány Mányey mátki iego / Báłwaná tznycie *KrowObr* 164v, 52 [2 r.], 71 [2 r.], 161v [2 r.], 168 [2 r.]; *BielKron* 15 [2 r.]; *Victibus*

annuis sufficiens praedium, Folwárk dáyaci doftátek żyta ná wychowanie rok od roku. *Mącz* 500c, 395a [2 r.]; ktoreby [wybrane osoby] nietylko przez feymowe dni/ ále zawnždy od roku do roku [toto anni tempore] siedzieli ná fádziech/ á odpráwowáli wšytkie spráwy/ ktorebykolwiek do nich [...] przichodziły *ModrzBaz* 91; *SkarŻyw* 456 [2 r.]; *SarnStat* 102 [2 r.], 363 [2 r.], 1274 [2 r.].

»tak rok« = *rok temu*; *ante annum Cn* (15); *ComCrac* 11; thełch w. k. m. ołznaymvye yłch thak rok połlalyfzmi gonycza náłchego do w.k.m. prółchacz o lyłth dobrovolni *LibLeg* 11/154, 11/160v; powyada yłch w warczye thak rok thełz pyenyadze wibyerál skalyeth pod yarmarkyem. *LibMal* 1547/129, 1554/185v; *OrzRozm* Ev; *OrzQuin* L2; gdy piáno od Národzenia BÓzego 1478. zácmmienie słoneczne było stráfzliwe [...]. Ażáż też nie tákowe zácmmienie Słóncá było/ ták fiedmđzieliát lat y trzy/ iáko y ták rok *LeovPrzep* a4v; *SkarJedn* 50; *KochAp* 10; *KlonWor* 60; [*CorfusDocum* 1566 nr 143].

~ *W liczebniku złożonym* (3): Podobne temu było zácmmienie słoneczne/ ták łto trzydzieści lat y rok *LeovPrzep* A4, Bv, D4. ~

Cf »tak rok przeszły«.

»tak rok przeszły« = *rok temu* (1): Dálıfmy odpowiedź y náukę tak rok przełły Legatowi pierwfzemu iáko temu zábieżec mamy *BielKron* 200.

»rok temu [który]« = *ile lat* (1): Pánie zaftępow/ y długofz fie ty niezlytuiefz nád Ieruzálem/ y nád miáłty Iudłkiemi/ ná ktoreś fie rozgniewáł? otoć iuż then rok temu fiedmđzieliátny [*Iste iam septuagesimus annus est*]? *Leop Zach* 1/12.

[*Zestawienie*: »rok probowny« = *okres postulatu w klasztorze*: Ale iefliby kto w zupełnych lećiech Mnichem zołtał/ ten iuż y Lennych y Mieyłkich praw iefł oddalony [...]. y choćby potym z Kłáłztorá wyłzedł/ poki rok probowny niewynidzie/ [tedy fie przedlię niech niełpodziewa do łtanu raz opułzczonego przywroćić.] *SzczerbSpecSax* 249.]

Szeregi: [»lata abo roki«: taky othrzyna odpułthow dny dzewyęthnáłcze thyłzęczy. thrzy łtha. y shełczdzeląd dny A yefly taky chce wyedzecz wyele lath abo rokow czynyá/ thy dny. wyecz yze czynyá. Pyądzefłáth Lath y trzy lata *RozmDomin* 1.]

»rok i sześć niedziel« = *annus et sex hebdomadae JanStat*; *okres ważności wniesionej przez powoda do sądu sprawy, po którego upływie powództwo (skarga, zarzuty) ulegało przedawnieniu* (9): *GroicPorz* o3; Kto kogo pocznie o co pozywáć/ á poczáwłzy przełtánie/ iż wynidzye rok temu y łzełć niedzyel: Táki niedbálec [...] tráci to o co był pozwał *UstPraw* H4; A czás łwiéżego złoczyńłtwá iefł rok y łzełć niedziel. *SarnStat* 496, 496, 532, 628, 642, 757; *ZbyłPrzyg* B3.

α. *W funkcji przysłówka* (417) :

»roku« (G) = *na okres roku* (1):

~ *Wyrażenie*: »jednego roku« = *na okres jednego roku* (1): Także Sędziowie ziemłcy y Grodczy tákowym liłtóm hámuiaćym mieyłce dáiaćy/ człternałcie grzywien winá niech bęđá karáni. Wyiáwłzy łpráwy tych: ktorzy ná łłuzbách Rzeczypółpolitéy łá [...]: ktorých łpráwy tylko iedného roku [*ad unius anni spatium JanStat* 121] [...] záwięłzone byđż mogá *SarnStat* 775. ~

»rok« (A) = *przez rok, przez okres roku; infra annum, per annum JanStat* (173): *FalZioł* II 19b; Bo choc bys mu y rok dzwonył iefly łobie nieugonył. Panłkiey Łáłky za zywota Niewizwonys go

fkłopotá. *RejKup* 14, k3; [człowiek gospodarny] chcieli áby co myał musi czas niemáły ná tem ftráwić/ nye rok nye dwa nye trzy/ ále pokát fna żyw będye/ ná tho wlfytko czas wlfytek náłóżyć musi. *GliczKsiąż* M8v, N [2 r.]; *UstPraw* I3; *RejFig* Dd7v; *RejZwierz* 57; [*Kambizes spadł na miecz*] y zábił fie fám/ fzczedł ták nie zoftáwiwfy po fobie dzyedzićá/ ábowiem máło więcey roku po oycu był. *BielKron* 114; KOnon rodem s Trácyey/ człowiek ftáry będąc/ iedno był Papieżem nie fpełná rok. *BielKron* 167; tá Kráiná [*wodzka, część ziemi nowogrodzkiej*] ieft zá ieden dżiw fwiátu/ iz by nie wiem iákíe żwierzę tám przywiozł z inąd á chował ie tám rok/ wnet fżersć odmieni á będzie białe. *BielKron* 432v, 86, 118v, 147v, 159v, 163 (21); Tecum anno plus vixit, Dłużey był v ciebie niżli rok. *Mącz* 307a; *Prot* A2v; *GórnDworz* T6, Bb4; thák rozumiem izby káždy wolał rok wytrwáć máłuczko/ á odiać fobie kęs fwey woley/ á áż do śmierci á iefzcze ktemu wiecznie fobie rofkofzowáć wedle myfli fwoiey. *RejPos* 315v, 315v; *RejZwierz* 274, 274v; *BudBib* 1.Reg 13/1, I 154d marg; *Strum* L [3 r.], P3; niechayby wfzytkie tych kráin Powiáty/ ná siedm ábo ná ósm części podźielono/ dawfzi im tákíe przewifká/ áby káżda część/ rok [*annuo tempore*] ná woynę wypráwowála: á po wyściu roku/ áby drudzy ná ich mieyfce náftępowáli *ModrzBaz* 120, 79v; Gdzie gdy rok przemiefzkał [*św. Hugo w klasztorze*] [...]: zá przymufzenim Grzegorzá Papieżá/ muśiał fie zásię ná Biskupftwo wroćić. *SkarŻyw* 291, [223], [236], 571; *StryjKron* 522; Aby też vftáwiczna fłużbá v nas była/ Niechby rok káżda ziemiá koleiá fłużylá. *BielSjem* 19; *KochPieś* 53; (*nagł*) Nagrobek Stán. Grzebskiemu (-) [...] Swiát iefliże dobrze znał té przymioty w tobie/ Mógłby nie rok/ áni dwa/ czérnić fye w żáłobie Po twym zefzciu: lecz póty/ póki fám ftać będzie *PudłFr* 14; A co o wieżę powiedaź/ iz trudno rok w niey wyśiedzić/ ia wiem iednego ktory trzy látá y ósmnaście Niedźiel nie wychodząc w wieży siedźiał/ á żyw y teraz/ y ma się dobrze. *GórnRozm* E3v, Hv; *GostGosp* 76; O Exekuciiéy nád témi, którzy Kłátwę więcey niz Rok ná fobie ciérpiá *SarnStat* 226; Dawność czyniénia o bydło, rok. Ale gwałtownie álbo złódziefkié gdy wezmá, tedy do dwu lat Pręfcriptia. *SarnStat* 676, 6, 128, 156, 189, 242 (15); *KlonWor* 79 [2 r.]; NVżelz Wdowiczko młoda/ ktoraś rok trzy żyłá/ Wítanie tákim małżeńfkim z mężem fwoim była/ Iefzceć było dwudziefte nie nádefzło láto/ Gdyś wtákowy ftan przyfzłá *ZbylPrzyg* B3.

~ *W połączeniu z liczebnikiem głównym [zawsze: jeden] (11):* *HistAl* L3; *BibRadz* 4.Reg 22/1; MAkrynius Cefarz/ ktory był wfzelkich złości pełen [...]. Pánował ieden rok. *BielKron* 151, 61, 161v, 163, 167v; Perannus, Ieden rok trwájący. *Mącz* 290c, 91a; *CzechRozm* 139v; *GórnRozm* H4v.

W połączeniu z liczebnikiem porządkowym (2): *RejRozpr* G3v; [*list Dydony do Eneasza:*] Iednák pewnie mam zá to/ iz twoi bogowie/ Iuż nie długo folgowáć będą zdrádney głowie. Bo y ták iuż fiodym rok tłuczefz fie po fwiecie *PudłDydo* B3.

W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym (12): bogowie/ wfkazáli ták [...]/ áby puł roká álbo fześć miefięcy miefzkála [*Prozerpina, córka Ceres*] z mężem Plutonem w piekle/ á drugie puł roká z mácierzá w niebie. *BielKron* 21v; (*nagł*) Islándya. (-) [...] Tám nie bywa nocy puł roká/ od S. Witá áż do S. Luciey/ á zafię dnia nie bywa od świętey Luciey *BielKron* 294v; *GórnDworz* Aa6, Bb4; A práwie go [*ojca córki*] y s płáczem o to pilnie profzá/ Aby iednę czwierć roku v iedney miefzkác chciał/ A ná drugá v drugiey zafię fwe wczáfy miał. *HistLan* D3; *SkarŻyw* 55; tedy Ostrorogowi

niechby dano Grudziądz subhac conditione aby go puł roku podzierzawszy frymarczył się zemną Grudziądz mi puscił, a Generalstwo wziął *ActReg* 80; *SarnStat* 76, 154, 239, 1171.

W *liczebniku złożonym* (5): A [Aza] był Krolem w Ieruzáleń czterdzieści lat y rok *BibRadz* 3.Reg 15/10, 4.Reg 14/23, 22/1; (*nagł*) Albániey Krolowie. (-) Pirwfy Eneás/ pánował trzy látá [...]. Eneás Sylwius trzydzieści y ieden rok. *BielKron* 61, 321.

W *przeciwstawieniu*: »rok ... w godzinie« (1): Co ty Rok ípjfełs w Kominie To on odpułtzi w Godzinie *RejKup* dd6.

Wyrażenia: »cały rok« = *annum totum Vulg* [*szyk* 25:8] (33): *OpecŻyw* 39v; [*wszywy kopr*] może być czały rok y przez dwie lecie w czały moczy zachowany/ á wżakoż im íwielźfy tym lepźy. *FalZioł* I 110a; GRudnia ońtrzegay głowy íwey od mrozow, abys czały rok zdrową głowę miał *FalZioł* V 49, IV 4b; *RejZwierz* 138; *BielKron* 166, 416v; *Romanae matronae Brutum, tempus annum luxerunt*, Rzimskie pánie cały rok Brutufowej ímierci żálówały. *Mącz* 199b; *RejZwierz* 136; *SkarJedn* 96, 345; (*marg*) Przywrocony S. Chryzołtom. (-) Był ípokoyny rok cały ná íwym Bífkupstwie. *SkarŻyw* 89, 308, 333 *marg*, 411, 436, 453, 461, 582 [2 r.]; *MWilcHist* Iv; ROku 1501. iedennałtego dnia íanuaria íkoro Krol Albricht odpráwił poły Tureckie z przymierzem/ ktorego rok cały czekáli w Krákwie/ záraz po nich przyecháli teź Połłowie Cárzá Zawolńkiego *StryjKron* 682, 5, 290, 330, 507, 522 *marg*; *CzechEp* 44; Kury íe lęgå cały rok/ poczawfy w połt áż do íamego ś. Marćiná *GostGosp* 110; *LatHar* 246; *WujNT Act* 11/26; *SarnStat* 620; *KlonWor* 79.

»rok prawny« (2): íż gdyby który obywatél Królełtwá náłżego [...] íkazaniem ípráwiedliwie będzie záklęt: á tákowá klátwę dłuźey niż rok práwny [*ultra annum legalem JanStat* 245] vpornie będzie ná íobie nośił/ [...] *SarnStat* 190 [*idem*] 898.

Szeregi: »rok i [ile] mieśicy (a. mieśiac)« (18): Thedy drzewo íloneczne Indyiskim íęzykiem odpwiedziáło [!] [*Aleksandrowi*]/ [...] íełcze rok ieden y ołm mieśicy przetrwał [*Anno completo et mensibus octo vives*]/ á w którym dufałz tobie ímiertelny trunek poda. *HistAl* L3; SYlweryus Papieź rodem s Kámpániey/ íyn Ormizdy bífkupá/ był rok ieden y mieśicy pięć. *BielKron* 163; ANáłtazyus był Cełárzem rok y trzy mieśiace *BielKron* 167v, 161v, 164, 166, 166v, 167v (14); *BudNT Act* 18/11; A gdy íuż Ziemiá ońsychála/ rofkazał Pan Bog Noemu bępiecznie wyftápic z Korabiá/ w którym miełkał cały rok/ y mieśiac. *StryjKron* 5; *WujNT Act* 18/11.

»rok i sześć niedziel« [*objaśnienie cf s. 371b*] (21): yako then ploth o ktorego mya zagrodzenie posval sthohy vysey rok v hy szesczi nyedziel *ZapWar* 1528 nr 2529; Trwáicy w powołaniu [*tj. w oskarzeniu*] rok y ízeć niedziel co cierpi. *GroicPorz* o2v, o2v, o3, q3, nn4; Kto íláhcíca zábije/ táki zábijak ma dáć zań 120 grzywień/ A Rok y ízeć niedziel íiedzieć w wieży *UstPraw* D4, A4 [3 r.], Fv, F4v, H4, K2; W Połłcze bywáło, y íełcze íest ná wielu mieycách, że rok y ízeć niedziel íedno trwa zapis Grodzki, íełfi przenieśiony nie będzie. *SarnStat* 542, 239, 606, 608 [2 r.], 1162, 1168. ~

»rokiem« = *o rok* (3): *Strum* P4; bo miłość téy mocy/ Ze przed nią námeźnieyly rycérz turá íkoczy. Ale íákóź nie íkoczyć dla miłego człęká? By teź íobie včzerbic którym rokiem wieká. *PudłFr* 58; [Stárfzy ciebie rokiem. *StatorGramm* E2v].

~ *Zwrot*: »przewlec czasu rokiem« (1): Przewlec czału aby rokiem A ía teź tą chwylá íkokiem. Wízytky íwoię rzeczy ípráwie A powoly íię wypráwie. *RejKup* e8v. ~

Wyrażenia przyimkowe: »do roku (a. roka)« = *przez rok* (13): Plinius piŕze dziwną rzecz o kukołcze iż gdy ią ktopirwŕzy [!] raz fłyŕząc tamŕze łobie prawą łtopę okriŕzli/ pothymŕe on piałek pod nogą wykopawŕzy gdy po domu roztrŕęlie/ tham żadna pchła do roku nie połtogi. *FalZioł* IV 23d, IV 20d; Ano łie iełt czego włtidicz Bo kazdi będzie tim łfidicz Y pokutowacz do roka Yz marnie zgubil proroka Wktorim łie ludzie kochaią [tj. *koguta*] *RejRozm* 404; A niemas łnać tak zadnego Aby niebył pylen tego. Czo fię łniem ma dzieć do roku *RejKup* D; *RejWiz* 18; *UstPraw* Cv; Ták kto chce kogo karąć/ nie miey łam do roku/ Ani żadney mákuły/ ni páłdziorká w oku. *RejFig* Aa3; *BielKron* 121; *HistLan* A4v; *RejZwierc* 143; *RejZwiercPodw* 183v; Annuus, Quod unius anni spatium continetur – Doroczny. Do Roku trwácy [!]. *Calep* 73a; Potępia ich/ ielli nie będa pokutować: pokázuiąc ćierpliwość Bożą przez figę niepłodną/ ktorey ielzche do roku czekał owocu. *WujNT przedm* 37.

»do roku« = *na przeciąg roku* (12): [*Trojanie i Grecy*] wzyęli przymierze do roku chowác ciála zbite z obu łtron/ á ranne goić. *BielKron* 58, 226v, 373, 383v; Extrahere in annum rem aliquam, Do roku odwłóczyć. *Mącz* 462a; *ModrzBaz* 121v; *StryjKron* 421; *ZapKościer* 1589/86v; która włtáwa ninieyłza o kmiećiach zbiegłych tylko do roku [*ad unius anni decursum JanStat* 1089] trwác będzie. *SarnStat* 664.

~ *W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym* (1): Aielliby teŕ kto prołtego rządu abo łtanu człoviek na łprawie a łądzie granicznym, abo ynnem przeciwo Commiŕfarzo^m łie rzuciel łlovy a niewczciel, taki ma bycz wiezą abo łiedzeniem do polroka karą *ComCrac* 17v.

Szereg: »do roku i do sześci niedziel« [*objaśnienie cf s. 371b*] (2): [*nie mogą świadczyć*] Łupieźce/ Świętokupcy/ zdrayce/ błaznowie/ Męzoboyce/ wywołanie do roku y do łzelći niedziel ćierpiący/ łwiádkowie przenáięći [...] *GroicPorz* xv; morderłtwá teŕ *non exilio*, iáko v Rzymiánow było/ ále *fundo turris*, do roku y do łześci niedziel iełt [*w Polsce*] łkarano *OrzRozm* L. ~

»do roku (a. roka)« = *przed upływem roku* (23): CHłopi Wilká żywego w iámie włąpili/ Iáką mu mękę zádác łpołu łie rádzili. Ieden rzeczę/ [...] nie możecie go [*wilka*] iście łepiey łkarác/ Daycie zá moię żonę/ nie trzebác mu więcey/ Pewnieć odpokutuie niŕ do roku pręcey. *RejFig* Dd7; Młódfzy [*Lasocki*] ten poznał co Bog/ leć z niego proroká/ Pewnie prze młódość ielzche/ nie będzie do roká. *RejZwierc* 65, 28; Ale domy mieyłkie ináczey łie záchowały/ kto dom przedał ná wieczność/ mogł do roku zálię (ten kto przedał) wykupić *BielKron* 36, 204v, 228v, 410v; Zapifý Grodzkie wywietrzáią, ielli do roku do Akt Ziemłkich przeniełone nie bywáią. *SarnStat* 539, 1157, 1183.

~ *do roku od czego* (2): A ielliby Roki niebyły do roku/ od Aktu zapifý Grodzkiego/ tedy [...] *SarnStat* 1157, 6.

do roku po czym (4): *CzechRozm* 141; A tákı połag [*naznaczony siostrze przez braci, po łmierci ojca*]/ nadálęy do roku po łzćiu zá mąż/ ma iey bydź przez brácią oddány *SarnStat* 590 [*idem* 635], 612, 635.

W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym (4): *UstPraw* A3v; A tym/ kórtzy ná ten czás łą nie ołiedli/ dołtoiełńtwá y wrzędý dźierząc/ ielli od tego czáfu do półroká [*ad medium annum JanStat* 302] nie vczynią łie ołiádlęmi/ dołtoiełńtwo y wrząd iemu weźmiemy. *SarnStat* 73; A tá [*moneta cudzoziemska*]/ co iełt w Koronie/ [*ustawiamy*] áby nadálęy do półroká zbywáná byłá. *SarnStat* 410, 410.

Szeregi: »do roku a [ilu] miesięcy« (1): gdyż iest wSiedmigródzkiej Ziemi prawo, ze Testamenty nie wazą, iedno do Roku atrzech miesięcy *ActReg* 60.

»do roku i (do) sześci niedziel« [*objaśnienie cf s. 371b*] (2): A gdzieby fzię przyiaciel niezwal do roku y fzełzci niedziel, tedy wżyfłta maiętnořzć przypada na dobrą kořzcielne *ZapKościar* 1591/46; *SarnStat* 875. ~

»do roku« = *nie dłużej niż rok* (1): [*patrz*] Iż żaden nic nie myřli cořkolwiek řprawuie/ Aby dłużej żyw nie był niř fte to zepřuie. [...] Dali Bog to do ftá lat iřcie będye ftáło. A fámeo do roku czáfem ledwe będye *RejWiz* 84v.

»od roku (a. roka)« (13): Dobrze by tych řzat poruřzyc A nie wadzy ich przeřuřzyc Czo od roku w skrzyniach leżą *Rejřóz* D6v, N4v; *RejKup* 15; Na ořtathek powyedzyl řfz tho nyepotrzebne pitanye thak dlugie bo kradl beřz lyczby daly nyřz od roku *LibMal* 1553/173; *RejWiz* 68v, 104v; IEden z dziewczką coř mowił/ v okná/ pilnego/ Przyřzłá mátká řwiádomá będyć cnoty iego. Dziewká mu řie rzuciłá/ nátychmiařł do oká/ Mowiąc: wieręc tu Muchá/ nie byłá od roká. *Rejřig* Aa6v; Plus iam anno scio Wiem to dawniey niřli od roku. *Mącz* 163b; *Rejřwierc* 61; *řkarřyw* [223]; *SarnStat* 522.

~ *W pořczeniu z liczebniķem ułamkowym* (2): Ieřtechmy iáko on chłop co miał kłocie w boku/ A głowá go boláá iuř teř od poł roku. *RejWiz* 61; (*nagł*) Czeładź. (-) Wieręcmy řie odárli/ y botow nie mamy/ Iuř pánie od poł roká/ řuchych dni czekamy. *Rejřwierz* 137v. ~

»od roku« = *rok temu* (3): Then lyřł yeřł daley nyz od rokv pyřřan *LibLeg* 11/93; řthafchek Chilik [...] Na mąkach zeznal řfz yřřz od Roku poznal řzye stem tho Iacubem thowarřřzem řzwoyem, A wthem thowarřřthwye beřz liczby kradl *LibMal* 1553/173; *ActReg* 183.

»na rok« = *na okres roku* (13): Ale to niektorzi fárbuiá/ wywodzác řrogořć kařni Polřkiej: że ná rok do táráfu [*in carcerem annum*] męřzoboyce řadzáiá. *ModrzBaz* 79v.

~ *Wyrażenia*: »na cały rok« (3): *Prospicere in annum*, Opátrzić řie ná cały rok. *Mącz* 406b; Bo z iábłufzká mořeřz řobie kilká potrawek vczyniřć/ dobre wárzone/ dobre řmářzone/ [...] dobrze ie wřfuřzyc y w pudle ná cały rok chowác *Rejřwierc* 107v; *řkarřyw* 496.

»na jeden rok« = *in unum annum JanStat* (4): A to pozwolenie pořelskie na rozdział ten wojenny, ktory pro hac vice tylko na ten jeden rok zezwaláją *Diar* 82; *CzechRozm* 139v; Zářię tenze řtátut roku Pánřkięo 1538. ná ieden rok znowu ieřł wzięł, przyřożywřzy ná dnie w wiezy řiedzenię. *SarnStat* 607, 1239.

»na ten rok tylko« = *in hunc tantum annum praesentem, pro hoc tantum anno JanStat* (3): Ktore pozwolenie Pořłow Zyemřkich ná rozdział ten Woienny ná ten rok tylko vczynione/ řtánu Rycerřkiemu vbliřzenia řadnego nieřć nie ma. *Uřřpraw* K3v [*idem SarnStat* 117]; Zá pozwolenięm tedy Pořłow řiemřkich od Rycerřřtwá ná ten Rok tylko/ będye ná woli nářřezy opátrzyć/ iáko by řie kářda potrzebá řtátecznie odpráwiłá. *SarnStat* 117, 117.

Szereg: »na rok i szeřć niedziel« (2): vřtáwiamy: iř tákowi męřzobóycę zá głowę máią zápláćić řto y dwádyeřciá grzywien: y ná rok y řzeřć niedzięł [*per unum annum et sex septimanas JanStat* 607] gdy będy práwem przekonáni/ do wieře máią bydy řkazáni *SarnStat* 604 [*idem*] 933. ~

»na rok« = *w cięgu roku, przez rok* (1): Ale o mieřzczánach ktorzi role máią/ co mam mowić? Nietuřę áby kářdego z nich miałá być ták wielká máiętnořć/ żeby do řkládánia piřwřzey řummy wiele

pomoc mogli/ z ktorey ledwie fámí siebie z czeládzíá ná rok [*in annum*] wyżywić mogą. *ModrzBaz* 122v.

»nad rok« = *dłużej niż rok* (2): Kłátwę nád rok ná łobie trzymáiącégo winá. *SarnStat* 898 marg.

~ *Szereg*: »nad rok i dzień« (1): A iefli zakłád piérwéy/ niż rok wynidzie fvému sędziému pokaże/ á zakłád v Zydá nád rok y dzién pozostánie [*dies et annum remanserit JanStat* 1121]: nápotym żadnému nie będzie odpowíadal [!] o ten zakłád. *SarnStat* 256. ~

»przez rok« = *przez okres roku; anno vertente Modrz; per annum PolAnt; per anni tempus Calep; infra annum, per spatium anni JanStat* (58); *BierEz* Q3; Ma bytz to ziele [*tj. piołyn*] zbierano ku chowamu [!] na ołstatku wiołny: a ma bytz sáfzono w tzienu: a tak przez rok mozełz ye chowatz. *FalZioł* I 1a; *RejRozpr* C2; *SeklKat* Z2; Náłładowáćby wtym trzebá Lákonow ktorzy yednęłz sáfknyę myeli/ w ktorey przez rok chodzili/ á wyęcey nic. *GliczKsiqż* F4v; Gdy kto o rzecz krádzyoná nie czyni przes rok s tym od ktorego się mieni mieć krzywde/ [...] táki choćby potym chciał czynić thedy prze dawność nie może *UstPraw* I3v, Cv; *RejZwierz* 124; *BielKron* 370; *Mqcz* 10c; *SienLek* 60; Krol ktory przes rok tylko kroluie/ może być rzeczón káždy człowiek ná tymto świecie będący/ ktory áczby był żyw łto lat/ á wízákoż to iefł iákoby iedná godziná przeciw żywotu wiecznemu. *HistRzym* 91v, 49v; *RejZwierz* 108v, 237v; *MycPrz* II C3; *Paprpán* Yv; A przed się niebywáią trwałe [*prawa i ustawy*]: wiele ich bywa ktore przez rok wniwecz się obroćá *ModrzBaz* 97; *SkarJedn* 346; *SkarŻyw* 354; *ActReg* 162; *GostGosp* 24, 124; *SarnStat* 256, 847.

~ *przez rok od czego* [= *od kiedy licząc*] (3): *UstPraw* E3v; który [*zbiegły*] od czáfu doprowadzenia Woiewodzégo przez Rok ziemi Królestwu obywátelóm żadnych sáfkód czynić niema *SarnStat* 156 [*idem*] 242.

W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym (3): *KrowObr* 70v, 71; Byćiechmy wiedzíeli co iefł prawdziwa Exekucya/ [...] sáfkóńczylibyśmy iá byli pewnie [...]: ále żełmy iéy nieználi/ [...] przez cáłe puł roká/ tám [*w Piotrkowie*] około Exekucyey rádząc/ niczego nieśpráwiwłzy/ roziecháliłmy sýe dármo *OrzQuin* E3v.

Wyrażenia: »przez cały, wszytek rok« = *annum totum PolAnt; per integrum anni tempus Calep* [*szyk* 22:1] (20:3): *OpecŻyw* 160; Człowiek ktori ma te niemocz [*tj. podogrę*]/ á chce iżby był wolen od tey niemoczy przez czáły rok/ the naukę ma zachowác wólkeiego roku. Naprzod [...] *FalZioł* V 93v, I 79d, 81d, 97b, 129c, V 88v, 91; *RejRozpr* D4; Owa co przez cały rok nań wyrobiá chłopi/ To on zá ieden tydzień wólztyko w brzuch zátopi. *RejWiz* 30v; A ználazłzy go [*Barnabasz Saula*]/ przywiódł do Antyochiiey/ Tám tedy przez wólztytek rok sáfchadzáli się do Kościoła/ y vczyli lud wielki *BibRadz Act* 11/26; *BielKron* 374; Peranno, Ziwę przes cały rok. *Mqcz* 290c; *SienLek* 53, 107; *HistRzym* 62v; *RejZwierz* 237v; *BudBib Lev* 25/29; Romualdus przez rok cały nic nieiadł iedno raz ná dzień garść wwórzoney tátárki *SkarŻyw* 571, 333; *Calep* 774b; *SarnStat* 972; *GrabPospR* N.

»przez cały, wszytek rok« = *z całego roku* (1:1): [*diabeł wymyślił*] nowe omywánie grzechow/ y vtzynił rozdział dni/ y grzechow w powłzedni dzień od kropienia ieden grzech. W święto Apółtołłkie/ grzechy przes tztterzy niedziele. W narotzyłte Świętho/ grzechy przes ćwierć roku. W poświęćanie/ przes cały rok grzechy. *KrowObr* 71, 70v.

»przez ten rok« (2): *RejKup* dd7; kthory zbieg nam y nálezym poddánym od wywiedzenia przez rok niema żadney łzkody czynić/ żonę fwoię w pokoju zoftáwiwłzy/ á przez ten rok ma łzukác łáfki nálezey *UstPraw* E3v. ~

»przez rok« = *na okres roku* (5): *HistJóz* E3; [sędziowie] kthorzyby dáli mieyfce tákowym liftom [tj. *hamującym prawo*] máią być takéż winá karáni/ okrom tych coby byli w pofelstwie o rzecz póspolitą/ álbo iżby kto z rotą zołdował [...]/ táki może mieć lifty nálezymi odwłokę w Sądzye tylko przez rok. *UstPraw* H2; *SarnStat* 735.

~ *W przeciwstawieniu*: »przez rok ... w godzinie« (1): Coby tego drugi miał/ práwie przez cały Rok/ To ia włyztko w godzinie/ wetkam w ieden fwoy bok. *PaxLiz* C4.

Wyrażenie: »przez cały, wszytek rok« (1:1): Gdy [Pan] błogofłáwi rolam nálezym/ ták iż dáye obfitość włytkiego ku żywności przez włytek rok. *LubPs* P2v; *PaxLiz* C4. ~

»przez rok« = *po upływie roku; za rok* (4): á w tym poftáł [król francuski] do Turká Polinufá/ áby mu do Fránciey wodá poftáł ludzi zá iego pieniądze/ Turek fie mu ná ten czas wymowił/ yż go w tym nierychło obwieścił/ ále áż przez rok obiecał. *BielKron* 220; *GostGosp* 110.

~ *W połączeniu z dodatkowym określeniem czasu* (2): Okazowanie w powieciech postąpili, aby było przez rok od ś. Wojciecha we dwie niedzieli [tj. *za rok w dwa tygodnie po tym dniu*] *Diar* 62; Ktoremu [Abrahamowi] rzekł Anioł/ wrocę fie przez rok o tę dob/ á będzie twoiá żoná Sará miała fyná. *BielKron* 12. ~

»w rok« = *przez rok* (4): y mnieyřzą łzkodę vczyni dworká w tygodniu iednym/ kiedy iey doyřrzy/ niź w mieřácu: á w mieřácu záś mnieyřzą/ niź w rok/ kiedy łam Pan dogłáda. *GostGosp* 108, 12; Ieřtem iák žiemiá płonna/ nie łpráwiona/ Co pożytku nie dawa/ Kiedy nie łieie ręká [!]/ w tym ćwicżona/ Y pług/ w rok nie poftawa *GrabowSet* F4v.

~ *W przeciwstawieniu*: »w godzinie ... w rok« (1): Bo łlubi wroćić w godzinie Więc ledwy w rok/ czáfem zgínie *RejRozpr* H. ~

»w rok« = *przed upływem roku* (5): kthemv daly trzy krocż stho thysyeczy slothych yusz daly poltora krocż stho thysyeczy a wrok mayá dacż drugu poltora. *LibLeg* 9/52v; *GroicPorz* 14v.

~ *W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym* (3): Ieřli nieořiadłému zá iáką zařługę dořtoienřstwo będzie dano, w półroku [*intra medium annum JanStat* 302] niech fie o ořiadłość řtára. *SarnStat* 73, 73, 80. ~

»w rok« = *po upływie roku; anno exacto a. expleto* *Modrz* (25): *RejJóz* K3; Pátrżze/ ine źwirzátko łkoro fie vrodzi/ Nátychmiałř s przyrodzenia o řwey mocy chodzi. A nález pan [tj. *człowiek*] áż ledwo w rok *RejWiz* 88; *RejFig* Aav; *BielKron* 262, 415v; áza ten nátychmiałř słowá řwe odwołał/ kto áż w rok odwołał? *ModrzBaz* 98v, 98v; *SkarŻyw* 411; *GostGosp* 18, 84, 150.

~ *w rok po kim, po czym* (11): *MiechGlab* 58; Tám teź ná tym řynodzye [w *Konstancji*] Ianá Huřá Czeřkiego káznodzyeię řpalono/ á Ieronimá iego vcźniá po nim w rok *BielKron* 188, 326v; *LeovPrzep* C2v; *GórnDworz* S8; bo koniecznie to nigdy nie było áby w rok po vrodzeniu řwym Saul krolem zořtác miał *CzechRozm* 139; *StryjKron* 416; *WerGořc* 250; *KochAp* 10; *SarnStat* 591, 637.

W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym (1): Potym gdyź było w pół roká dowiedziawłzy on Krol że iego řiořtrá ćięřzká ieřř [za jego przyczyną]/ zářmućil fie bárzo *HistRzym* 31.

W liczebniku złożonym (1): Także oni wetrzyfta lat y wrok [anno CCCi] po śmierci Atilie [...] przyšli przez Sarmatią aż do Pannoniey *MiechGlab* 58.

W połączeniu z dodatkowym określeniem czasu (1): powiedział [aniol do Abrahama]: Izáli v BOgá ieft co niepodobnego? Oto ia wrocę lie w rok o tym czálie/ á Sará mieć będzie lyná *CzechRozm* 155v.

W przeciwstawieniu: »w rok ... tej chwile« (1): Bo rzekl [Pan Bóg]/ [...] Ktorey godziny z fwey nędze. Westchnie ku mnie czlowiek myle Niewrok ale wnet téy chwyle. Grzechy mu są odpuńczony *RejKup* k7v. ~

»z rok« = *przez okres około roku (1):* Czym lie ia to wyżywie? siłác ná koń wyńdzie. Iefli tám zrok zmiefzkamy/ ná mię ná lámégo/ Wyńdzie więcéy/ nierzkączy ná lámowtórego. *WyprPl* C2v.

»za rok« = *w ciągu roku; przez rok (9):* Drugi zá rok gdy dobrego náuczycyela popilnuye/ wyęcey pochyćić może niż drugi ktoryby fwyćcił á proznował zá kilká lat. *GliczKsiqż* Nv; Po tey fortunney fprawie Máchomet thák był zhárdział/ áz iuz był vmienił wśzytkę Europę wziác zá rok *BielKron* 251v, 74v; Abowiem co mili rodzicy zbieráli grofz do grofzá/ z ciężkością wielką máiętności doftawali przez czás niemály/ to potomek niebáczny zá rok wśzytko przez gárdło przeleie *WerGośc* 222; *GostGosp* 48.

~ *W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym (2):* [województwie, który uciekł z pola bitwy, król posłał] konopie ná powroz iż godzien zá fzyię wwiązania zá taki vczynek. Przyšzedł w rofpácź Woiewodá/ obieł lie ná dzwonnicy zá powroz dzwonowy tey nocy. Bolefław od tego czáfu wesoł być nie mogł zá puł roká *BielKron* 353v; *KochSat* B3.

W przeciwstawieniach: »za godzinę, za dziesięć lat ... za rok« (2): Wśzytko krotkimi fłowy co trzeba rofpráwiá/ A więcéy zá godzinę niż tu zá rok fprawia. *RejZwierc* 251v; śmiem to powiedzić/ iż we wśzyftkiew Włofkiew/ Ifzpáńskiew/ Fráncufkiew/ Węgierfkiew/ Czelkiew/ y podobno Niemieckiew ziemi/ zá dżiesięć lat/ ták wiele przyśiąg nie będzie/ iáko w Polfcze zá rok ieden. *GórńRozm* G2. ~

»za rok« = *po upływie roku (5):*

~ *za rok od czego (3):* Gdzie na tho Pan Swechowfky na ten kup dal pyerwżych pyenyędzi. sto m. lyczby prufky: a wtore pyenądze ma dacz Pan Swechowfky 50m. ot ty przifli wylky noczy za Rok *ZapKościer* 1584/43v, 1582/28 [2 r.].

W połączeniu z dodatkowym określeniem czasu (2): a ten vczywy Michal Kąntrznyczky dal pyerwżych Pyenyędzi przy tym fzyę lytkupye dzełzyecz I temus vcziwemu Bartosyewy: awprzilá przewodną nyedzele 40m: a za Rok Gdy bęnda pyfłzacz [!] 1585 takfzē na przewodną nyedzele ma dacz 20 y pol trzeci Grziwny *ZapKościer* 1584/51, 1589/86v. ~

»przed rokiem« = *rok temu; w ubiegłym roku; ante annum Mącz, Cn (14):* wyznał ze przed Rokiem v Zegrza na polyu thu nad poznanyem konya Cziffawego vkradll *LibMal* 1543/73, 1547/130, 1549/149 [2 r.], 1550/152, 156, 1553/177v; Sthal fzye przed rokyem nayałzd na dwor ye⁸⁰ Krol. mcz Snyathinfky. kthora rzecz thak barzo ye⁸⁰ mcz obrazyla yfzch [...] *LibLeg* 11/152v; Ale myędzy Sákrámentarzmi y Lutherany/ ták yeft yednoftáyny rząd kołcyelny/ iż nierzak w powyeće/ ále w myełcye káżdym inákłfy: á inákłfy teraz/ inákłfy przed rokyem álbo dwyemá. *KromRozm III* G3v; *Mącz* 265c; *SarnUzn* H5v; *LatHar* 250.

~ W połączeniu z dodatkowym określeniem czasu (1): viznal ze przed Rokyem za szwyąthim yanem na polyu thu przy poznanyu kobilą yefth vkradl *LibMal* 1543/73v.

Wyrażenie: »przed pułrokiem« = *pół roku temu* (1): Niołęc iuz Wielmożny á Miłościwy Pánie dawno poslubioną *arrham meam literariam* [...]. Ktora iefzcze przed pulrokiem zgotowana/ po Kolędzie Mścjwey Ołobie twey chętniwą ofiárą páść miała *RybGęśli* A2. ~

»przed rokiem« = *przed upływem roku* (1): a Gdy by vczywy Andrałz nyefzolowłky nyepolofzy ty svmy wyłzy opifzany [...] temu vzywemu Malchrowy: ten Andrałz przepada ten dom na wyeky: [...] a Gdy by polofzyel Andrałz tę pyęnądzye przet Rokyę: thedi [...] *ZapKościer* 1586/64.

»przed rokiem« (1):

~ Wyrażenie: »przed puł rokiem« = *pół roku wcześniej* (1): a Gdyby strona potrzebowała pyęnyędzy: ta ma opowyedzyecz przet pol Rokyem a Gdyby nyepolofzyel na ten czalż, thedy [...] *ZapKościer* 1585/57v. ~

»po ([którym]) roku« = *po upływie roku (a. iluś lat)*; *post annum PolAnt* (16): *BielKron* 151v, 184; *GórnDworz* R2v; Niechże owi tego flucháią/ ktorzy coś inłzego rozumieią/ iż niepotrzebá thego dułznego y zbáwiennego pokármu iedno po dłułgim czásie vzywác/ [...] co tu mowi S. Ambroży: Iefli iefł Chlebem Powłzednim/ á czemuż go bierzefz po roku? *KuczbaKat* 410; *RejZwierc* 31; *BudBib* 3.*Esdr* 1/44[45]; iż polzli ná onego/ ktory wdefłcz z Rzymu wyiáchawłzy/ y po roku wdefłcz tákże wiáchawłzy/ mniemiał/ áby cały rok w Rzymie defłcz łzedł. *SkarJedn* 96; *SkarŻyw* [236]; *ActReg* 87; *ZapKościer* 1589/86v; ták żyi ábyś co dzień brác [*Najświętszy Sakrament*] był godzien. kto co dzień nie gotow/ y po roku nie będzie gotow. *LatHar* 197; Ty fię miła wdowico pámiętay ták łtroić/ [...] Po roku iuz też cieńłzey kofzulki vzywác/ Czarney przećię/ á biały iefzcze niechćiey wdźiewác. *ZbylPrzyg* B3.

~ *po roku od czego* (1): á thák po roku od oblężenia/ podali fie Florentynowie *BielKron* 208.

W połączeniu z liczebnikiem porządkowym (2): [*pokonany Odoaker*] do Rawenny vbieżał. Tamżego Teodorik obległ, y po trzecim roku na łmowie kthorą z łnim miał iego zdradą zabiwłzy łam włzytkiey ziemi włółkiey panował. *MiechGlab* 39; *Sálmánállár* Krol Alfyryiłki ciągnął przeciw Sámaryey y obległ ią. A po trzecim roku [*in fine trium annorum*] wźiał ią *BibRadz* 4.*Reg* 18/10.

W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym (1): A po pułroku/ gdy [*Celestyn V*] widział iáko to vrząd trudny á wielki/ [...] z wielką pokorą [...] Papięstwo łpuścił *SkarŻyw* 473. ~

»w roku« = *w ciągu roku; przez okres roku; infra annum, in tempore anni JanStat* (5): IEłli który będąc iednyże párafiiéy albo powiátu/ á o łłodźieyłtwo ktorychkolwiek rzeczy ieden drugiego zechce pozwác: vłtáwiamy/ áby w roku tylko do vczynienia tego miał wolną moc. *SarnStat* 700, 657.

~ Wyrażenia: »w całym roku« (1): Thedy Apollon krolewnę przyiął: y pocźnie ią vczyć z pilnością/ z wielką kaźnią/ ták że Apollon w tym całym roku nie vznał/ by krolewná nań mile weyźrzála/ áni on też ná nię mile weyźrzał. *HistRzym* 13v.

»w jednym roku« = *in tempore unius anni JanStat* (2): Sol annuo spacio signiferum lustrat. Słóńce w yednym roku przechodźi Signiferum. *Mqcz* 200c; *SarnStat* 635. ~

»w roku« = *przed upływem roku; infra a. intra annum JanStat (6)*: Kmieć od páná zbiegły, ma bydz w roku vpominan, y kiedy ábo którym obyczáiem wolno mu odişdz. *SarnStat* 656; O złodzieyftwo, które fie sítanie w iednéyze Plebániiey, w roku czynić máią. *SarnStat* 700, 326, 635, 1079.

~ *w roku po czym (1)*: A wzyfcy Królowie potomkowie názy y dziedzice w roku po Koronáciiey íwéy álbo przyięcia Królestwá [...] tákowy pokóy wieczny przyięgámi vtwiérdzić y vmocnić będą powinni. *SarnStat* 1080. ~

a. Wiek człowieka lub zwierzęcia (91) : Ná pámiątkę tedy lat tych zbáwicielá náfze⁸⁰/ mowia nabożni ludzcie/ trzydziesięci pácierzy y trzy: y zaraz przy nich/ tákze wiele pozdrowienia Anyelkiego: [...] Iedno też Kredó/ ábo wyznánie wiáry Apóftolkie ná koncu fie przydáie/ ná pámiątkę roku óftátiecznego/ niezupelnego. *LatHar* 551.

[*rok czego [= trwania czego]*: Lidzbá dni człowieká iáko nawięcey íto lat: Iáko krople wody morfkiey zliczone íą: á iáko kámyfflek piálkowy ták íą máte roki dniow wieká [*sic exigui anni in die aevi Vulg Eccli* 18/8]: dla tego ćierpliwy íeft pan Bog nád niemi *KsięgiEklez* Fv; *Leop Eccli* 18/8.]

W połączeniu z liczebnikiem porządkowym (10): *FalZioł* IV 31b; *BielKron* 86v; *BudBib* 2.Par 25/5; *CzechRozm* 141v; Iuż to rok siedmdzieięty ízófty/ iákoś fie wálfá kró: M. rodził *OrzJan* 92; Spráwy roku 34. áż do męki Páńfk. *LatHar* 538 marg, 533 marg, 535 marg, 536 marg; [*Pigmejowie*] Ludzcie íą ná łokieć wzwyfz/ y ták ich wiek czeka/ Ze żaden nád íiodmy rok żyw być nie doczeka. *KmitaSpit* A2.

W połączeniu z liczebnikiem głównym (5): [*Karność mówi do Młodości*:] Iuż to názyt głowko płochá/ Nie káżdyc fie w tobye kocha/ Boś rofpuftná y wżeteczná/ Hárda żwáwa á nie wieczná/ Bo nie dłuگو twoich íkokow/ Ledwo do dwudzyeftu rokov *BielKom* E3v; *GroicPorz* b2v; *BudBib* Ier 52/1; *CzechRozm* 136v, 139v.

Frazy: »[komu, czemu (żywoťne)] był(o) ([ile] lat i) rok« [*szyk zmienny*] (6): A niechay będzie báránek íamiec/ coby mu rok był przez mákuły/ [...] á będzie go ofiárowác póspólftwo wżytko Izráelkie ná wieczor. *BielKron* 30; A było Sedekiafzowi dwádzieięciá lat y rok [*viginti et unius anni erat*] gdy krolowác począł *BudBib* 2.Par 36/11, 3.*Esd*r 1/45; *CzechRozm* 136v, 139, 148v.

»[czemu (żywoťne)] przydzie [który] rok« (1): Then Cetus gdy mu przydzie czwarty rok/ tedy fie złącza z Balená drugá ribá wielką *FalZioł* IV 31b.

»[komu] szło na [który] rok« = *ktoś miał ileś lat (1)*: [*ciotka ukryła máłego Joasa, ratujác przed śmiercią z rozkazu Atalii*] A gdy mu ízło ná íiodmy rok/ Ioiádá bífkup z narodu Lewi zwiodfzy Setniki y Rycerze/ vkazał im táiemnie íyná krolewfkiego/ y zmwili fie wzyfcy pod przyięgá zá nim przeciw Atháliey być. *BielKron* 86v.

Zwroty: »nie dojść [którego] roku« = *nie ukończyć iluś lat (1)*: Z przyrodzenia Sędziem niebywa/ który íeft ízalony/ [...] niemy/ flepy/ głuchy/ y któryby niedofzedł dwudzieftego y iednego Roku. *GroicPorz* b2v.

»roku nie mieć« (1): tho powyedziała. Ífch dziączią [*lege: dziecię*] tho kthore yefzce roku nyema yefth myála Zyanem drumlikyem *LibMal* 1551/164v.

Wyrażenia: »niefortunny rok« (1): Annus climactericus, Podeyżrzány á niefortunny rok. Astrologi liczą íiodmy á íiodmy rok po národzeniu *Mqcz* 57b.

hebr. bibl. »syn ([którego]) roku« = *w wieku iluś lat, mając ileś lat; filius anni PolAnt (8):* SYnem dwudzieftu y iednego roku [*Filius viginti et unius anni*] (był) Cydkiiahu gdy począł krolować [*BibRadz*: było Sedekiafzowi dwadzieścia y ieden rok] *BudBib Ier 52/1*; Skoćiná (zás) zupełna/ lamiec roczeń będzie/ ktorego miedzy bárány albo kozłety obierzećie. (*marg*) Właśnie fyn roku będzie wam (-) *BudBib Ex 12/5, I 154d marg; CzechRozm 136v, 139, 139v [2 r.], 140.*

»rok żywota [który]« (1): iákoż tá liczbá w iedno zebraná vczyni lat 65. ktore látá wedle ksiąg krolewfkich [...] nieskończyły fie aż roku fiódmeo krolowania Ezechiafzá krolá Iudfkiego fyná Achálowego/ ktory był rok żywotá iego 32. *CzechRozm 141v.*

α. *W funkcji przysłówka (61) :*

»[którego, jakiego] roku« [*w tym w połączeniu z liczebnikiem porządkowym (26): liczebnik + rok (19), rok + liczebnik (7)*] = *w wieku iluś lat; anno (aetatis) JanStat (30): Murm 46; Ten ptak [tj. jastrzqb] rychło fie okroci a chce być rofkoźnie chowan. Pierwżego roku mało może ku chwythaniu, Trzeciego nalepży bywa. FalZioł IV 17c; Pigmei/ fą w Indiey ludzye máluſkiey vrody y nie długo trwáią/ niewiály piątego roku rodzą á ołmeo fie ftárzeią BielKron 8v; Mącz 57b; SienLek 188; [Wincencjus z Walencji] Szoftego roku ná náukę dany/ prętko poymował y pámiętał co kazano. SkarŻyw 308; Iezu dwánaftego roku przez trzy dni żáłoſnie ſzukány/ y potym miedzy Doktorámi w Kościele náleźiony/ zmiłuy fię nád námi. Iezu od Ianá S. trzydzieftego roku w Iordanie iáwnie ochrzcżony/ [...] zmiłuy fię nád námi. LatHar 336-337, 273, 500, 501, 509, 510, 532; fynowie kmieczy nie będą mogli z dziedżiny/ ná któręy rodzice ich miefzkáią/ [...] odehydź/ iedno dla náuk wyzwolonych/ któręgokolwiek roku przed dwunaścią lat SarnStat 660, 660.*

~ *W przeciwstawieniu:* »[którego] dnia ... [którego] roku« (1): Obrzeżanie Thureckie bywa nie ołmeo dniá iáko v Zydow/ ále fiódmeo albo ołmeo roku kiedy pocżnie mowić dobrze *BielKron 260.*

Wyrażenia: »[którego] roku od narodzenia [czyjego], po narodzeniu [czyim]« (5:1): Ołmenaftego roku od národzenia ſwego [*Ab octavodecimo anno natiuitatis sue*] [*Aleksander*] począł walczyć/ á przez dwánaſcie lat męźnie boiował. *HistAl N5; [podpis pod portretem M. Reja:] Roku od národzenia iego 50 RejWiz [A10]v [idem (3)] RejZwierz A4v, RejPos B2v, RejZwierz 273; LatHar 548.*

»[którego] roku wieku [czyjego]« (1): A tráfiłá fię tá niezczęfliwa porażká [*pod Warnq*]/ Roku Pańkiego 1444. [...] wieku ſwego ledwe dwudzieftu lat doſzedł [*król Władysław*]/ ále Miechouius fol. 307. lib. 4. piſze/ iż dwudzieftego pirwżego Roku zginął wieku ſwego. *StryjKron 607.*

»[którego] roku żywota [czyjego]« (6): [*św. Małgorzata, królowna węgierska*] ſwiátá tego ſkończyłá. Roku P. 1270. Roku żywotá ſwego. 28. *SkarŻyw 161; LatHar 504, 533; Pánná Mária Bogárodzicá wzięta ieft do niebá: ſzeſćdzieſiątego y trzeciego roku żywotá ſwoiego. WujNT 511; [Szawel] Ná drodze do Dámálfzku od Chriſtuſá ieft náwrocony. Dzie: 9. Roku trzydzieftego piątego żywotá ſwego. WujNT 512, 514. ~*

Wyrażenia przyimkowe: »do ([którego]) roku« [*w tym w połączeniu z liczebnikiem porządkowym (3): liczebnik + rok (2), rok + liczebnik (1)*] = *do któregoś roku życia (5):* Gdy ie [*tj. purpury*] chceſz pomorzyć/ kładz ie do wody ciekáčzey/ á tako zemrą, Do roku roftą *FalZioł IV 38c; Lekarz Auicenna*

rofkazuie dziecię do dwu lat dogić [tj. *karmić piersią*]. Aczkolwiek v nas iuż ieft obyczay telko do roku. *FalZioł* V 37.

~ do [którego] roku czyjego (2): gdyż czy o panye yezufye pyfacz euangelyfzczy opuśczyły od lata narodzenya yego afz do trzydziyefnego roku *PatKaz III* 134; *LatHar* 532 *marg*.

Wyrażenie: »do [którego] roku wieku [czyjego]« (1): Podziękowanie człowieká/ od błędow álbo grzechow iákich náwroconego/ S. Auguftyńá/ ktory też do trzydziyefnego roku wieku fwego/ w kácerftwie y grzechách leżał. *LatHar* 567. ~

»od [którego, jakiego] roku« [w tym: w połączeniu z liczebnikiem porządkowym (2)] = od któregoś roku życia; *ab anno Vulg* (3): *Leop* 2.*Par* 31/17; po dwudziestu lath y iednym/ męszczyzna zárafta/ y od tego roku w fzerość przyftawa *LeovPrzep* I; Przetofz v Moizefzá Lewitom od 25 roku báwić fię flufzbą/ á od pięcdzieśiąte⁸⁰ ftrofzmi im być naczynia Bożego kazano. *SkarŻyw* 249.

»(o)koło [którego] roku« [z liczebnikiem porządkowym] = około któregoś roku życia (2): [św. Anzelm] Około roku piętnaftego/ począł myślic o poftánowieniu żywotá fwego. y poftánowił fobie wedle Bogá/ ifz nie było żywotá lepszego iáko zakonny. *SkarŻyw* 331; *Calep* 484b.

»z [którego] roku« = od któregoś roku życia (1): á po siedmi lat pierwsze mu zęby pádaią á trwalfe ná to mieyfce nádraftaią/ y s tegoż theż roku práwie człowiek młodi wymáwiác poczyna *LeovPrzep* I.

»przez rok« = w wieku 1 roku (1):

~ *Zwrot*: »być przez rok stary« (1): Ale dziecięciu ktore nie ieft przez rok ftáre/ dáć mu mozgu liśiego vwárzywfy/ á niebędzie go gábác [boża kaźń, tj. *epilepsja*]. *SienLek* 60. ~

»przed ([którym]) rokiem« = przed ukończeniem (któregoś) roku życia (3): Cielęciami albo iáłowką młodego byczku a krowkę zową/ czo iefzcze przed rokiem/ albo mało daley *FalZioł* IV 13b; *CzechRozm* 141.

~ W połączeniu z liczebnikiem porządkowym (1): Cięfzkie rodzenie częfto kroć na matki przichodzi: dla rozmagithych przyczyn [...]. Trzecie dla poczęcia w barzo młodych leciech/ iako fie czałem przigadza. Aczkolwie rzadko przed dwanaftem Rokiem może począć. *FalZioł* V 17a. ~

»po ([którym]) roku« = po ukończeniu (któregoś) roku życia (4): Ariftoteles piŕze/ áże po roku Cielcze klefnić/ bo ieftli rychley/ tedy będą zalifzałe á nie wielkie. *FalZioł* IV 13b.

~ W połączeniu z liczebnikiem porządkowym (2): Samicza [pawia] aż po trzecim roku dzieci miewa *FalZioł* IV 21d; *SkarŻyw* 463.

Wyrażenie: »po [którym] roku żywota [czyjego]« (1): Rzekł mu [kosterze jednemu] S. Bernárdyn: poznałeś drogę prawdy á trwácięs niechciał/ wiedz że ifz po trzydziyefnym y wtorym roku żywotá twego/ vmrzefz. *SkarŻyw* 463.

Szereg: »po roku i po [ilu] miesiáczach« (1): A po wyściu siedmi mieśięcy/ zęby mu fie z dźiafl puŕzczaią: po roku y po dwu miesiáczách [...] człowiek iuż krzepko siedzi *LeovPrzep* H4v. ~

»w ([którym]) roku« [w tym w połączeniu z liczebnikiem porządkowym (11): liczebnik + rok (10), rok + liczebnik (1)] = w wieku iluś lat (12): Też bańki mogą być wpotrzebie dzieciom wetrzech leciech ftawiane y we dwu leciech fiekane. Ale daley Auicenna nieradzi/ to ieftw roku dziecięciu. *FalZioł* V 61; *Columellares dentes*, Okráyky v koni które w czwartym roku poczináyá puŕzczác/ zrzucywfi ráne álbo ronione zęby. *Mqcz* 60c; *CzechRozm* 136, 136v, 137v; wŕzákemci powiedział/ Ze koń

letni najlepszy: [...] bo nie w piątym roku/ Przypiął mu [Bucefałowi] Alexánder ostrogę do boku: Ale tychże lat był koń/ których iego ieźdzca WyprPl B4.

~ *Zwroty*: »w [którym] roku być« = *mieć ileś lat* [szyk zmienny] (2): *Mącz* 335a; iż oná [siostra Mojżesza] młodziuchną ná ten čás była w lzołtym práwie roku *CzechRozm* 130.

»w [którym] roku stać, stojący« = *mieć (mający) ileś lat* (3:2): *Ago annum vigesimum*. Teras mi dwádzieściá lat/ We dwudziestym roku łtoye. *Mącz* 6a; *Annum agere decimum*, W dziefiątym roku łtać/ álbo dziefięć lat łtárym być. *Mącz* 10c, 335a, 342d, [390]c. ~

b. *Umowny czas pracy, służby (też wojskowej), zatrudnienia, urzędowania* (47) :

rok czyj [= *wyznaczony komu*] (1): Służebne Rycerłtwo było rozłożone po wsiach ná przyłstawłtwá iáko ielth obyczáy/ doługowali łwey ćwierci roku do końca. *BielKron* 422v.

W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym (1): *BielKron* 422v *cf rok czyj*.

Fraza: »rok doszedł, przeminął, przyszedł; wyszcie roku« = *minął rok; upływ roku* [szyk zmienny] (1:1;1;1): *HistRzym* 35, 91; Bo áćz łię to [tj. *prosić o dostojęństwa*] w Rzymie godziło gdzie vrzędy były doroczne/ nie iuz łię dla tego v nas godzi/ gdzie vrzędy łá dożywotne. Bo musieli oni/ ktorzi w Rzymie Rzeczłpołpolitá rządžili/ łkoro dołzedł rok [*anno exacto*]/ y z vrzędu vłtępowáć/ y liczbę zniego czynić. *ModrzBaz* 43; tákowęgo wybiéráćzá ná każdy rok niech połtánawiáią [...]. A ielłi on wybieráćz piędędzy któręy łtronie nie będzie łie podobáł: po wylźciu roku [*anno elapso JanStat* 852] [...] niech inęgo obiérá do tego godnégo. *SarnStat* 1075.

a. *W funkcji przysłówka* (42) :

»rok« (A) = *przez rok* (9): Sluzill themv pawłowi przed them rok A thak przebyegi wdomv yego wyedzyl *LibMal* 1545/97.

~ *rok czyj* [= *wyznaczony komu*] (1): Ielł v nich [w *Moskwie*] obyczáy iż káždy Stárołtá łłuzy ná Zamku pogránicznym łwoy Rok/ ieden ziędzdi á drugi przyiędzdi. *BielSpr* 67.

W połączeniu z liczebnikiem głównym (1): Zwyczáy tego to krołełtwá ielł tákowy/ że miedzy námi Krol nigdy więcey nie krołuie iedno ieden rok *HistRzym* 90v.

W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym [zawsze: *liczebnik + rok*] (5): sluzil thełz polroka doctorowy Schtrauch *LibMal* 1553/177, 1546/110; Służba ta żołnierska ma trwáć pułtrzeciej ćwierci roku. *Diar* 81; A ielłibyłmy [...] zá gránice poddáné łwé wywięźć chćieli/ [...] tedy [...] powinniłmy im dáć/ niź łie z gránic rułzemy/ po piáci grzywien: á nie mamy ich dłužęy trzymáć ná żołdzie tych piáci grzywien/ iedno ćwierć roku. *SarnStat* 132 [*idem*] 132.

Wyrażenie: »wszytek rok« (1): powiedz łtárołście o mnie rzekáć: że ielłiby mi chćiano zapłáte słufzná dáć/ będe ia prze łpráwiedliwołć tey pánný wlytek rok boiowáć. *HistRzym* 35. ~

Wyrażenia przyimkowe: »do roku« = *na przeciąg roku* (1): Viednáłem łługę do roku za 10. zło. y za łuknie/ á niełłuzyl mi iedno 7. miełięczy *KłosAlg* G.

»na rok« = *na okres roku; in annum PolAnt, Modrz* (24): *BielKron* 429; Y otworzywly łkár bwoy [król *Antioch*]/ dáł piędádze ná rok woylku łwemu/ rołkázuiáć im być pogotowiu ku káżdey potrzebie. *BudBib* 1.*Mach* 3/28; Káżda záł część niech z połrodku łiebie/ obiera łtárlžego ná rok/ á to tegoż dniá/ ktorego inłze vrzędniki doroczne obieráią. *ModrzBaz* 84; Ileby teź káždemu ztych łędziow piędędzy ná rok [*pecunia annua*] miano dáwáć/ y zkáđ ich dołtáwáć/ w trzećich księgách

powiemy. *ModrzBaz* 93; Z sługami ktorzi fię ná rok v nas náymuią/ ták fię záchowuiem/ że im y ftrawę/ y odzienie/ y pieniądze dawamy *ModrzBaz* 124; *WyprPl* C2v; *VotSzl* E4; Tylko trzydzieści grzywien márnych [*miałaby*] wziąć zá wieniec, Tákiego rodu, y ták oľobna pánienká? Wízák teraz więcey ná rok mytá praczkom dáią. *CiekPotr* 46.

~ W połączeniu z liczebnikiem ułamkowym [zawsze: liczebnik + rok] (12): *OrzRozm* R; [*Polacy*] fámí żołnierfką fłużbę przyięli/ po fześci złotych ná Koń ná czwierć roku im płacono *BielSpr* 70; Náznáčení tych Senatorów ná Séymie ma bydz/ zaráz oľób fzeľnaście/ ná káždé puľroká oľób cztery *SarnStat* 39; A NAprzód po odebrániu tych prowentów/ pan Podfkárbi z Deputaty pieniędzy obliczyć ma ná puľroká cále żołniérzóm *SarnStat* 363, 39, 363 [2 r.]; *GrabPospR* Mv [2 r.], M2, M3v [2 r.].

Wyrażenia: »na cały rok« [szyk 2:1] (3): [*hetman Sebalias*] poľożył fie pod miáfte^m Kroią/ ktore iest głową Albániey/ [...] ná ktorey przeľożył Vránákoⁿtá [...]/ dawłzy mu ná cały rok żywności ná ludzi puľtorá tyfiácá wybranego. *BielKron* 249; *SarnStat* 363; A tychby [*tj. żołnierzy*] dźieięć tyięcy puľmilonem ná cały rok odpráwił. *GrabPospR* N.

»na każdy rok« = *singulis annis* *JanStat* (2): Z tegoż fkárbu onym fędziam/ o ktorych w Księgách wtorych powiedzialem/ niechay by dawano ná każdy rok [*in annum*] dwánaście fet złotych: á ftróžom fkárbnym trzy ftá złotych ná potrzeby. *ModrzBaz* 123v; *SarnStat* 1075. ~

»na rok« = *w ciągu roku* (1):

~ Wyrażenie: »na jeden rok« = *w ciągu jednego roku* (1): *Confulatus* był nawyźłzy [!] w Rzymie vrząd czáfu pokoiu. ktory zawždy dwa na ieden rok fpoľem trzimáli. *ModrzBaz* 43v *margin.* ~

»przez rok« = *przez okres roku* (1): Przeto że obyczay te^go kroľeřtwá iest kroľowi iedno przez rok kroľowác *HistRzym* 91.

»przez rok« = *na okres roku* (1):

~ Wyrażenie: »przez cały rok« (1): A więcey żołniérzów niema bydz przyjmowano/ iedno tyle/ ile téy quárty ná zapłátę przez cały rok ftáwác będzie. *SarnStat* 434. ~

»na przez rok« = *na przyszły rok* (1): Wierę trzebá y mytá [*tj. wynagrodzenia*] ná przez rok czeládzi. *ZbylPrzyg* B4v.

»po roku« = *na przemian przez rok* (2): które prowenty/ dochody/ wřzyřtkich zamków przez Rewizory álbo Luřtrátory będá oľzácowáné/ y ná trzy części podzieloné: z ktorych iedná część do fkárbu náľzého Koronného y Litewłkiého/ po roku *alternatim, ut supra* [*tn. jednego roku do skarbu Korony, drugiego – do skarbu Wielkiego Księřtwá Litewskiego*]: Druga część [...] *SarnStat* 1203.

~ *po roku* *czyim* [= *wyznaczonym komu*] (1): [*przed wojną trojańską*] byłá walká ielcže okrutnieyřza niřli Troiáńřka miedzy dwiemá bráty w Grecyey/ ná ktore to [*tj. tebańřkie*] kroľeřtwo przypadáło przyrodzoným práwem/ to iest/ ná Eteoklá y Policyniułá [...]. A gdy fie potym zgodzili áľternatą trzymác káždý po řwym roku/ Eteoklus nie zdzyerzał vgody/ chciał wiecznie pánowác. *BielKron* 61v. ~

»po roku« = *po upływie roku* (2): Zwyczay tego to kroľeřtwá iest tákowy/ że miedzy námi Krol nigdy więcey nie kroľuie iedno ieden rok/ á po roku odeymá mu cześ y bogáctwá/ á wypędzá go precz z źemie *HistRzym* 90v, 91.

2. Czas rozumiany jako nieograniczony i niewymierny okres istnienia [zawsze pl: roki] (3) : Rozmyślałem sobie łtarádawne dni: y roki wieczne [annos aeternos] miałem ná pámięci. *Leop Ps* 76/6.

Wyrażenie przyimkowe: »po [jakie] roki« (2):

~ Wyrażenie: »po (te) wszy(s)tki(e) roki« = *na zawsze* (2): A což iełt przyrodzenie/ łą Páńłkie wyroki/ Ktore záwždy mułżá idż iuż po wżytki roki. *RejWiz* 148v; *RybGęłli Bv.* ~

3. Czas wyznaczony na wykonanie jakiejś czynności, dopełnienie określonych warunków; czas, w którym coś ma (a. może) się dokonać; termin; terminus *JanStat* (27) : *MetrKor* 40/815; Bo tá [tj. śmierć] vmie przekázić bárzo łnádnie w kroku/ Czáfem go y dziś zmyli/ nie czekáiąc roku. *RejWiz* 189; *BielKron* 36.

rok ku czemu (4): A wżitkym tym pyączy tiffyaczom owiecz sum^ma pyeczdziesyath tiffyacz denych ma bicz placzono na czas y panowie wałchi [...] themv Ismaylv lyłt fwoy daly y rok mv oznaymyly ku zaplaczonyv tich pyączy dziełyath tiffyeczi Denych o fwyątkach a gdj on rok przidzie tedj [...] *LibLeg* 11/108; *SarnStat* 693. Cf *Zwrot*.

Ze zdaniem przydawkowym (1): (*did*) Iozepha w łtudnią bracia w pułčili (–) Witayże żaczne kxiążę/ y łlawny proroku A łnadz iuż nie doczekałz/ tu onego roku Kiedychmy łie przed tobą/ wżytczy klaniac mieli Boch my to z onych łnopkow/ tak wyrozumeli *RejJóz* A8.

Frazy: »rok ma być naznaczon« (1): vłtawiamy: áby ósmnaście niedziel rok zámierzony ku zápláceniu [długu] był połtánowiön y záchowan: to iełt zá piérwłzy rok [*pro primo termino JanStat* 548] łżeść niedziel/ zá drugi łżeść/ á zá trzeci oftáteczny łżeść. A tákowyż rok y temu któryby w królełtwie nie był/ á był pozwan záwitym rokiem/ od Sędzięgo ma bydż náznáczón [*Hunc etiam terminum ... praefigendum JanStat* 548]. *SarnStat* 693.

»rok przidzie« (1): *LibLeg* 11/108v cf *rok ku czemu*.

Zwrot: »da(wa)ć rok(i); dany roki« [w tym: *ku czemu* (2)] [*szyk zmienny*] (3;1): Thak nathen czałz thy zawyazowano slyubem kthorich nyeszadzano dowyeze, any wzadne Zelyałza any ym Roku ku stawyenyu dawano, nez ze [*lege*: neżże 'łecz'] na zamczech albo vmyełczyech podłlyubem byly a snych nyewychadzaly *MetrKor* 37/3v, 37/2v; *ZapWar* 1521 nr 2273; *Vocaveras me in hunc diem, Dalełmi rok ná ten czás álbo dzień. Mącz* 504a.

Wyrażenie: »rok słożony« (1): [*sędziak*] połtąpył daley od Tvrllye rzeky czterı dny yasdj chcąc syę pospyełchicz kv onemv rok v flozonemv od was *LibLeg* 11/84.

Szereg: »czas albo roki« (1): Thakym obyczayem Zawyąszowano slyubem thy kthore ymowano albo napolyu w bythwye albo przy dobywanyv myasth a zamkow, a kthorim dawano czałz, albo roky ku sthawyyenya [!] *MetrKor* 37/2v.

Wyrażenia przyimkowe: »na rok(i)« = *w terminie* (3): *ZapKościę* 1582/28; [Marczin Tabis rolia kvpil v Sczesneý Resoweý [...] pod rozga dano sterzi grziwný, a na roki placzicz winýen bedzie po grziwnýe az do zvpelneý zaplathi *KsięgaSqdTrześ* 1594 nr 1490, 1574 nr 1266].

~ *W połączeniu z liczebnikiem porządkowym* (1): ktemu ta łzuma wyłzy opifzana ta ma bycz na Roky wydana Iako na pyerwłzy Rok ot thego zapusthu za rok 10m. a potym [...] *ZapKościę* 1582/28.

Wyrażenie: »na rok wyszy opisany« (1): Gdy by vczywy Andraź nyefzolowłky nyepolołzy ty svmy wyfzy opifzany: na ten Rok wyfzy opyfzany: temu vczywemu Malchrowy: ten Andraź przepada ten dom na wyeky *ZapKościer 1586/64*. ~

»za [który] rok« = *jako któryś termin* (1): *SarnStat 693 cf* »rok ma być naznaczon«.

»na rocech« = *w terminach* (1):

~ *Wyrażenie:* »na pewnych rocech« = *w wyznaczonych terminach* (1): FRáńcifzek sprzedał Grzegorzowi dziedźictwo zá lto grzywien: zá które Grzegórz zárázem czterdziésci grzywien záplácił/ á oštátek piéniędzy ná pewnych Rocech [*in certis terminis JanStat 550*] obiecał ná látá pewné záplácić *SarnStat 689*. ~

a. *Czas wybrany przez Boga do sądzenia i karania; annus Vulg, PolAnt* (9) :

rok czego (4): *Leop Is 34/8, Ier 23/12*; A żaden z nich nie zoštáne/ ábowiem wfzytko złe przywiodę ná ludzi w Anátot w roku náviedzenia ich. *BibRadz Ier 11/23; BudBib Is 34/8*.

W połączeniach szeregowych (4): *BibRadz Apoc 9/15; RejAp 81, 82v*; Y rozwiázáni fá oni cztery ániółowie/ ktorzy byli zgotowáni ná godzinę/ ná dzień y ná miesiąc y ná rok: áby pobili trzecią część ludzi. *WujNT Apoc 9/15*.

Fraza: »rok [komu] przyszedł« (1): Bo dzień pomfłty (ieft) w fercu moim/ y rok okupionym moim przyfzedł [*annus redemptorum meorum venit*]. *BudBib Is 63/4*.

4. *praw. Termin rozprawy sądowej, posiedzeń sądu; posiedzenie sądu, rozprawa [sg odnosi się przeważnie do poszczególnych rozpraw, pl – do cyklu posiedzeń sądu]; terminus BartBydę, Modrz, JanStat, JanPrzyw, Cn; iudicium Mącz, JanStat, Cn; iurisdictio Mącz, JanStat; actio, causa, vadimonium Mącz, Cn; dies (iudiciorum) Modrz, Cn (999) : ComCrac 13, 15v [2 r.], 18 marg, 20*; A takiemu pozwanemu nie ma się na roku żaden gwałt dziać, nie inaczej jeno jakoby glejtem JKM ubezpieczon był *Diar 52*; iáko w Ziemłkim Polłkim Práwie Sądy kthore zowá Roki/ pewnych czáfów wedle Státutu opifánych bywáią/ áby ná tych Sądziech káždy fpraw fwoich pilnował *GroicPorz lv*; [*pozew*] wfłny álbo fłowny kiedy Sędzia rofkaże fłudze fwemu Vrzędowemu/ áby ftronie náznácił czas (ktory zowá rokiem) ftanáć przed fye náprzećiw komu. *GroicPorz pv*; Ná thákiego pozew ná kftałt Mándatu nápiłány/ z wyrażenim roku ná dzień dwudziefty álbo trzydziefty wedle woley Sędziego/ ma być przybit [...] ná Ratułzu *GroicPorz p2v, f, p3, f4v, v, z, z2, oo2*; Pozew ma być położon tydzień przed rokiem. *UstPraw H4v, D3v, G3 [3 r.], G3v, Hv [2 r.], H4v, K2*; (*nagł*) Browar. (–) DObrzeby piwowarze/ wczás záwárzyć piwo/ [...] Roki też teraz będą/ poiádą fáłiedzi/ Pewnieć nas iádác tędy/ nie ieden náviedzi. *RejZwierz 136v, 137v*; ktorzy [*rajcy krakowscy*] prošili ná roku áby byli fádzeni práwem Niemieckim przed Woytem według ich przywilegiów. *BielKron 393v; Mącz 42d, 86b, 88b, 107d, 249c, 476a [2 r.]*; Idziefzli gdzie do práwá/ iákie tám przewłoki/ By miał náfpráwiedliwfzá/ poiezdził ná Roki. Prokurator Akcyia [!]/ twoię ták powlecze/ Czekáiąc długo fpráwy/ od práwá vćiecze. *BielSat E; BielSjem 7*; (*nagł*) O dlužnym. (–) NIE frymárczyłbych ia z tym ná fwobodę/ Choć to ón wino pija/ á ia wodę. Bom fobie wolen/ nikt mię nie fráfuie/ Ani v fądu w roki nie pilnuie. *PudłFr 19; BielRozm 32*; Ale ktoby te krzywoprzyśiętwa wyliczyć mogł? Nie máłz tych rokov/ kiedyby wielka wielkość ich nie byłá. *GórnRozm H2, F2v, G2v, G3v, Iv, 14*; zkąd przydawáło fie/ iż vbodzy niktórzy nieczekáiąc Roku/ dla niedoštátku wydatków z Séymu

odiéżdżáli *SarnStat* 145; A gdyby téz z infzégó Woiewódtwá kogo pozwano do *scrutinium*, tedy takowému gdyby ná ón rok prze dálekość drógi iáchác niechciał/ wolno będzie w swoim Grodzie przed vrzędem Stárościm [*swiadectwo dać*] *SarnStat* 614; A Iełliby łroná máiąc łprawę/ zawiészoną przed którymkolwiek ładem/ vmárłaby między czáfem Roków [...] Tedy [...] *SarnStat* 628; w których [*ziemiach*] dla wielkości łpraw/ y prze rozmnożenié łzláchty Roki iedné ná iednym mieyfcu przez cztérzy niedziele całé/ y dáléy bywáią dżierzáné. *SarnStat* 735; Piłarż ziémłki będzie powinien z Aktámi połyłác Podpiłká do Kámiéńcá ná dwie niedzieli przed rokámi. *SarnStat* 741; Czás kłádzienia, tydzień przed Roki ma położyć Wożny pozew. *SarnStat* 756; A iełliby piérwzégó dnia Roków do południá wżyfcy práwuiący łie nie mogli bydż odpráwieni: chcemy/ áby [...] *SarnStat* 785; (*nagł*) ROKI. (–) Acz práwo mówi zákázuiąc, áby *in feftis celebrioribus* Iuridiki nie bywály: wżákóž w niektórych ziemiách w Swięteczné dni w Poniedziáłek Roki ładzáią *SarnStat* 1279; *Tranlapfa citatio* sftawa łie z łrony Actorá, gdy przełtápi Roki iedné álbo dwoie dla iákich przyczyn *SarnStat* [1281], 145 [2 r.], 345, 452, 488 *marg*, 501 (88); Czekam tu całé Roki ielzce mié nie wzywał Zaden *CiekPotr* 66.

rok u kogo (1): PATRICIDIVM. Rok v Królá álbo Stárofty, łmierciá hániebná kárác. *SarnStat* 587.

rok o kogo, o co [*w tym: o wiétszą rzecz a. sprawę, a. o wiétsze* (13), *pro maiori* (2)] (27): *RejWiz* 123v; O kmiećia zbiegłégo pozywác do łádu ziémłkiego/ o kthorego rok piérwey záwity *UstPraw* F2, F2v; A ten Rok o wiéłfzú rzecz práwo połpolité wykłáda: gdy ná tenze czás w inym łádzie ziemie którýykolwiek Królełtwá Polłkiégo tegóž dnia pozwány ma Rok o wiéłfzú łprawę. *SarnStat* 768, 144, 767, 768, 1156. *Cf* »rok niech będzie przedłżon«, »dać rok«, »rok mieć«, »rok odkłádać«, »na rocech sádzić«, »stanác na roku«, »rok móže być zwłeczón«.

rok przed kim (8): *UstPraw* Av [3 r.]; łkázuiemy y wftáwiamy: áby przed żadnym Stároftá Rok nie był záwity/ ná piérwzym Roku: áby nie był mniéman wiéłfzéy mocy Stároftá á niżli Król/ przed którym nie ielł Rok záwity ná piérwzym Roku *SarnStat* 530, 514, 530. *Cf* »rok mieć«.

rok o czym (1): O wykupnie dóbr Rok iest záwity. *SarnStat* 686.

W połączeniu z liczebnikiem porządkowym [*w tym: liczebnik + rok(i)* (163), *rok(i) + liczebnik* (27)] (190): pozvy y spravi ľudłkie zadnim obyczaiem ani pod generałem [*tj. podczas sejmiku*] niemayá bycz zawiéłłane przez łádzie do drugich rokov. *ComCrac* 15v, 15; o pyethnascie kop grossy ktore daly rodzoney syestrze [...] a yz nyezna Stanyslaw thak bycz w swym zapissye oth syostry Pyorunowskiey ma przysyącz w piérwsse roky Blonskye yz nyepzripisal thich pieniędzy. *ZapWar* 1550 nr 2666, 1550 nr 2665, nr 2666, 1548 nr 2668; *Diar* 28, 96; *GroicPorz* ł2, ł3; Pátrżze gdy nędznik przydzye do łpolnego łádu/ A gdzyelz końcá doczeka iuz łwoiego błédu [= *nieszczęściá*]. Ná piérwzy rok da łie zdác á nic nie pokupi/ A onego co piłzczy by báráná łupi. Drugi rok *pro maiori*/ á niemoczú trzeći/ Czwarty ad munimentá áž czás precz wyleći. *RejWiz* 123v; Sędzyowie Zyemfcy y Grodczy/ Podłédkowie/ Piłárze máią być przyłięžni/ ktorzy ná rocech piérwzych máią przyłięž pod łtráceniem vrzędu. *UstPraw* C3v, Cv, C3v, F3v, G3 [4 r.]; *RejZwierz* 101v; *GórnRozm* H4; A iełliby będąc pozwány nie łtánął [...]: zá koždy Rok piérwzy y wtóry ósm łkotów/ to ielł łzełnałłie grołzy/ zápłácić niech będzie powinien *SarnStat* 575; A wżákóž po Séymie á po Woynie piérwzé Roki máią bydż omyłné *SarnStat* 734; GDy Sędzia weźmie łobie ná pytánié o iáką wátpliwóść: dáléy

przedłużyć niemoże rozmyślenia fwęgo/ iedno do trzećich Roków *SarnStat* 791; VStawiamy/ áby Piłárze Ziemłcy w łądziéch nie wyćiągáli od piłania/ iedno ná piérwzym Roku pułgrołzá/ y ná ołtátnim pułgrołzá *SarnStat* 804, 395, 433, 530 [2 r.], 555, 651 (54); [u *Rzymian*] Gdzieby ná trzećich rokách nie záplácił długu Nie łówny dłuźnik: wierá zmyto go bez ługu Abo gárdło muśiał dáć *KlonWor* 74. Cf »przyjdzie rok«, »rok odkładać«, »roki sądzić«, »na roku sądzić«, »stanąć na roku«, »ustać rok«, »rok zwlec«, »roki grodzkie«, »rok zawity«, »roki ziemskie«.

W połączeniu z nazwą lub przymiotnikiem od nazwy miasta lub terytorium [w tym: z przymiotnikiem (74), w czym (56), czego (21); rok(i) + nazwa (131), nazwa + rok(i) (20)] (151): *ZapWar* 1550 nr 2665, 2666 [2 r.]; W Lęczycy ná rokách miał Stárołtá ieden [...] dwu łług łwych/ kthorzy thego pilnowáli tuź przy Woźnym łtoięcz/ áby páná ich v łądu nie zdano. *GórnDworz* Q4v, P8; *ZapMaz II* G 61/160v; Od wiela ludźi teź to wiemy/ że roki [*Dies iudiciorum seu, ut nos vocamus ... terminorum*]/ niewiem ktorego Powiátu/ dla łrogie⁶⁰ morderłtwá łmętné á záłofne były. *ModrzBaz* 141; *ActReg* 164 [2 r.]; Wtóre Roki Kálifkie po świętym Michále w Poniedziátek: á potym w inłzych powiećiéch/ *ut supra scriptum est*. *SarnStat* 724; (nagł) ROKI RVSKIE. (-) W Ruśi łądy łżeśćkroć do roku máią bywáć. *SarnStat* 729; Czwarté Roki Chełmłkie w Poniedziátek bliźzy przed świętem Národzenia Pánny Máriiéy *SarnStat* 730; (nagł) Roki powiátów Mázoweckich. (-) ROKi Ziemłkie Sąchockie przemieniamy [...] záwłze ná Poniedziátek piérwzy po świętym Mátheufzu *SarnStat* 736; Czály wroczyłté Roków w káżdym Powiećie: naydziełz *Tit. Terminus*. y wysłzey fol. 716. *SarnStat* 784, 720, 723, 724, 725, 726 (47); Spráwá tá: pod ziazd łzláchty na rocech we Lwowie Toczy fię. *CiekPotr* 3. Cf »roki przypadały«, »roki przełóżyć«, »roki odprawowáć«, »roki sądzić«, »rok złożony«, »roki ziemskie«.

Tytuł rozdziału „Statutów” S. Sarnickiego (1): POzywa cię: iżeś ty [...] mówił to álbo owo przeciw perłonie królewłkiéy/ áboś teź (czego Boże nieday) potáiemnie/ ná iego łkazę práktykował: przez co tę ábo owę káźń záłłużyłéś/ iákoć to łzérzey będzie ná Roku wyłóžono. *SarnStat* 141.

W charakterystycznych połączeniach z przyimkiem: na rok(i) (50); w rok(i) (7); przed rokiem (roki(-ami)) (7); na roku (rocech, rokach) (272); po roku (1); przy rocech (rokach) (2).

W połączeniach szeregowych (5): Constituere iudicium dicebant veteres et constituere quaestionem, pro eo quod est constituere actionem, Sądy/ wiece/ álbo roki połóżyć. *Mącz* 413a; Gdzie tedy potrzebá páchołkow/ potrzebá przyiációl/ iáko v was ná rokách/ ná granicách/ ná ziazdách/ tám iáko by nie było práwá. *GórnRozm* E2; Téź Séymy/ Wiécá/ Roki Ziemłkie y łądy [...] máią mieć łwóy Procels y połtepek. *SarnStat* 1054, 565, 749.

Frazy: »[o co] rok niech będzie przedłuzón« (1): IEfli łpráwá będzie o Dźiedzictwo/ álbo o wielką łumnę pienedzy/ [...] Rok przez Sędziégo we trzy niedziele má bydź mu náznáczón: ále o mnieyłzy dług/ álbo krzywdę łówną/ do iutrá Rok niech będzie przedłuzón [*in crastinum terminus prorogetur JanStat* 542]. *SarnStat* 145.

»przy(j)dzie (a. przydą) rok(i)« [w tym: czemu (1); w połączeniu z liczebnikiem (2)] [szyk zmienny] (5): *RejRozpr* F2v; *UstPraw* G3; Abowiém gdy przydzie Rok téy zwłóce [*Veniente enim Termino dilationis JanStat* 483]/ ma przynieść łift od onégo łądu/ gdzie w ten czás twiérdził łie mieć łpráwę o więłfzą rzecz *SarnStat* 768; Ale gdy przydzie czwarty Rok ołtátni [*in quarto finaliter [termino]*]/ tám má przyśiádz: iż nie obłudnie na ten czás niemógł *SarnStat* 769, 767.

»rok(i) przypad(a)ł(y) (a. przypadają, a. przypadnie), przypadające« [w tym: w połączeniu z nazwą miasta (3)] = *terminus ceciderit a. venerat, termini celebrantes JanStat* [szyk zmienny] (13:3): *RejWiz* 123v; *ZapKościar* 1584/49; Gdy roki przypadły/ podniósł *creditor* pozew á pozwany wnet z onem *decretem* ná ftoł/ powiedaiąc/ [...] *GórnRozm* F2v, F2v [2 r.]; *ActReg* 156; [ustawiamy] áby takowé fprawy wrzędowé/ álbo fkárgowé/ które przed nas przypadną/ nigdy nápotym niebyły z innémi fprawami odkładané ná Roki náfzé Królewłkié: ále tych/ których rok z Ruźzenia álbo z Appelláciiey náznáczony przypadnie/ niech będą fądzoné y odpráwowané *SarnStat* 536; té Roki które przypadaią w Sánoku/ między Swiátkami á Wielkąnocą/ przekładamy ná piérwzy Wtorek po S. Michále. *SarnStat* 731, 628, 725, 731, 736, 737 (10).

Zwroty: »dać rok; rok(i) da(wa)n(y); danie roku« [w tym: o co (3)] = *terminus datus JanStat, Cn; dare a. ponere terminum, termini praefixi JanStat* [szyk zmienny] (2;5;1): *UstPraw* H4; Rok licownie álbo oblicznie dány (*alias* którego zową *Facionatus*) tydzień przedtym bywa náznaczoney. *SarnStat* 514; O wykupno dóbr Pifarz z Komorniki fądzić będzie. Też moc w niebytności Sędziégo y Podfédka będą mieć w fprawách y w pozwiéch ná Rocéch/ które fą dáné o wykupno dóbr *SarnStat* 746; (*nagł*) PRO MAIORI. (-) O Roku który zwykł bydz dawan o wiefzją rzecz. *SarnStat* 767, 675 [2 r.], 918, 1292.

»dostać [na kogo] roku« = *wyznaczyć komuś termin rozprawy, pozwać (1)*: *Damnatus est indicta caussa, Doftano nań roku y przekazano go w yego niebytności. Mącz* 77c.

»rok mie(wa)ć« [w tym: o co (4), przed kim (1)] = *otrzym(yw)ać termin rozprawy; habere terminum JanStat* [szyk zmienny] (17): bo nie już każdy pozwany roku zbywa, gdy sądy prze słuszną przyczynę nie dojdą, ale przedsię miewa rok zawity na drugie roki. *Diar* 28, 59; *UstPraw* C3v, G3; *ActReg* 41; A tám iuz przed fądem/ włyfłtkié ftrony w fwoich fprawách fądowych/ Rok y Roki będą miály *SarnStat* 855; POzwány *in criminalibus*, ná Séymie Koronnym/ máią mieć zówzdy rok ná piérwzy pozew zówity *SarnStat* 1156, 85, 768 [2 r.], 769, 826, 869 [2 r.], 1206; Opufzczenie też y odwłoczenie fprawiedliwości świeckiey/ á zwłázczá tych krzywd/ ktore ná feymách rok máią: iáko może być bez wielkiey boiáźni pomfły bozkiey? *SkarKazSej* 703b.

»mieć roki« = *sprawować funkcję sędziego podczas rozprawy (1)*: Iáko Stároftá Królewłki/ ták y fám Król troiákie kauzy y fądy miéwa. Stároftá ma Grodzkié Roki/ Querellę/ y Coercicia: Tákże y Król. *SarnStat* 162.

»(na)pisać rok(i); zapisać się rokiem; rok (jest a. był) (na)pisan (a. zapisany); (za)pisanie roku« = *terminos(-um) scribere, terminus scribebatur JanStat* [szyk zmienny] (8;1;4;5): *UstPraw* G3v [2 r.]; *Comperendinatio*, Odwłoká/ Odkładanie/ Zápifanie roku ná ynłzi czás *Mącz* 62b; *RejZwierc* 90v; Ná pozwie, który iest nápifány ná Séym, Rok fzóftégo dnia po przyiechaniu Królewłkim niech będzie nápifan. *SarnStat* 145; á kiedy [pisarze sądowni] pífzą Roki zówité/ tedy od pífania ná pułgrofzku niech będą kontenći. *SarnStat* 579; METRIKA STATVTOWA: Ktorey fą trzy części: [...] W Drugiey/ FORMVLARZE POZWOW, ZAPISOW ROZMAITYCH, PISANIA ROKOW, Y INNYCH PRAWNYCH SCRIPTVR. *SarnStat* 877, 145, 628, 802, 803 *żp*, 816 (14).

»rok naznaczyć (a. naznaczać); rok (ma być a. bywa) naznaczone(y) (a. oznaczone) (a. roki niech będą naznaczane); naznaczenie roku« = *terminum assignare a. ponere a. praefigere; terminus assignatur a. debet assignari et praefigi; terminus assignatus a. praefixus; termini assignatio JanStat* [szyk zmienny]

(14;22;3): POzew ták zbić może/ iefli ieft ná mieyfłce nie przelźpieczne/ morem zárázone/ iefli w święto pozwano/ iefli ná dzień święty rok náznáczono *GroicPorz* t2; IEfliby ktho Przyfyęgi łobie o cokolwiek przed Sądem przyładzoney ná roku náznáczonym nie oddał: tákí [...] w winie Sędziemu vpada *GroicPorz* zv, m4v, q3v, x2, z2; Kto kogo pozwie ná Syem/ tákowemu ma być rok oznáczon ná łofłthy dzyeń po wyiecháníu Krolewłkiem pod winą łżeści grzywien. *UstPraw* H3v; *Mącz* 387d; Náłzedł kto ná twoy dom/ zgwałcił twoię corkę pánnę: zábił Oycá twego/ brátá ábo łyná: á ten złoczyńcá ieft łlácheckiego łtanu/ bogáty/ v ludźi ma łáfkę: pozowiełz go: náznáczy mu Sędzia rok [*dantur ei dies a iudice*]/ odkłádáią iy dla wiela przyczyn *ModrzBaz* 84v; *GórnRozm* F4v; woły, y inné rzeczy, iefliby licowané były ábo árełtowáné, Stárołtá łádzi rok zá tydzien náznáczywłzy. *SarnStat* 513; łád/ od któręgo będzie áppellowano/ będzie powinien łtronam práwuiącym łie dác ná píłmie propozycię/ [...] y rok náznáczyć ná Rocęch głównych *SarnStat* 535, 145, 146 [2 r.], 408, 463, 473 (29).

»rok(i) odkłádać (*a. odłóżyć, a. przekłádać, a. przełóżyć*); rok(i) ma (*a. może*) być (*a. był(y), a. będą*) przełózon(e) (*a. przekłádan(e), a. odłózon(y)*); przekłádanie (*a. przełózenie, a. odkłádanie, a. odłózenie*) roku(-ow)« [*w tym: o co (5); w połączeniu z liczebnikiem (5), z nazwą miasta (1)*] = *comperendinatio Mącz; dies prorogantur Modrz; terminos(-um) differre a. prorogare a. reponere a. transponere; terminus differri potest, termini postponentur; dilatio a. repositio a. suspensio a. transpositio terminorum(-i); dilationes JanStat [szyk zmienny] (42;12;21): ComCrac 15v; ZapWar 1549 nr 2662 [2 r.], 1550 nr 2676 [2 r.]; Diar 24; Vrząd Grodzki ma być koźdemu gotow czynić Spráwiedliwóć/ o ktore wyłtępkí roku przekłádać niema z inłzemi pozwy do łádu/ ále máią być we dwu niedzyel łádzone. *UstPraw* A4; A ktoby przedię chorował/ tákíemu do rokow czwartych ma być rok przełózon. *UstPraw* G3, Av, A3v, C, G3 [5 r.], G3v, I; *Mącz* 62b; *RejPos* 251v; *ModrzBaz* 84v; A nie będzie wolno Sędzióm króm łłufłznęy przyczyny/ áłbo práwnęy przekázy/ to ieft woyny/ ábo Wálnęgo Séymu Roków odkłádać *SarnStat* 729; A Sędzia z Podłędkiem poczętych Roków przekłádać nie máią/ pod winą łtá grzywien. *SarnStat* 735; GDy kto odkłáda Rok o wíęłtłzá rzecz mówiąc/ iz w práwie innym miał o wíęłtłzá rzecz łpráwę: ma mu byđz dáná tá zwłoká o wíęłtłzá rzecz. *SarnStat* 767; Abowiém przekłádaníe y zwłoká Roków iefli ma byđz/ ináčzy niech nie będzie: iedno opowiedzeniém práwdźiwęy niemocy *SarnStat* 769; Formá przekłádanía Roku łtronam gdy łád bierze ad interrogandum áłbo deliberandum *SarnStat* 1258, 463 [2 r.], 464, 530, 531, 536 (54).*

»roki odprawowác; roki mogą się odprawowác (*a. odprawić się, a. odprawią się*), odprawowane (*a. sprawowane*) były (*a. mają być, a. bywają, a. będą*)« [*w tym: w połączeniu z nazwą miasta (5)*] = *termini tenentur JanStat (1;5:10)*: NA próbę połłow Dobrzyńłkich pozwolilíłmy: áby Roki Ziemłkié y Wiécá wedle czálów nižęy opíłánych w ziemi Dobrzyńłkiéy odpráwowáné były. *SarnStat* 728; ROki Ziemłkié Lubelłkié/ prze wielkość łpraw/ zá ieden tydzíen odpráwowác łie niemogá. *SarnStat* 732; ROki Vrzędowłkié Ziemłkié/ którę bywály w Wielki Czwartek/ ták przekłádamy: áby były we Czwartek po Wielkiéynocy odpráwowáné. *SarnStat* 732, 721, 724, 727, 731, 736 (16).

»odsádzić (*a. odsádzác*) roki« (4): *RejRozpr* C3; odłádzác tákíe Roki łád Ziemłki będzie powinien tyle rázów/ ile czálów ieft w Conłtucíách któręmu Woiewóđztwu náznáczono káźdęgo Roku. *SarnStat* 723 [*idem*] 734, 735.

»roki odwołać; odwołanie rokov« = *reclamatio terminorum JanStat (3;3): GórnRozm I4; CHcemy/* aby odwołanie Roków napotym nie było potrzebne: ale Roki y Wiecá ftronam náznáczoné máią byđź fądzoné. *SarnStat 718, 733 [2 r.], 1292; [pisarz, po którego posłano] Nie chciał przyść. powiedając w te słowa: „żem całą noc pił”. Zatytm ten to p. sędzia z p. podsędkiem, niemając, ktoby dekreta ich pisać miał, [...] ony roki odwołać musieli. ZapMaz II G 97/90v.*

»poz(y)wać, pozwan(y) (a. spozywani), pozew na rok(i)« = *ad terminos(-um) citare a. citari JanStat [szyk zmienny] (5:4:3): GroicPorz f2v; UstPraw G3; [mężowie muszq] Nędze ćierpieć ná woynie/ gárdłowác: Iáko ich fąd nie mamy żáłowác? A my domá siedzimy by kwoczki/ [...] Poydziem w płąfy/ gonionego/ w fłoki/ A męże nam pozwano ná Roki. Muśi iechác/ bo iuz Rok záwity/ Wdział Opończę/ Páni Axámity. BielSjem 6; A którzy [szafarze i poborcy] iefcze pozwáni nie fą: áby po tym Séymie ná ónże rok przez Inftigatorá fpozywáni byli SarnStat 414; IEfli powodowa ftroná ftráci Pozew przed wkroczeniém w práwo/ to ieft przed Roki ná które pozwał/ tedy [...] SarnStat 567; NA Roki Ziemińkié y Grodzkié powiátu káżdého/ Szláchtá y obywatéle ná Roki iedné/ nie ma więcéy ieden ná drugiého/ tylko trzy pozwy wydáwác. SarnStat 1155, 530, 627, 757, 827, 832, 1155.*

»[jakim] rokiem poz(y)wać, pozwan(y)« = *citari pro termino JanStat [szyk zmienny] (6:4): Diar 96; UstPraw C3v, Ev, H3v; [niedbali burmistrzowie] przez Woiewody álbo ich Podwoiewodze/ záwitym rokiem/ ná ratuż przednieyżého miáltá pozwáni byđź máią/ y winą ftá grzywien [...] karáni SarnStat 271; O które zbiegi/ y o krzywdę/ o winę ftroná vkrzywdzona ma [...] do fądu Grodzkiého záwitym Rokiem pozwác SarnStat 1181, 693, 1181 [3 r.].*

»przypozwać, przypozwany na rok; przypozywać ku rokowi« = *pro termino ad citari, concitare ad terminum JanStat [szyk zmienny] (2:1;2): Diar 96; tákowi téż fąsiedzi ścienni przez powodá ná ieden rok/ iáko y ten z którym gránice wiodą/ máią byđź przypozwáni do fądu ziemińkiého SarnStat 461; [postanawiamy] że té przerwczoné Woiewódtwá o tákowe fługi/ poddáné/ zbiegi/ [...] v fądu Grodzkiého fądzoné byđź máią/ ftrony przypozwawłzy ftroná vkrzywdzona pozwem Grodzkim ná Rok záwity. SarnStat 1181, 828, 1245.*

»przyść do rokov, na rok« = *venire ad terminum JanStat (1:1):* gdy ya yako poszwany przyszedl do rokov y naszedl mye y sbyl mye myeczem thamsze na myeyszcz y wdomv Szadowym y zadal my trzy rany Crwawe *ZapWar 1532 nr 2414; SarnStat 569.*

»rozpis(ow)ać rok« = *odroczyć (a. odraczać) termin; actionem differre, prorogatio causae, prolatio iudicii Cn (2):* Differre vadimonium, Rośpíłác rok s ftroną/ pomknąc go dáley. *Mącz 476a; In criminalibus ftrzegá fie rozpiłowác roku ob spem concordiae, ále ráczéy w Tránflaps pułczáią SarnStat 802.*

»roki sądzić (a. sądzić, a. nie dosądzić rokov); roki były (a. bywają, a. mają być, a. niech będą itp.) sądzone(-y); sądzenie rokov« [*w tym: w połączeniu z liczebnikiem (4), z nazwą (16)*] = *conventus agere, ius dicere, iurisdictio Mącz; terminos iudicare; termini celebrantur a. iudicantur a. fieri debent; terminorum celebratio JanStat [szyk zmienny] (23;48;24): ZapWar 1532 nr 2414, 1545 nr 2646 [3 r.]; ComCrac 15 [3 r.];* Mac też więc rozum fędzya kiedy fądzi roki/ A wđdy czáfem dekretá piłzą pod obłoki. *RejWiz 139; UstPraw G3v [2 r.];* Iurisdictio, Roki/ fądzenie rokov. *Mącz 86b; Ius dicere, Ná fądzie siedzieć roki fądzić. Mącz 179a, 86b, 179a, 482a; Bo Sędzya muśi kilka kroć roki fędzić*

do roku/ á przedię y łobie dobrze czyni y ludziom. *RejZwierc* 94v, 234; VStáwuie my/ iżby káždé Roki Stároftá łádział/ iáko Státut vczy *Fol. 9. SarnStat* 487; O czásie łádzienia Roków w káždym Powiećie zołobná: naydziefz reieftz w Státucie Polłkim Herbórtowym *SarnStat* 720; ROki Ziemłkie Woiewództwá Krákwłkiego/ áby w té czály były łádzoné/ kiedy Wiécá przypadáią. *SarnStat* 722; Roki Wiślickie máią byđz łádzoné/ by téz y cáły tydzień/ áz łie odpráwią *SarnStat* 724; ROki y *Querellę* Grodu Wyłzogrodzkiego/ máią byđz łádzoné *more solito, sub poena in Constitutionibus expressa, excepto legali impedimento. SarnStat* 739; Bo *Tranflapfus terminus* sftawa łie z łtrony Sędzięgo, gdy niedoładzi Roków, álbo záchorzał, á w tym niedoładzi Roki. *SarnStat* [1281], 144, 486, 487, 488, 531 (78).

»na roku(-ach) (rocech) sądzić, sądzony; przy rokach sądzić« [*w tym: o kogo, o co (3); w połączeniu z liczebnikiem (1)*] = *in terminis(-o) iudicare a. iudicari JanStat* [szyk zmienny] (4:4;1): O Zbieglé kmiećie nie we wśiách dziedzicznych/ ále ná rocéch Ziemłkich álbo Grodzkich wedle Státutu wzyłtki łpráwy niech bęđá łádzoné *SarnStat* 664; ACz zdawná Grodzkie łády w Kolnie [...] odpráwuią/ ále *quodam abufu* záłzłó/ iż *Querel*, łpraw *officij* wedle práwá we dwie niedzieli nie łádzą/ iedno ie tylko przy Rokách Grodzkich łádzą. *SarnStat* 740; A ktoby pozwów więcéy wydał/ tedy oné pozwy nie máią byđz łádzoné ná tych Rokách/ ále ná drugie máią byđz limitowané. *SarnStat* 1156, 531, 532, 719, 720, 1165, 1282.

»(nie) stanąć (*a. sta(wa)ć*), stawić się, niestanie na roku (rocech); stanąć, stawić się, niestanie, stawienie się na rok« [*w tym: o co (2); w połączeniu z liczebnikiem (27)*] = *ad vadimonium venire, vadimonium deserere Mącz, Cn; adesse ad iudicium, desertio causae Mącz; in colloquio parere, in termino comparere a. parere, a termino absentare JanStat; astare terminum Cn* [szyk zmienny] (81:1:1;5:1:1:1): *ZapWar* 1550 nr 2655, 1549 nr 2657, 2662 [2 r.], 1548 nr 2668, 1550 nr 2676 [2 r.]; Ci duchowni, ktore by pozwano przed IchM Księżá biskupy, mają stanąć na rok non cum tumultu, jeno z temi przyść, ktorých trzeba ku radzie *Diar* 55, 97; *LEgale Impedimentum* w Práwie zowá/ łłufzną iáką przyczynę/ ktorą łye Pozwany może wymowić/ przecz ná Roku náznáczony mnieftáná! [!] *GroicPorz* q3v, f2v, qv, x3, zv, z2; Gdy pozwány ná Roku pierwfzym nieftánie/ tedy nieftánego ma dáđz łádowi łfeftnáćie grofzy/ Tákze téz y od wtorego roku/ á nieftánieli ná trzećim roku/ tedy łwá rzecz tráći z winá *UstPraw Cv-C2, A2v, A3v, B2v* [3 r.], *C3* [2 r.], *C3v* (19); *RejZwierc* 86; *Desertio caussae, Absentia seu Negligentia partium facta. Nieftánie ná rok Zámiełzkánie roku. Mącz* 107c, 387d, 410b, 429c, 476a, 480b; *GórnRozm* F4v; Actor ná piérwfzym Roku ma łie łtáwić, pod wtráćeniem łiedmi grzywien *SarnStat* 567; O niepołłuzeniłtwie y niestaniu ná Roku powodowéy y pozwánéy łtrony. *SarnStat* 719; A włzákze ná czwartych Rocéch/ ma łie łtáráć áby łtáná! [...] bo iefli tego nie vczyni/ rzecz łwá łtráći. *SarnStat* 769; ná którym wtórym roku/ powinien pozwány łtáć/ *excepta vera infirmitate et pro maiori SarnStat* 1149, 408, 409, 462 [3 r.], 467, 575 [2 r.] (49).

»stawać rok [*na kogo*]« = *być obecnym w wyznaczonym terminie i miejscu w celu wzięcia udziału w rozprawie sądowej w charakterze strony (2)*: yszem szya ya vyednal szlyachathnem voczyechem Crcvzkyem szregul [...] ysze nyemyal namya stavacz rok v a panv starosczye myal vyná zaplaczycz *ZapWar* 1505 nr 2014, 1505 nr 2014.

»(s)tracić rok; stracenie roku« [szyk zmienny] (3;1): Od Accessorii ktore nienioffa wieczney wtraty rzeczy glowney iedno straczenie Roku [...] niema bycz rvllenie szędzięgo *ComCrac* 16v; *RejRozpr* Fv; POwod gdyby pozwawłszy kogo/ łam niełtánął/ tedy on rok tráci/ ná który pozwał *GroicPorz* f2v; *SarnStat* 753.

»uczynić rok; roki uczynione« = *termini facti JanStat* [szyk zmienny] (3;1): A iefliby páni Wienna ná roku wtorym niełtálá/ tedy powod ma pieniądze położyć do Káncelláryey [...]: ktore pieniądze w Káncelláryey máią ták długo leżec/ aż páni Wienna vczyni rok łtronie pozwem/ ktora dáła pieniądze do Káncelláryey *UstPraw* B2v; *Vadimonium constituere*, Pod zákładem rok komu vczynić áby łie łtáwił ná łądzie. *Mącz* 476a; *SarnStat* 101, 531.

»ustać rok; ustany rok; ustanie roku« [w tym: w połączeniu z liczebnikiem (1)] = *stawić się (stawienie się) na rozprawie pod nieobecność strony przeciwnej; terminus astitus JanStat, Cn; astitio termini JanStat* (2;1;7): Iefliby Pozwany ná pierwszym roku do Sądu niełtánął: Powod [...] vłtánie przeciw iemu pierwszy Sądowy rok/ ná którym da zápiłác/ *Contumácia*/ to iefł niepołłuzeniłstwo pozwánęgo *GroicPorz* qv, qv; *De Astito termino*. vłtány Rok y przypowiełczony. wiérłz piąty wysłzýy. *SarnStat* 544, 543, 544, 826, 827, 829 [2 r.], 833.

»roki zawiesić; rok będzie wisiał; zawieszanie (a. zawieszenie) rokow(-u)« = *terminus penderet, suspensio termini(-orum) JanStat* (1;3;3): *ComCrac* 15v; Iáko Ziemłkich, ták y Grodzkich Roków áni odłozyc, áni záwiešic nie moze. *SarnStat* 530; A iefliby ná ten czás Roki nie były/ gdy rok będzie wišiał łtronam/ tedy niebacząc ná niebytność Sędzięgo y Podłędká/ [...] Piłarz y Komornicy będący przy leżeniu ksiąg/ o zbieglęgo kmieciá będą łądzić y łkázowác. *SarnStat* 662 [*idem* 746, 918]; Formá záwiefzenia Roku, de confenfu et voluntate partium. *SarnStat* 1258, 536, 746, 918.

»rok zby(wa)ć« = *otrzym(yw)ac nowy termin sądowy (w przypadku gdy z jakichś przyczyn nie odbywa się w pierwotnie określonym czasie), bez utraty prawnej ważności (2)*: *Diar* 28; o ktorego [zbieglęgo kmieciá] przed právem polłkiem rok záwity/ ktorego roku zbyć niemoże iedno práwą niemocą *UstPraw* F2v.

»rok złożyć (a. składać); rok (ma być) złożon(y) (a. składan); roku złożenie« [w tym: w połączeniu z nazwą (1)] [szyk zmienny] (7;7;1): *MetrKor* 40/820; *ZapWar* 1528 nr 2457; *GroicPorz* ee2; A rok od połozenia Pozwu ma mu być złożon zá łzełc niedzyel. *UstPraw* A; W káždęy ziemi ma być ieden łędzia/ á gdybyłmy przyiecháli do oney ziemi/ tedy on łędzia y podłędek máią ná náłzym dworze łędzić włzytki rzeczy/ ktorzy rokow dálzney zkládác niemáią/ iedno zá trzy niedziele *UstPraw* B4v; Gdy Woźny v kogo cudzego co záłtánie/ á on niechce wroćic/ tedy iednák niemoże mu krotkiego roku złożyć przed Stárołtą iedno w tydzyeń. *UstPraw* H4, Av [2 r.], C2 [2 r.], C3, H3; *SarnStat* 743, 873, 1181.

»rok zwlec (a. przewlec, a. przewłaczać, a. zwłoczyć); rok może być zwleczon; odwłoka (a. zwłoka) roku(-ow)« [w tym: o co (1); w połączeniu z liczebnikiem (3)] = *comperendinatio Mącz; iurisdictionem prorogare, terminum differre a. prolongare a. prorogare a. transponere; terminus potest differri; dilatio terminorum JanStat* [szyk zmienny] (10;1;4): *UstPraw* G3; *Mącz* 62b; Podkomorzy nie ma przewłaczác roku łtronam: wyiáwłzyby łie zwolili, áłbo przyczyná do tego byłá. *SarnStat* 463; A iefli łie przyda temu/ który Rok zwłoczy/ w chorobie dluzęy trwác: tedy czwarty raz odłozyc będzie mógl *SarnStat*

769; SKázuiemy/ áby wŕzytki przekłádánia Roków/ álbo zwłóki niepotrzebné byŕy ŕkázoné/ y vmnieyŕzoné. *SarnStat* 769, 529 [2 r.], 719, 767, 769 [2 r.], 770, 825 [2 r.], 1252.

Wyrażenia: »roki bliskie« = *termini proximi JanStat* [szyk 5:4] (9): *ComCrac* 19v [2 r.]; POborcowie [...] do wybieránia poboru w Woiewództwách/ Powiećiech/ y ziemiách náznáczeni y niżej opifáni/ ná wybiéránié tego poboru przyŕięgá obowiazáni bydź máią. A tę przyŕięgę vczynić będą powinni ná Rokách Grodzkich bliszych po S. Woyćielze *SarnStat* 346; A ielli powodowa ŕtroná ná ten czas nie będzie miáák Woźnégo: może ŕobie zwłéc *alias* wźiáć ná bliźŕzé Roki/ dla ŕtáwienia Woźnégo. *SarnStat* 569, 344, 473, 575, 1176, 1258.

»dalszy(-e) rok(i)« [szyk 3:1] (4): *MetrKor* 37/2v, 4; poŕtánawiamy/ że choćby który pod trwoę y ruŕzenie był wzdán/ á potym ná wtórym y dálŕzym roku po odpráwieniu potrzeby pokazaŕ liŕtem Hetmáńŕkim/ iz ná ten czas był ná poŕŕudze Rzeczypoŕpolitéy y náŕŕyéy/ ma zátym od wzdánia bydź wolnym *SarnStat* 433; [powód i pozwany] oblicznie ŕtoiąc piŕzã Rok ná Roki bliŕkie ziemŕkie álbo dálŕzé *SarnStat* 1258.

»roki (nasze) krolewskie« = *termini (nostri) regales JanStat* (7): Vrzędowé ŕpráwy, które przypádnã przez ruŕzenie przed Królã Iego M. rychŕo niech będą odpráwowáné: áni z Roki Królewŕkiémi nie máią bydź wielzáné *SarnStat* 536; Vŕtáwiamy [...]: áby tákowé ŕpráwy vrzędowé/ álbo ŕkárgowé/ które przed nas przypádnã/ nigdy nápotym niebyŕy z innémi ŕpráwami odkłádáné ná Roki náŕzé Królewŕkie *SarnStat* 536, 139, 536 [3 r.], 720.

»roki ksiãżęcę« (1): nyeothpovyedacz na roczech pospolythych yeno na xyazacznych *ZapWar* 1520 nr 2248.

»rok obwieszczenia« (2): A tóz vczyni Stároŕtã/ ielli ná Roku obwieszczenia [in *Termino innotescentiae JanStat* 672] nie ŕtánie: iz práwem zwyciężęcę troiákim zakłádem wwiãżę *SarnStat* 831, 831.

»od rokov do rokov« (1): Ow nieborak vkrzywdzony pozwawŕzy/ od rokov do rokov ciãgnãć ŕię/ *procuratorom* ŕypác muŕi/ á wie Bog kiedy [...] doydźie ŕpráwiedliwoŕci. *GórnRozm* H3v.

»rok pozwu« = *terminus citationis JanStat* (5): A rok pozwu ku wykupiéniu dóbr [...] ma bydź ŕzeŕć niedziel od czãŕu poŕożenia pozwu. *SarnStat* 98, 145, 592, 932, 1254.

»rok prawdziwy« = *terminus sãdowy zgodny z zasadami postępowania sãdowego* (1): V práwã rok prawdziwy: á práwo w rok raz w Ieŕŕieni ma bydź zãwždy. *GostGosp* 38.

»roki przeszłe« = *termini praeteriti JanStat* [szyk 5:1] (6): *UstPraw* G3; (nagŕ) Pozew przepelźłégo przypozwu. (-) KTóry cię przypozywa do gotowégo pozwu przepelźłégo/ który iemu przepelźł ná Rocéch Ziemŕkich w N. iuz przepelźłych: którym cię był pozwaŕ o to/ rć. *SarnStat* 1246; iáko przeciwo tobie przerzeczoné powództwo otrzymaŕ zdawŕzy cię w zyŕku w ŕãdźie ziemŕkim N. ná Rocéch iuz przepelźłych: [...] *SarnStat* 1247, 1247 [2 r.], 1248.

»przyszłe(-y) rok(i)« = *termini futuri a. proximi a. sequentes JanStat* [szyk 12:9] (21): *ComCrac* 15v, 22 [2 r.]; yeslize czo wzyŕł tham stãd pan stansylaw abo nye, ma przyŕŕyãcz sam w pierwsse Roki przisle Blonskie yz tych rzeczy korzysczy nyma. *ZapWar* 1550 nr 2666; Zadne inŕŕze odwłoki w Sãdzye być nie mogã iedno prawdziwã niemocã/ ná kthorã ten co mu brano w roki przyŕŕle ma przyŕiãć fámo trzeć/ á komu biorã o więŕŕŕe ma mu być vzyczonã odwłokã/ a ná roku przyŕŕlym

ma dowieść liftem Sędzięgo/ przed którym rok miał o wziętze. *UstPraw* G3; Gdyby pozwano/ [...] á onby potym ná roku przyślzym łtánął/ y powiedziałby iżem o pozwie niewiedzyał: tedy [...] *UstPraw* H4v, G3, G3v [2 r.]; *ZapMaz II G* 61/160v; Abowiem w tákowym przypadku/ raz dobrodziejstwa dyláciiy do przyślzym roków vzyć ma: którego tákiego dofyć vczynienia y kwitowania będzie winien dowieźdź na przyślzym Rocéh *SarnStat* 698, 799, 803, 825, 847, 1150 (10).

»rok(i) sądow(n)y(-e), sądow [jakich]« = *termini iudiciorum JanStat* [szyk 4:1] (3:2); *GroicPorz* qv; *SCrutinia in caufis criminalibus* máią bydź zá przypozwaniem łtrony przez łtronę/ ná ziemłkich/ álbo Grodzkich Rokách ładowych *illius diftrictus, ubi crimen patratum est SarnStat* 149 [*idem* 856]; Które łkrzynie y księgi [grodzkie] niech bywáią otworzone ná Rocéh ładów Ziemłkich: y lifty z nich [...] káżdému/ który o nie prosić będzie/ niech będą wydawané. *SarnStat* 538 [*idem* 938], 856, 938.

»rok słuszny« = *terminus competens JanStat* (2): y vkażą [strony] przed nim [sędzią] Prává y dowody łłuzné ná roku łłuznym: które gdy wyłtyły od oboiéy łtrony/ [...] łkazanie y vchwałę vczyni. *SarnStat* 1073, 1112.

»roki starości« (1): My czyniąc dofyć prósbam Połłów/ ná potomné czály komukolwiek Stárołtwo iákie damy/ ten tákowy będzie powinien łam przez się Roki Stárołcié ładzić/ wedle Státutów wysłzey opifánych. *SarnStat* 487.

»rok(i) wiecow głównych« = *terminus(-i) colloquii generalis JanStat* (2): łkázuiemy: áby Roki Wiéców głównych w ładziéh ziem náłzych ná potym ták były przekładané/ y záchowané: to iest/ áby piérwzy Rok przez proftą chorobę był odłożón: wtóry [...] *SarnStat* 769; powodowa łtroná Roku Wiéców głównych inaczey przełóżyć nie może/ iedno przez prawdziwą chorobę *SarnStat* 769.

»roki wojewodzine« (1): Wiécá álbo wielkie Roki Woiewodziné czwarté wedle Conłtutuciiéy tego ninieyłzego Séymu. *SarnStat* 737.

Zestawienia: »rok(i) za dworem« (4): WAńkowie á Klufiowie/ to dawny dom w Rułi/ [...] S tákimbych tám wolał być/ niż s prokuratorem/ Bo Tátárzyn nie łtanie/ ná roku zá dworem. *RejZwierz* 86; POzwy y Roki zá Dworem/ które ták zowá wedle Státutów [*Citationes et terminos, qui post curiam vulgo appellantur JanStat* 541]/ O porzádku Pozwów/ y ich kładzieniu vczynionych/ niech będą náznázané. *SarnStat* 146, 146, 162.

»roki główne« = *roki sądów wiecowych rozpatrujących w wyższej instancji sprawy wniesione z sądów ziemskich i grodzkich danego województwa; termini generales JanStat* (12): MOże tedy áppelowác od Roków przereczonych głównych [z Wiéców *JanStat* 644] do Królewłkiego Máyełtatu/ [...] dla otrzymania łprawiedliwołci. *SarnStat* 161; [chcemy] áby káżdému było wolno od łkazania Sędziégo Ziemłkiego álbo Grodzkiego [...] áppelowác/ ná roki główne *SarnStat* 535; Téż połtanawiamy: áby Sądy záwité álbo Roki główne trzy kroć były do roku we włzyłtkich Ziemiách *SarnStat* 911, 535 [2 r.], 797, 807 [3 r.], 812, 826, 911 *margin*.

»gotowy rok« (2): (*nagł*) Obyczay przypozwu. (-) KTóry cię przypozywa ku gotowému pozwu y łpráwie/ y ku gotowému Rokowi [*ad paratum terminum JanStat* 536]. *SarnStat* 828 [*idem*] 1245.

»roki graniczne [= *dotyczące wytyczania granic*]« (2): [*skazujemy*] iż od tych czálów Podkomorzowie włzyłtkich ziem/ włzyłtkiego królestwa/ Roków gránicznych [*terminos graniciales*

JanStat 421] łami przez się zá fwym chceníem przeciwko porządku práw/ nie máią przekłádác/ pod winą czternaście grzywien *SarnStat* 463 [*idem*] 936.

»roki grodzkie« [*w tym: w połączeniu z liczebnikiem (1)*] = *termini castrenses JanStat; iudicia castrensia Cn* [szyk 25:10] (35): A odkładanie y zawielfanie Rokow Ziemskich y Grodzkich niema bycz czyniono. *ComCrac* 15v, 15, 18; SędZIą Grodzkich Roków niemoże byđz iedno łam Stároftá. *SarnStat* 530; Vrząd zamkowy ząwždy bęđzie powinien byđz káždému pogotowiu/ w gorącym y świeżym złym vczynku/ y w vczynieniu łprawiedliwóści/ [...] nie czekáiąc Roków Grodzkich/ które łprawy nie máią byđz zwłóczoné ná Roki Grodzkié/ ále przez łądzienia Roków máią byđz odpráwowané. *SarnStat* 534; Iż tám y Roki Grodzkié/ y łprawy wšytki vrzędowi Stárościému należácé/ bęđą y máią byđz łpráwowané *SarnStat* 1151, 6, 149, 162, 344, 346 (32); [*ZapSądKrac* 48].

»licowny rok« = *postępowanie sądowe z udziałem osób oskarżonych złapanych na gorącym uczynku; terminus facionatus JanStat, Cn* [szyk 7:3] (10): Státut o Licownym roku dekláruiemy/ żeby licowny rok nie ściągáł fie/ tylko ná rzeczy kráđzioné. *SarnStat* 514; ROk licowny dány/ ma byđz w tegodniu dawan *SarnStat* 675, 480, 513, 514, 534, 1181, 1278, 1309.

»roki mniejsze ziemskie« = *miesięczne lub kwartalne kadencje sądów ziemskich sądzone przez komorników, zastępców wojewody, podkomorznych i starostów, ferujące wyroki do 30 grzywien (1)*: Tóž chcemy áby było chowano o Rocéch mnieyfzych Ziemskich [*de terminis ... particularibus JanStat* 480]: áby piérwłzy y wtóry Rok proftá chorobą mogli przełóżyć: á trzeci prawdziwą niemocą mogą y máią przewłéc *SarnStat* 769.

»nadworny rok« = *termin sądowy królewskiego sądu nadwornego; terminus curialis JanStat* [szyk 6:3] (9): *Diar* 96; Albo też gdyby był [*niesprawiedliwy celnik*] ná náfzym Dworze/ tedy nadwornym rokiem może być pozwan/ á tám winien odpowiedác *UstPraw* Ev; Zadny nadwornym rokiem pożywác nie ma nikogo o gránice áni o dzyedzictwo. *UstPraw* H3v, C3v, H3v; SPrawy przed námi z Roku nadwornégo niefkończoné do powiátu pozwanégo niech bęđą odełáné: które Sędzia Ziemłki bęđzie łąđził *SarnStat* 720, 143, 144, 720; [*ZapSądKrac* 129].

»pewny(-e) rok(i)« = *wyznaczony termin rozprawy sądowej; certus terminus JanStat* [szyk 5:1] (6): *Mqcz* 476a; oto sprawiedliwego rozsądku, et finalem decisionem potrzebuiemy. iako na pewnym roku, ktory za namową yspisem stanow Koronnych tu peremptorie mamy *ActReg* 41; Iż po łknczeniu Roków pewnych w iednym zwykłym mieście/ drugié Roki w drugim mieście álbo powiećie we cztery niedziele máią byđz poczęté y łądzoné *SarnStat* 735, 463, 575, 692.

»rok polny, w polu« = *sąd podkomorski w procesach granicznych, sprawowany na miejscu sporu; terminus campester JanStat* (5:1): *UstPraw* I; MOże pozwány rok tákowy polny prawdziwą niemocą odłóżyć: tákże y o więtfzą rzecz/ ále nie ináčéy. *SarnStat* 464; A Iefli ná tákowym roku polnym pozwány nie łtanie/ [...] tedy przedsię Podkomorzy/ álbo iego vrząd bęđzie powinien powodowéy łtrony náfzłádowác/ y czynić gránice wedle wiedzyenia iego *SarnStat* 467, 461, 465, 470.

»rok(i) pospolity(-e), powszechny(-e), powszedni« = *posiedzenia sądu zwyczajne ze względu na skład sędziowski i czas zwoływania* [szyk 10:2] (9:2:1 *żp*): isz gdi sie przithoczi miedzi stronami [...] iz ieden z onich stroń litependente vmrze maiacz apelaczie na ssyem coronni s roku pospolitego albo z rokow wielkich [...] *ZapWar* 1545 nr 2646; isz w thakowich przipozwach gdzie-bi sie thraffila

strona ktora vmrzecz a appellaczia visialabi na ssyem z Rokow pospolithich albo wielkich thedi pieczencz officii principis albo ziemska [...] bandzie dostateczna na seimie valnim *ZapWar 1545 nr 2646, 1507 nr 1986, 1520 nr 2248, 1532 nr 2414, 1545 nr 2646* [2 r.]; Grodzkie Roki w sześć niedziel *in criminalibus, et recenti crimine*: Skárgowé *in recenti crimine*: Powfzechné *in calenti iure*. *SarnStat 534*; A Tákowé kauzy o pomiáry y o porównánié imienia miéędzy bráciá y vczefnikámi iedného dziedzictwá/ ná rokách póspolitych ziemfkich máią byđz łádzoné *SarnStat 1165, 533, 533 źp, 1177*.

»rok (jest) przepełzły« = *termin sądowy, na którym powód nie stanął, a dalsze postępowanie sądowe mogło się toczyć na podstawie nowego pozwania; terminus (est) translapsus JanStat [szyk 2:2] (4)*: A iefli Rok iefł przepełzły/ tedy niech bęđzie nápisano/ Ku przepełzłému Rokowi/ który iefł przepełzły ná ten á ná ten czás *SarnStat 828 [idem (2)] 1245* [2 r.].

»rok przypowieszczony, przypowiastowy, przyzwany« = *dodatkowy termin rozprawy sądowej wyznaczony w przypadku niestawienia się strony na rozprawę lub w celu zadośćuczynienia wcześniej już wydanemu wyrokowi; terminus concitatus BartBydg, JanStat; terminus concitatorius JanStat [szyk 11:7] (16:1:1)*: terminus concitatus, przizwany rok *BartBydg 157*; Szędziowie ziemfczi pamiętneho niemayá bracz więczei iedno pięcz grofśy to iefł od łkazania, dośfycz vczynienia na Rokv przypowiefzczonem y od przydania fluzebnika abo voznego na wiązanie *ComCrac 18*; NA przypowiáfctowym roku nie fluzá Exceptię, okromia žeby przewód práwá był nieflufzny. *SarnStat 544*; A iefliby pozwány ná tákowym Roku przypowiefzczonym nie ftánał/ tedy potym powodowa ftroná vczyni vftánié Roku przypowiefzczoného: zá którym vftániém otrzyma łzkody łwé *SarnStat 826*; A gđzieby ná wtórym roku pozwány nie ftál áboby ziáchał precz/ tedy tákowy [...] ná roku przypowiefzczonym wedle práwá trzecim/ ma byđz wywołán y proścribowan. *SarnStat 1171, 543, 544* [2 r.], 799 [2 r.], 801 źp, 825 (16).

»skargowe roki; rok(i) ku skardze, na skargę« = *termini ad querelam JanStat (5:1:1)*: O roku ku skardze. Sigífmundus folio 26. Gdy kogo pozowá ku łzkardze/ thedy tákowy rok niema być przekłádan z inłzemi pozwy *UstPraw A3v; Cap. II. SKARGOWE ROKI. alias QVERELAE. [...]* ROki ná łkargę mocá Mándatów vczynioné/ nie máią byđz przekłádáné wefpólek z inémi Roki/ ále závždy we dwu niedziel máią byđz łádzoné *SarnStat 531, 531, 532, 533, 534*.

»roki wielkie, walne« = *termin odbywania sądów wiecowych; termini generales JanStat [szyk 9:9] (17:1)*: ninieisá constitucią vsthawimi ábi roki wielgie bili sandzoni podluk zwiczaiu praua Mazoweczkiego a voiewoda i castellani i vrzandniczi rokom wielkim bicz przilezni ábi bili *ZapWar 1545 nr 2646, 1545 nr 2646* [5 r.]; Gdyby wielkie roki były wywołáne/ á w tymby záchorzał ktory vrzędnik z tych co rokom należą/ thedy iednák inłzy vrzędnicy mogá tych chorych mieyfce záfádzác. *UstPraw G3*; Appellácyá ma być ná wielkie roki álbo ná Syem wálny co z nich pierwey przydzye. *UstPraw G3v, G3* [2 r.], *G3v* [3 r.]; CHcemy/ áby káždému było wolno káždého o iákákolwiek fumnę piéniędzy/ [...] do łádu Ziemskiego pozwác: gđzie pozwány bęđzie powinien y ma ftáváć y odpowiadác/ nie excipuiąc fie ná roki wálné dla wielkości fummy *SarnStat 720, 724, 735, 737*.

»rok(i) (jest) zawity(-e)« [w tym: na [którym] roku jako (na) zawitym (34); w połączeniu z liczebnikiem (43)] = *ostatni z terminów dopuszczonych przez prawo w danej sprawie, na którym powinien zapaść wyrok; terminus (est) peremptorius BartBydg, JanStat, Cn; terminus sine dilatione Cn [szyk 80:16] (96)*:

Peremptorius terminus, d(icitu)r ultra quem non dantur ulteriores dilaciones, zavithy rok *BartBydg* 111b; *ComCrac* 16, 18v; obwiezviemy się stacz kazdy s nas na pierwssem roku iako na zavithym y dacz się sandzicz zadnych sobie odwlok nye czyniącz *ZapWar* 1549 nr 2657, 1550 nr 2655, 1549 nr 2662 [2 r.], 1548 nr 2668, 1550 nr 2676 [2 r.]; *Diar* 28; *RejWiz* 123v; Rok trzeci iest zawayty/ ktoby nie itał ná trzeciém roku/ ten ono tráci o co iest pozwan przez skażń Sędzyego. *UstPraw* G; A kiedyby kogo pozwano/ á w zyemi by go niebyło/ takimú ná roku zawaytym ma być czás płacey złożon/ profto zá 18 niedzyel *UstPraw* I2v, Av [2 r.], A2v, A3v, B2v, C2v (14); *BielSjem* 6; POtym Podkomorzy [...] ma przez íwóy pozew pozwác ítrony przed się/ [...] pewny rok zawayty náznaczywfy *SarnStat* 463; takowégo [mężobójcę] nieodpuśczenié więziénim w wieży rok y íześć niedziél będziemy y obiecuiemy kárác/ ná piérwzym roku iáko zawaytym/ Dekret przeciwo niemu vczyniwfy *SarnStat* 606; Ale potym o kmieciá zbieglégo przed Sądem Ziemfkim, álbo przy położeniu ksiąg zawaytym rokiem czynić máią. *SarnStat* 661; Od w wiedzenia świadków, y od Roków zawaytych iáko wiele Pífarz Ziemfki brác ma. *SarnStat* 817; á to dla tego/ íz powodowie máią Roki zawayté/ á ztąd máią bydz zawayzdy ku ítaniu gotowi. *SarnStat* 826; á ítroná pozwána powinna będzie v íądu Grodzkiégo [...] ná piérwzym roku iáko zawaytym/ pod ítráceniém rzeczy w pozwie opifánéy ítánąc *SarnStat* 1181, 77, 101, 235, 271, 345 (69); [rok zawayty/ Terminus peremptorius. *Volck* Xxx2v].

»roki ziemskie« [w tym: w połączeniu z liczebnikiem (26), z nazwą (74)] = *posiedzenie sądu ziemskiego; termini particulares a. terrestres* *JanStat* [szyk 135:7] (142): (nagł) O Roczech Ziemskich Groczskich y o wieczach (-) Wiecze zawzdy mayą bycz íądzone raz wrok wziami sędmirfkiei [...], aboviemfie tak nam y Radám nálfem zdalo doífycz izbi iedno trzi razy wrok bely Roki ziemfkie sządzone *ComCrac* 15; a w Ruskiem voyevodftvie mayą bicz íądzone trzikroc z roki ziemfkie a czwarte wiecz *ComCrac* 15, 15 [4 r.], 15v [4 r.], 17v *marg*; Sędziowie Ziemfscy y Grodzcy/ Podfędkowie/ Pífarze/ niech będa przysięgli: y ná piérwzych Rocéch ziemfkich niech przysięgę vczynią/ pod winą ítrácenia vrzędu *SarnStat* 269; Roki Ziemfkie ná kázdy miefiac máią bydz íądzone. *SarnStat* 716; Roki Ziemfkie Wfchowfkie máią bydz dwa kroc do roku íądzone *SarnStat* 723; IZ wiele ná tym náleży obyvatélóm zemie Wifkiéy/ [...] áby Rokóm Ziemfkim były oznáczoné czáfy: Poftánawiamy/ żeby Roki piérwzé Ziemfkie Wifkie zawayzdy były w piérwzy Wtorek po Przewodnéy Niedzieli *SarnStat* 736; Do których ksiąg [sądownych] gdyby íie ten/ który líft vkázuie/ odwołał/ y profił áby do nich był odeslan: ma mu bydz dána dilácia ná piérwzé Roki Ziemfkie/ które po téy ípráwie náblížlé będa. *SarnStat* 766, 6, 140, 149, 327, 403 (130). Cf »roki mniejsze ziemskie«.

Szeregi: »roki i czasy« (1): pod tym czáfem odpráwówania tych íądów Tribunálfkich/ iáko y w infzych Woiewódtwách/ [...] tak y w tych Woiewódtwách Wołyńfkim Brácláwfkim/ íądy Ziemfkie y Grodzkie y Podkomorfkie íądzone y odpráwóvané ná Roki y czáfy íwoie náznáczoné bydz máią. *SarnStat* 871.

»miejsce i rok« (1): vftáwiamy: íz Piotr álbo Máciéy [...] przez Woźnégo trzykroc iáwnie ma bydz wołan y pozwan ku poftępowaniu álbo obronie téy ípráwy ná pewné mieyfce y ná rok [*ad certum locum et terminum* *JanStat* 545]. *SarnStat* 757.

»roki i odwłoki« (1): (*nagł*) O rokach y odwłokach. Kápitulum XXX. (-) O przekładaniu roku ftronam *UstPraw* G2v.

»roki albo poroczki« [*szyk 2:1*] (3): Ná trzecim roku [*pozwany*] ma przyfiądz/ iż był w przeźłe roki álbo poroczki chor. *UstPraw* G3, B4v, C.

»pozew i rok« (2): *contra* Conſtitucia Wołyńſka, iże tráci pozew y rok, kto imię opuści. *SarnStat* 753, 162.

»prza ani rok« (1): gdyż to [...] dekretem jakim mianowano [*być nie może*], bośmy tu żadnej prze ani roku nie mieli *Diar* 59.

»(i) roki, (albo, i) sąd(y)« = *termini et (ac, seu) iudicia JanStat* [*szyk 10:7*] (17): Articul o Sandzeniu rokov wielkich i sandow ziemskich. *ZapWar* 1545 nr 2646; *UstPraw* H4; O czáſie łądów Stároſcích, łzeſćiniedzielnych Roków. *SarnStat* 527; A ieſliby ie kto fkárzył v łądu álbo ná Rocéch ná kogo/ iż ieſt wyzwan z włáſného Powiátu: tedy [...] *SarnStat* 916; Též Roki álbo Sądy Ziemſkie w tychże Kſięſtwách zobopólnie dwákroć w roku máią bydź odpráwowané *SarnStat* 1212, 459, 628, 717, 745, 785 (15).

[»nie tylko sejmy, ale i roki«: wſłyſzyſz nietylko ná Seymiéch/ ále y ná Rocéch/ y ná Biéſiádách/ iáko ieden o drugim rozumié y mówi/ á ieden ná drugiego winę złéy łpráwy zgania *SolikZiem* B4.]

»sprawa albo rok« (1): przyſięże łámotrzeć z ſwiádki/ y tego liſtem Sędziégo wedle zwyczajú Ziemſkiego dowiedzie: iż ná ón czás y onégo dnia miał łpráwę álbo Rok o wiétyſzą rzecz [*habuit actionem vel Terminum pro maiori JanStat* 481]. *SarnStat* 769.

»(tak) roki i (albo, jako i) wieca« = *termini et colloquia JanStat* [*szyk 8:2*] (10): *ComCrac* 15 [2 r.]; Conventus agere, Seymowác/ łyem/ roki álbo wiece trzimác álbo łądzić. *Mącz* 482a; Abowiem Roki y Wiecá będą záwité: które máią bydź łádzoné między práwuiącemi ie łtronámi. *SarnStat* 718; Wiécá álbo Roki wielkie po ſwiętym Marćinie w piérwſzy Poniedziálek *SarnStat* 724, 718, 721, 722, 728, 737.

Žart. (6) : *RejFig* Dd3 *cf* »roki odwołác«.

Zwoty: »rok dáć [czym]« [*szyk zmienny*] (2): (*nagł*) Gorayłcy. (-) [...] Máło dbáią by ie s kim/ Woźnym pozywáli/ Rádłzeyby báłálykiem/ rok záwity dáli. *RejZwierz* 86v, 78.

»roki odwołác« (1): (*nagł*) Drabá mnich ná łádný dzień pozwał. (-) MNich łzedł s łuknem do miáłtá/ by dáł łzyć kápice/ Potkał drabá ná drodze [...]. Y vrznął mu poł łukná/ á mnich ie zátrożył/ Láiąc mu ná łádný dzień/ rok záwity złożył. A on mu oſtátek wziął/ mowiac iż ty roki/ Iuż zálię odwołano/ dáley przez Proroki. A ia do tego czáłu/ owa ie wlpomogę/ Iednániem ie przed roki/ s tobą zgodzić mogę. *RejFig* Dd3.

»na [który] rok stawać« (1): HEktor Sędzyem nie bywał/ ni żadnym podłędkiem/ Wždy kto ie z nim w práwo wdał/ vzył tego s łmętkiem/ Bo łzárłzunem pozywał/ á buławą zdawał/ Y nie káždy mu czálem/ ná drugi rok łtawał. *RejZwierz* 78.

»rok złożyć« (1): *RejFig* Dd3 *cf* »roki odwołác«.

Wyrażenie: »rok zawity« (3): *RejFig* Dd3; Acz nie dba [*Maciej Włodek*] áby w práwie/ był iákim Doktorem/ Lecz vmie dáć rok łzábłá/ záwity zá dworem. *RejZwierz* 78, 86v.

Przen (17) :

Zwroty: »dać rok« (1): Więc plundrował [Werres w Sycylii] Ratulze/ Kościoły/ y Bogi: Szlachtę/ Kupce/ Mielzczány/ nawet y złe wrogi. Lecz Cicero wymowny dał mu rok zawyty: Zaczynam też był on Verres od Senatu zmyty. *KlonWor* 18.

»rok złożyć« (1): [łakomiec biega myśląc] iakoby gdzie co zalać/ albo wylupić/ albo wyfzydzić/ albo wylichwić/ albo wykłamać. Iuż tam cnotą gołota/ á sumnieniu też *ad banniendum* rok złożono. *RejZwierc* 63v.

Wyrażenie: »rok zawity« (1): *KlonWor* 18 *cf* »dać rok«.

a) *W odniesieniu do śmierci i Sądu Ostatecznego (13) :*

W połączeniu z liczebnikiem porządkowym (3): Bo więc tam iako chcą karzą Ná koniec do piekła fkażą A tam nieśpora odprawa Trudno do wyśłego prawa Bo sie tam nie długo rządzą Na pirwłfy rok włfycko zdadzą *RejRozpr* E2v; *RejKup* f3; Idź Woźny/ fwoie wići przyłofz im do boku/ Aby nie doczekáli do drugiego roku: Kiedy takową frogość światu okázuią/ A mnie ná niebie Bogá nád sobą nie czuią. *BielSen* 8.

Zwroty: »dać rok« (3): Pofel zřtanu fwieczkich dał Rok xiążęczu prełożonemu. *RejKup* C; *RejZwierc* [238]; A by mu była Párká wieku nie fskrociłá/ Iużby roftropność iego dořlá tego była. Czego Kxiążęca iego godność požadála/ [...] Lecz Fatá nieřcześnie i y czas nieřkrowity/ Aby řtał przed Sąd Boży/ dał mu rok zawyty. *KořakCath* B3.

»mieć [przed kim] rok« (1): Sami řdzie řye ofřadzyli A tak pořlie mořes' [...] pewnie go [Sędzięgo] otem řprawicz řczy řię niemiał czem bawicz Bocz niemają przedniem roku Z jego prawego wyroku Kyedy řami okazali W czem nadzieje pokładali *RejKup* x8v.

»odłożyć, odkładać rok; odkładać roku« [*szyk zmienny*] (3:1;1): Bocz już wiecz niepomkną czařu A řziwieř złęgo kwafu Gdy czię wřzechu řmiercz zařtanie [...] Bąc że radzecz ofię dbanj Bo kiedy będięř pozwany Niemořes tam ni na kroku Odłozic pirwřłego roku *RejKup* f3, x8, x8v, Yv; Zywořa řadnému z nas ná wieki nie dano/ Ale go tym řpofobem řzywác kazano: Aby go cřłowiek gotów zawřdy był połozyc/ Kiedy przydą té więca/ trudno rok odłozyc. *KochTarn* 76.

Wyrażenie: »rok zawity« [*szyk 3:1*] (4): (*marg*) Nie odwłaczay vřnánia/ byř potym nie omieřkał. (–) Bo chocia byř tak rzekł/ o wřzak nie zawyty rok/ będięřc tho ięřcże w czař: [...] *RejPos* 181v; *RejZwierc* [238]; *Lachęřis* ná kręřel náwijařz/ Hydrą iádowitą powijařz. Kąđřiel wiekomierną řwym řiořtrom gotuiąc/ Ku opręđřzeniu rok zawyty miánuiąc. *Klonřal* C4v; *KořakCath* B3.

b) *Zgromadzenie, zebranie [czyje]* (1) : Iáko y Izáiařz Prorok [...] piřze tymi řłowy [Is 1/11-14]/ mowiac w ofobie Páńřkiey: řz mi iuż omieřzy ty ofiáry wářze/ [...] iuż nie chcę pářrzyć y tych wřřawionych dniow wářzych/ obnowienia mieřiacow wářzych/ y rokow wářzych/ y řobot wářzych/ ábowiem w nich ięř nieřpřawiedliwe řchodzenie wářze *RejPos* 32v.

**** Błęd zam. wyrok** (1) : Liř XCv/ wierřz 32/ Sędřia wyda rok/ czyřay/ wyda wyrok. *GroicPorz* C4v.

***** Bez wystarczającego kontekstu** (1) : r iutro/ rano/ rok/ róg *MurzOrt* B2v.

Synonimy: 2., 3. czas; 3., 4. termin; 4. jurydyka.

Cf **LATO, PULROCZE**